

**GLAVNA SLUŽBA ZA REVIZIJU
JAVNOG SEKTORA REPUBLIKE SRPSKE**

**GODIŠNJI REVIZORSKI IZVJEŠTAJ
za 2024. godinu**

sačinjen u skladu sa članom 21, stav 6.
Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske
(„Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 98/05 i 20/14)

Banja Luka, avgust 2024. godine

Sadržaj:

UVOD	1
1. Revizije koje provodi Glavna služba za reviziju	2
2. Finansijske revizije u izvještajnom periodu	4
2.1. Finansijske revizije za 2022. godinu provedene od 1.8. do 31.12.2023.	5
2.1.1. <i>Finansijske revizije opština/gradova za 2022. godinu</i>	5
2.1.2. <i>Finansijske revizije javnih ustanova</i>	15
2.1.3. <i>Finansijske revizije komunalnih preduzeća i drugih subjekata</i>	22
2.2. Finansijske revizije za 2023. godinu provedene od 1.1. do 31.7.2024.	29
2.2.1. <i>Revizije korisnika budžeta Republike – obavezne po Zakonu (čl. 18.)</i>	30
2.2.2. <i>Finansijske revizije fondova obaveznog socijalnog osiguranja</i>	36
2.2.3. <i>Finansijske revizije javnih ustanova i drugih subjekata</i>	37
2.2.4. <i>Finansijske revizije jedinica lokalne samouprave</i>	46
2.3. Anagažmani finansijske revizije na provjeri statusa datih preporuka	53
2.4. Preporuke date subjektima revizije u izvještajnom periodu	54
3. Revizije učinka u izvještajnom periodu	56
3.1. Okončane revizije učinka u izvještajnom periodu i revizije u toku	56
3.2. Rezultati provedenih revizija učinka.....	57
3.2.1. <i>Opšti zaključci i preporuke revizije učinka</i>	57
3.2.2. <i>Pojedinačni izvještaji revizije učinka u izvještajnom periodu</i>	58
<i>„Funkcionisanje zaštite potrošača“</i>	58
<i>„Upravljanje zalihama lijekova u domovima zdravlja Republike Srpske“</i>	59
<i>„Upravljanje turističkim organizacijama“</i>	61
<i>„Funkcionisanje sistema za upravljanje komunalnim otpadom“</i>	61
<i>„Mjere i aktivnosti za ravnopravnost polova institucija Republike Srpske“</i>	62
<i>„Prevenција vršnjačkog nasilja u Republici Srpskoj“</i>	64
3.2.3. <i>Rezultati naknadnih pregleda provođenja preporuka</i>	65
3.3. Provođenje preporuka revizije učinka	66

UVOD

U skladu sa odredbama člana 21, stav 6. Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 98/05 i 20/14), Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Glavna služba za reviziju) obavezna je da Narodnoj skupštini Republike Srpske podnese Godišnji revizorski izvještaj u kojem obuhvata najvažnije nalaze i preporuke iz finansijske revizije i revizije učinka za protekli izvještajni period i koji se dostavlja zajedno sa izvještajem o reviziji Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike Srpske. Na taj način, Godišnji revizorski izvještaj za 2024. godinu se odnosi na period od 1. avgusta do 31. decembra 2023. godine, odnosno na revizije provedene u skladu sa godišnjim planom revizija za 2023. godinu i na period od 1. januara do 31. jula 2024. godine.

Vrhovne revizorske institucije u svakoj zemlji uobičajeno imaju značajnu ulogu u reviziji sistema i procesa upravljanja javnim sredstvima. Kao takve, one kontinuirano doprinose stabilnosti sistema finansijskog upravljanja, jačanju transparentnosti i odgovornosti svih korisnika javnih sredstava u okviru sveukupne javne potrošnje. U skladu sa zakonom, Glavna služba za reviziju je u svom radu, obavezna da primjenjuje INTOSAI¹ standarde revizije i revizorske standarde Međunarodne federacije računovođa (IFAC²). Skup standarda revizije javnog sektora (u daljem tekstu: ISSAI³) dio je šireg INTOSAI okvira profesionalnih objava/saopštenja kojeg, prema važećoj klasifikaciji iz 2019. godine, čine: INTOSAI principi (INTOSAI-P) u koje spadaju Limska i Meksička deklaracija, kao i principi transparentnosti i odgovornosti; zatim Međunarodni standardi vrhovnih revizorskih institucija (ISSAI) i Smjernice ili INTOSAI *Guidance* (GUID) kao konkretnija uputstva za revizore javnog sektora u području finansijske revizije, revizije učinka, revizije usklađenosti, kao i revizije u specifičnim područjima.

U svom radu, revizori Glavne službe za reviziju se oslanjaju na metodologije koje predstavljaju osnov za profesionalno djelovanje službe i to:

- Metodologiju za finansijsku reviziju,
- Metodologiju revizije učinka i
- Metodologiju za kontrolu kvaliteta.

Ove metodologije su u najvećoj mogućoj mjeri ažurirane i usklađene sa ISSAI standardima i smjericama i drugim relevantnim standardima i pravilima sadržanim u okviru međunarodnih revizorskih standarda koji se u Republici Srpskoj primjenjuju pri provođenju eksterne revizije javnog sektora, čime je obezbijeđeno da Glavna služba za reviziju funkcioniše kao nezavisan i profesionalan institucionalni oblik parlamentarnog nadzora u Republici Srpskoj.

¹ INTOSAI je akronim naziva „The International Organisation of Supreme Audit Institutions“, odnosno Međunarodna organizacija vrhovnih revizorskih institucija.

² Detaljnije na www.ifac.org.

³ ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions) je skup standarda za reviziju javnog sektora razvijen od strane INTOSAI-ja.

1. Revizije koje provodi Glavna služba za reviziju

U skladu sa odredbama Zakona o reviziji javnog sektora Republike Srpske (u daljem tekstu: Zakon), Glavna služba za reviziju je u izvještajnom periodu vršila finansijske revizije i revizije učinka, a prema ranije utvrđenom godišnjem planu revizija. U izvještajnom periodu, tj. od 1. avgusta 2023. godine do 31. jula 2024. godine nije bilo drugih specifičnih (posebnih) revizija prema čl. 13. stav 1. tačka v) Zakona.

Glavna služba za reviziju je Zakonom ovlašćena da vrši reviziju: Narodne skupštine Republike Srpske, Službe Predsjednika Republike Srpske, Generalnog sekretarijata Vlade Republike Srpske, ministarstva i drugih republičkih organa, Vijeća naroda Republike Srpske, svih drugih budžetskih institucija koje se finansiraju iz budžeta, zatim fondova i drugih vanbudžetskih institucija osnovanih posebnim zakonom, budžeta opština i gradova u Republici Srpskoj, te sredstava dodijeljenih iz budžeta institucija/organizacija i bilo kojih sredstava koja su bilo kojoj instituciji obezbijedena za realizaciju projekata od strane međunarodnih organizacija, kao zajam ili donacija za Republiku.

Finansijska revizija, prema čl. 18. Zakona, obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i reviziju usklađenosti. Predmet finansijske revizije su finansijski izvještaji koje korisnici budžeta Republike, opština ili gradova, vanbudžetski fondovi, upravne organizacije, javna preduzeća, javne ustanove i drugi subjekti javnog sektora za jednu fiskalnu/kalendarsku godinu sačinjavaju i dostavljaju u skladu sa važećim računovodstvenim okvirom u Republici Srpskoj.

Zajedno sa finansijskom revizijom pojedinačnih subjekata, Glavna služba za reviziju provodi i reviziju usklađenosti, i shodno ISSAI 4000, o tome izražava posebno „mišljenje o usklađenosti“ koje se odnosi na to da li su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima usklađene sa značajnim zakonskim i drugim propisima kojima su regulisane.

Rukovodstva revidiranih institucija odgovorna su za pripremu i fer prezentaciju informacija u finansijskim izvještajima. Ova odgovornost obuhvata osmišljavanje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usljed prevare i greške. Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstva su, takođe, odgovorna da osiguraju da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije iskazane u finansijskim izvještajima u skladu sa propisima kojima su regulisane.

Revizorsko mišljenje o tome da li finansijski izvještaji revidiranog subjekta istinito i objektivno prikazuju, u svim materijalno značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine i obaveza na dan bilansiranja; novčane tokove, prihode, primitke, rashode i izdatke, kao i izvršenje budžeta (za budžetske korisnike), u skladu sa propisanim okvirom finansijskog izvještavanja za javni sektor važećim u Republici Srpskoj, izražava se u standardizovanoj formi u skladu sa ISSAI, a ono može biti: nemodifikovano ili tzv. pozitivno, odnosno mišljenje bez kvalifikacija i modifikovano mišljenje koje ima tri vrste (mišljenje sa rezervom, negativno mišljenje i uzdržavajuće mišljenje).

Vrste mišljenja o usklađenosti su kao i kod mišljenja o finansijskim izvještajima, te je tako moguće da jednom subjektu za isti revidirani period bude izraženo različito mišljenje o finansijskim izvještajima i o usklađenosti, s obzirom na to da određene neusklađenosti mogu biti značajne s jednog ili drugog aspekta.

Revizija učinka je posebna vrsta revizije koja podrazumijeva ispitivanje aktivnosti, programa i projekata u nadležnosti Vlade Republike Srpske i institucija javnog sektora u pogledu ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti, te se tom revizijom obično obuhvata više godina i više subjekata povezanih istom temom revizije učinka. Izvještaji revizije učinka su, između ostalog, i u funkciji promovisanja dobrog upravljanja i javnosti rada institucija javnog sektora, a pored nalaza koji su direktno vezani za određenu temu/predmet revizije učinka, sadrže zaključke i

preporuke koje su adresirane subjektima iz javnog sektora u skladu sa njihovim ulogama, nadležnostima i odgovornostima.

Po završetku svake revizije Glavna služba za reviziju priprema nacrt izvještaja o reviziji i dostavlja ga licu koje rukovodi institucijom radi davanja pisanih primjedbi. Rok za dostavljanje primjedbi je 15 dana po prijemu nacrt izvještaja o reviziji, a Glavna služba za reviziju dužna je da razmotri ove primjedbe i da konačan izvještaj dopuni prihvaćenim primjedbama. Konačan izvještaj dostavlja se svakoj revidiranoj instituciji i drugim korisnicima u skladu sa Zakonom, a potom se objavljuje i na internet-stranici (www.gsr-rs.org), čime svi revizorski izvještaji postaju javno dostupni.

Subjekti kojima su upućene preporuke revizije dužni su da (Glavnoj službi za reviziju, Ministarstvu finansija i nadležnom skupštinskom odboru) u roku od 60 dana od prijema konačnog izvještaja dostave akcioni plan za sprovođenje preporuka, odnosno pregled mjera i radnji koje su preduzete radi prevazilaženja propusta i nepravilnosti utvrđenih u revizorskom izvještaju.

U svim revizorskim izvještajima finansijske revizije gdje je prisutan kontinuitet u reviziji navode se nalazi i zaključci u vezi sa provođenjem preporuka datih u prethodnom izvještaju. Za subjekte i revizije koje se ne vrše u kontinuitetu Glavna služba za reviziju povremeno provodi posebne vrste angažmana na provjeri statusa ranije datih preporuka i o tome se izdaje izvještaj u obliku zaključka da li su i u kojoj mjeri date preporuke provedene.

Kod revizije učinka, provjera da li su preporuke provedene i da li su aktivnosti iz akcionih planova samih subjekata dovele do realizacije preporuka revizije, vrši se periodičnim angažovanjem u tzv. naknadnim pregledima revizije učinka, o čemu se sačinjava izvještaj.

Glavna služba za reviziju je uspostavila Registar preporuka (posebno za finansijske revizije i revizije učinka), s ciljem da se na jedinstven i sistematičan način zainteresovanim korisnicima prikažu sve preporuke koje su upućene revidiranim institucijama javnog sektora, kao i njihov status u pogledu provedenosti. Registar preporuka je dostupan na internet stranici Glavne službe za reviziju i omogućena je pretraga po različitim elementima.

U nastavku su u poglavljima 2.1. i 2.2. konkretnije navedeni najznačajniji nalazi i preporuke provedenih finansijskih revizija u periodu 1. avgust – 31. decembar 2023. godine (revidirani period 2022. godina) i u periodu 1. januar – 31. juli 2024. godine (revidirani period 2023. godina).

2.1. Finansijske revizije za 2022. godinu provedene od 1.8. do 31.12.2023.

U skladu sa planom revizijskih aktivnosti za 2023. godinu, u periodu od 01.08. do 31.12.2023. godine provedeno je ukupno 36 angažmana, od čega 32 finansijske revizije za izvještajni period 2022. godine i 4 angažmana na provjeri statusa ranije datih preporuka (detaljnije u dijelu 2.3.). Dakle, u naznačenom periodu provedene su finansijske revizije kod:

- 13 jedinica lokalne samouprave,
- 12 javnih ustanova i
- 7 preduzeća/društava (od toga 6 komunalnih preduzeća i Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka).

U okviru ovih revizijskih izvještaja data je ukupno 461 preporuka, od čega su 233 za otklanjanje grešaka i nepravilnosti vezanih za finansijske izvještaje i 228 preporuka za otklanjanje utvrđenih neusklađenosti s propisima.

Revizorska mišljenja za 32 subjekta revidirana u periodu 1.8 – 31.12.2023. godine:

- oba mišljenja (za finansijske izvještaje i za usklađenost) sa rezervom su u 27 izvještaja o reviziji,
- negativno mišljenje kod tri subjekta (za finansijske izvještaje JKP Sokolac i Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banjaluka, a za usklađenost JK „Gradsko groblje“ Banjaluka) pri čemu je drugo mišljenje sa rezervom,
- mišljenje sa rezervom za finansijske izvještaje uz pozitivno mišljenje koje se odnosi na usklađenost je kod jednog subjekta (Opština Čelinac) i
- oba pozitivna mišljenja ima jedan subjekt (Opština Han Pijesak).

U narednom prikazu je data struktura mišljenja za subjekte koji su revidirani u periodu 1.8. – 31.12.2023. god., a detaljnije o tim revizijama u nastavku teksta.

Mišljenje za revizije provedene od 1.8. do 31.12.2023.

Grafikon br. 1: Struktura datih mišljenja za revizije provedene od 1.8. do 31.12.2023. (revidirani period je 2022. godina)

2.1.1. Finansijske revizije opština/gradova za 2022. godinu

U periodu od 01.08. do 31.12.2023. godine objavljeno je 13 izvještaja finansijske revizije jedinica lokalne samouprave (za 2022. godinu). Vrsta datih mišljenja i broj preporuka za ove JLS navedeni su u Tabeli br. 1.

Tabela 1: Izvještaji za revidirane JLS u periodu 1.8 – 31.12.2023. godine

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Opština Osmaci	sa rezervom	sa rezervom	8	2
2.	Opština Kotor Varoš	sa rezervom	sa rezervom	5	10
3.	Opština Han Pijesak	pozitivno	pozitivno	2	1
4.	Opština Novo Goražde	sa rezervom	sa rezervom	8	1
5.	Opština Istočni Mostar	sa rezervom	sa rezervom	5	10
6.	Opština Bratunac	sa rezervom	sa rezervom	3	9
7.	Opština Petrovo	sa rezervom	sa rezervom	9	3
8.	Opština Šamac	sa rezervom	sa rezervom	9	5
9.	Opština Lopare	sa rezervom	sa rezervom	4	11
10.	Opština Čajniče	sa rezervom	sa rezervom	2	7
11.	Opština Pelagićevo	sa rezervom	sa rezervom	7	18
12.	Opština Čelinac	sa rezervom	pozitivno	5	1
13.	Grad Zvornik	sa rezervom	sa rezervom	11	10
Ukupan broj datih preporuka				78	88

Prosječan broj preporuka po izvještaju za JLS je 13, pri čemu treba imati u vidu da se u okviru revizije opština/gradova preporuke upućuju i nekim od nižih budžetskih korisnika u tim JLS (predškolske ustanove, turističke organizacije, biblioteke, lokalne agencije i slično).

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima

U opštinama Osmaci, Kotor Varoš, Istočni Mostar, Petrovo i Pelagićevo, te kod nižih budžetskih korisnika u opštinama Bratunac i Petrovo popis imovine i obaveza na dan 31.12.2022. godine nije organizovan i izvršen (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Napomene i pisana obrazloženja uz finansijske izvještaje opština Čelinac, Novo Goražde, Petrovo i nižih budžetskih korisnika u opštini Kotor Varoš (dječiji vrtić, narodna biblioteka i centar za socijalni rad) ne sadrže sve obavezne i propisane informacije.

Osim toga, revizorski nalazi koji opredjeljuju **mišljenje sa rezervom o finansijskim izvještajima** za 12 revidiranih JLS za period 1.1 - 31.12.2022. godine, a koji se u najvećoj mjeri odnose na odstupanja od Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike, Pravilnika o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog okvira za budžetske korisnike i drugih pravilnika su navedeni u nastavku.

Nepotpuna konsolidacija i iskazivanje učešća u kapitalu

U Konsolidovani finansijski izvještaj opštine za 2022. godinu nije uključena neto imovina/kapital iz bilansa stanja svih entiteta koji su pod kontrolom ili značajnim uticajem, odnosno konsolidacija nije izvršena na način kako je to propisano (Opštine Osmaci, Novo Goražde i Čelinac). Osim toga, nije iskazano učešća u kapitalu srazmjerno osnivačkom učešću u javnim ustanovama u Opštini Novo Goražde (centar za socijalni rad, narodna biblioteka i u Sarajevskoj regionalnoj razvojnoj agenciji d.o.o. Sarajevo), tako da su pozicije akcije i učešća u kapitalu, kao i finansijski rezultat ranijih godina potcijenjene.

U Opštini Lopare prilikom sačinjavanja konsolidovanih finansijskih izvještaja za 2022. godinu nisu eliminisane transakcije sa javnim ustanovama (Turistička organizacija i Centar za kulturu i informisanje Lopare) koje su trebale biti predmet eliminacije, nije uključeno srazmjerno učešće u kapitalu JZU Dom zdravlja Lopare, a iskazano je srazmjerno vlasničko učešće u kapitalu JP Regionalna deponija "Eko-Dep" d.o.o. Bijeljina nad kojim Opština nema kontrolu ili značajan uticaj.

Opština Novo Goražde prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja nije eliminisala pozicije kratkoročne finansijske imovine i razgraničenja i kratkoročnih obaveza i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti od 1,83 miliona KM.

Iskazivanja imovine u stalnim sredstvima i trajnih izvora

U Opštini Kotor Varoš je vrijednost nefinansijske imovine u pripremi precijenjena za 626 hiljada KM, a potcijenjena je vrijednost zgrada i objekata (233 hiljade KM), nematerijalne proizvedene imovine (169 hiljada KM), ulaganja na tuđim objektima (237 hiljada KM), jer sredstva koja se koriste nisu prenesena na odgovarajuća konta imovine u upotrebi. Takođe, precijenjen je finansijski rezultat tekuće godine za 43 hiljade KM, a potcijenjen rashodi po osnovu amortizacije za isti iznos i finansijski rezultat ranijih godina (za 57 hiljada KM) jer nije vršen obračun amortizacije od momenta kada sredstvo postane raspoloživo za korišćenje i troškovi amortizacije nisu sistemski alocirani (raspoređeni) tokom vijeka trajanja sredstva.

U Opštini Šamac stambeni i poslovni objekti prilikom stavljanja u upotrebu nisu ispravno knjigovodstveno evidentirani, pa je vrijednost stalnih sredstava u pripremi precijenjena za 4,8 miliona KM, a za istu vrijednost su potcijenjene zgrade i objekti.

Opština Pelagićevo nije izvršila prenos dijela sredstava u pripremi na nefinansijsku imovinu u upotrebi za vrijednost objekata i opreme koji se koriste u iznosu od najmanje 522 hiljade KM.

U Gradu Zvornik odmjerenje nakon priznavanja vrijednosti nefinansijske imovine koje se odnosi na dio saobraćajnih, poslovnih objekata i prostora izvršeno je po revalorizacionom modelu, a za drugi dio je izvršeno po modelu nabavne vrijednosti, što nije u skladu sa odgovarajućim standardima i računovodstvenim politikama koje se odnose na nekretnine, postrojenja i opremu. Osim toga, nije izvršen obračun amortizacije za investicionu imovinu.

U Opštini Petrovo za vrijednost poslovnog prostora i mosta na rijeci Spreči koji su aktivirani i stavljeni u upotrebu shodno rješenju o upotrebi i zapisniku komisije o primopredaji radova više je iskazana vrijednost objekta u pripremi, a manje vrijednost stalnih sredstava u upotrebi za ukupno 430 hiljada KM. Shodno navedenom, potcijenjeni su korekcija vrijednosti pripadajuće imovine (16 hiljada KM) i rashodi amortizacije (9 hiljada KM), a precijenjen je finansijski rezultat ranijih godina za 7 hiljada KM. Pored toga, u Opštini Petrovo je poslovni prostor koji je dat u zakup evidentiran u poslovne knjige u vrijednosti izvršenih ulaganja od strane zakupoprimca, a za isti nije utvrđena fer vrijednost.

U Opštini Čelinac ulaganje u saobraćajni objekat od 174 hiljade KM koji je u decembru 2022. godine stavljen u upotrebu, nije preneseno sa imovine u pripremi na saobraćajne objekte u upotrebi.

Zbog toga što poslovni prostori izdati u zakup nisu klasifikovani kao investiciona imovina, vrijednost zgrada i objekata je više, a investiciona imovina manje iskazana u Opštini Čajniče u iznosu neto vrijednosti od 583 hiljade KM, u Opštini Čelinac za 129 hiljada KM i u Opštini Osmaci za 87 hiljada KM.

U Opštini Istočni Mostar nije izvršeno isknjižavanje regionalnog puta, a naknadna ulaganja bez naknade u isti evidentirana su kao ulaganja u novu nefinansijsku imovinu, pa je na taj način precijenjena vrijednost puteva za 382 hiljade KM, finansijski rezultat ranijih godina za 304 hiljade KM i izdaci za nefinansijsku imovinu za 78 hiljada KM, dok su za 78 hiljada KM potcijenjeni grantovi.

Potraživanja

U Opštini Novo Goražde potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode nisu evidentirani u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS-JS 23 - Prihodi od transakcija koje

nisu transakcije razmjene, pa su precijenjeni potraživanja za 767 hiljada KM i finansijski rezultat ranijih godina za 713 hiljada KM, a potcijenjeni rashodi od usklađivanja vrijednosti kratkoročnih potraživanja za 54 hiljade KM.

U Opštini Bratunac poreska potraživanja iz Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske i potraživanja po osnovu naknade za rentu i uređenje građevinskog zemljišta nisu evidentirana u skladu sa Pravilnikom o sistemu poreskog knjigovodstva u Republici Srpskoj i Uputstvom o primjeni MRS JS 23, pa su više iskazana potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode (189 hiljada KM), prihodi obračunskog karaktera (134 hiljade KM), dugoročna potraživanja (30 hiljada KM), a manje su iskazane ispravka vrijednosti potraživanja i rashodi obračunskog karaktera za po 55 hiljada KM, potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za koje je produžen rok plaćanja a dospijevaju na naplatu u roku od godinu dana (86 hiljada KM), a zbog prethodno navedenog, finansijski rezultat tekuće godine iskazan je više za 189 hiljada KM.

U Opštini Čajniče poreska potraživanja iz Izvještaja Poreske uprave Republike Srpske nisu evidentirana u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS JS 23, pa su potcijenjeni prihodi obračunskog karaktera za nenaplaćene poreske i neporeske prihode i poreska potraživanja za najmanje 259 hiljada KM, a rashodi obračunskog karaktera po osnovu usklađivanja vrijednosti kratkoročnih poreskih potraživanja, sporna poreska potraživanja i ispravka vrijednosti poreskih potraživanja za najmanje 125 hiljada KM.

U Gradu Zvornik precijenjena je vrijednost iskazanih kratkoročnih potraživanja i razgraničenja jer:

- potraživanja po osnovu zakupa poslovnog prostora, koja nisu naplaćena duže od 12 mjeseci od datuma dospjeća, nisu korigovana i klasifikovana kao sumnjiva i sporna potraživanja, pa je vrijednost kratkoročnih potraživanja više iskazana, a potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine za 21 hiljadu KM,
- nije izvršena reklasifikacija potraživanja po ročnosti, pa je precijenjena vrijednost kratkoročnih potraživanja za 75 hiljada KM za koliko je potcijenjena vrijednost dugoročnih potraživanja,
- su potraživanja po osnovu naknada za korišćenje šuma i šumskog zemljišta dva puta evidentirana po istom osnovu u ranijem periodu, usljed čega su za 91 hiljadu KM više iskazana potraživanja za nenaplaćene poreze, doprinose i neporeske prihode i finansijski rezultat ranijih godina,
- nisu bili ispunjeni uslovi za priznavanje potraživanja u okviru kratkoročnih razgraničenja shodno MRS JS 29 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmjeravanje, pa su za 115 hiljada KM više iskazana kratkoročna razgraničenja i finansijski rezultat ranijih godina.

U Opštini Istočni Mostar evidentiranje početnog stanja potraživanja za poreze i neporeske prihode i poslovnih promjena u toku godine nije vršeno u skladu sa Uputstvom o primjeni MRS JS 23, pa su precijenjene vrijednosti kratkoročnih potraživanja za 34 hiljade KM, dugoročnih potraživanja za poreze, doprinose i neporeske prihode za 40 hiljada KM, kratkoročno razgraničeni prihodi za 10 hiljada KM i finansijski rezultat ranijih godina za 74 hiljade KM, a potcijenjeni su prihodi obračunskog karaktera u iznosu od 10 hiljada KM.

U Opštini Petrovo za kratkoročni zajam koji je dospio na naplatu nije izvršena korekcija vrijednosti, pa je za 10 hiljada KM potcijenjena korekcija vrijednosti kratkoročnih zajmova, a precijenjen je finansijski rezultat ranijih godina. Osim toga, u Opštini Petrovo potraživanja po osnovu zakupa poslovnih prostora koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci od datuma dospjeća nisu korigovana i klasifikovana kao sporna potraživanja, pa su kratkoročna potraživanja i finansijski rezultat tekuće godine iskazani više, a sporna potraživanja, korekcija vrijednosti potraživanja i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine manje za 9 hiljada KM.

U Opštini Šamac, zbog toga što nije vršena korekcija (ispravka vrijednosti) potraživanja koja nisu naplaćena po isteku roka od 12 mjeseci, precijenjena su kratkoročna potraživanja i finansijski rezultat ranijih godina za najmanje 33 hiljade KM, kao i kratkoročna finansijska

imovina iz transakcija za drugim jedinicama vlasti za 105 hiljada KM, a potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine za 105 hiljada KM.

Obaveze

U Opštini Lopare manje su iskazane obaveze po osnovu grantova u iznosu od 20 hiljada KM, jer rashodi i obaveze iz 2021. godine za uplatu granta u Fond sredstava za dijasporu Opštine nisu priznati u periodu kada su nastali, čime je precijenjen i finansijski rezultat ranijih godina.

U Opštini Novo Goražde finansijske obaveze nisu klasifikovane po ročnosti na dan bilansiranja, pa su kratkoročne finansijske obaveze manje, a dugoročne obaveze po zajmovima više iskazane za 191 hiljadu KM.

U Opštini Šamac obaveze po osnovu prevoza učenika nisu klasifikovane u skladu sa definisanim pravilima za budžetske korisnike, pa su obaveze iz poslovanja precijenjene za najmanje 53 hiljade KM, a potcijenjene su obaveze za subvencije za 50 hiljada KM i obaveze za doznake za 3 hiljade KM.

Kod jednog od nižih budžetskih korisnika u U Opštini Bratunac dio dugoročne obaveze koji dospijeva na naplatu u okviru 12 mjeseci od datuma izvještavanja nije evidentiran na kratkoročnim obavezama pa su ukupne kratkoročne obaveze po zajmovima iskazane manje, a dugoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti iskazane su više za 16 hiljada KM.

Prihodi/rashodi i primici/izdaci

U Opštini Petrovo su prilikom prodaje nepokretnosti pogrešno isknjiženi trajni izvori koji su time potcijenjeni, a precijenjeni su prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti neproizvedene stalne imovine i finansijski rezultat tekuće godine za 22 hiljade KM. Takođe, prihodi po osnovu usklađivanja vrijednosti neproizvedene stalne imovine su precijenjeni za 186 hiljada KM, jer su u okviru istih evidentirane poništene preostale revalorizacione rezerve prilikom prodaje nepokretnosti.

U Opštini Čajniče je sufinansiranje saniranja i asfaltiranja puteva (plaćanje vršeno na bankovni račun izvođača radova) evidentirano uvećanjem trajnih izvora sredstava čime su trajni izvori precijenjeni za 143 hiljade KM, a potcijenjeni su prihodi obračunskog karaktera po osnovu pomoći u naturi.

Prihodi obračunskog karaktera u Gradu Zvornik su podcijenjeni za 38 hiljada KM, za koliko je precijenjena vrijednost kratkoročno razgraničenih prihoda, jer je niži budžetski korisnik (Dječiji vrtić „Naša radost“) evidentirao prihode po osnovu smještaja u okviru razgraničenih prihoda.

U Opštini Lopare manje su iskazani ostali primici za 116 hiljada KM, jer nisu evidentirani primici za naplaćena potraživanja od JP Regionalna deponija „Eko-Dep“ d.o.o. Bijeljina po aktiviranoj kreditnoj garanciji.

Opština Šamac je u okviru grantova iskazala 374 hiljade KM po osnovu dodjele granta Sportskom savezu Opštine Šamac za obavljanje redovnih aktivnosti i sufinansiranje sportskih klubova koje su evidentirane u glavnoj knjizi trezora bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave o nastalom poslovnom događaju.

U Opštini Šamac su usljed pogrešne klasifikacije precijenjeni rashodi za režijski materijal za najmanje 7 hiljada KM, rashodi za tekuće održavanje za 4,5 hiljade KM i doznake građanima koje se isplaćuju iz budžeta Opštine za 103 hiljade KM, a potcijenjeni su ostali neklasifikovani rashodi, tekući grantovi i subvencije, (respektivno) za navedene iznose.

U Gradu Zvornik su izdaci za pribavljanje rasvjete i prozora i grantovi za naknadu štete fizičkim licima i sufinansiranje aktivnosti sportskih klubova evidentirani na rashodima tekućeg održavanja, koji su na taj način precijenjeni za 69 hiljada KM, a manje su iskazani izdaci za proizvedenu stalnu imovinu i vrijednost zgrada i objekata za 46 hiljada KM i grantovi za 23,5 hiljada KM.

Grantovi iz budžeta 2021. godine za JZU Dom zdravlja Zvornik evidentirani su u 2022. godini, tako da su tekući grantovi u Gradu Zvornik i finansijski rezultat ranijih godina precijenjeni za 35,5 hiljada KM.

U Opštini Pelagićevo su u 2022. godini evidentirani rashodi, doznake i izdaci iz ranijeg perioda u najmanjem iznosu od 28 hiljada KM, a rashodi iz 2022. godine od najmanje 9 hiljada KM nisu evidentirani.

U Opštini Kotor Varoš su potcijenjeni rashodi po osnovu reprezentacije za približno 19 hiljada KM i subvencije za 31 hiljadu KM, a za te iznose su precijenjeni grantovi (19 hiljada KM) i doznake na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta (31 hiljada KM), jer pomoći u poljoprivredi nisu iskazane kao subvencije, a troškovi organizacije kulturnih manifestacija kao rashodi reprezentacije.

U Opštini Novo Goražde zbog pogrešne klasifikacije više su iskazani rashodi za tekuće održavanje, a manje izdaci za investiciono održavanje (za 22 hiljade KM), kao i rashodi za ostale usluge prevoza umjesto subvencija (18 hiljada KM). Takođe, arheološke i geodetske usluge i radovi su evidentirani u okviru grantova, umjesto kao rashodi za stručne usluge (15 hiljada KM).

U Opštini Lopare su potcijenjeni rashodi od usklađivanja vrijednosti neproizvedene stalne imovine i vrijednost trajnih izvora za najmanje 56 hiljada KM, jer smanjenje fer vrijednosti zemljišta i šuma nije evidentirano shodno odredbama Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

U Opštini Lopare pomoći učenicima nisu ispravno klasifikovane pa su za 47 hiljada KM više iskazani tekući grantovi, a manje su iskazane doznake građanima. Takođe, tekući grantovi u Opštini Lopare su više iskazani za 30 hiljada KM, a u manjem iznosu je iskazan finansijski rezultat ranijih godina, jer je grant iz budžeta 2021. godine za JKP „Čistoća“ d.o.o. Lopare evidentiran u 2022. godini.

U Opštini Osmaci su manje iskazani ostali izdaci po osnovu unaprijed plaćenih rashoda za 5 hiljada KM i ostali izdaci iz transakcija sa ostalim jedinicama vlasti za 4 hiljade KM, jer dati avansi koji nisu zatvoreni do kraja godine i isplaćene neto plate angažovanom pripravniku koje se refundiraju prema programu sufinansiranja zapošljavanja nisu evidentirani u skladu sa pravilnicima koji se na to odnose.

Ostalo

U Bilansu novčanih tokova Grada Zvornika više su iskazani prilivi iz aktivnosti finansiranja (322 hiljade KM) i odlivi iz poslovnih aktivnosti (328 hiljada KM), a po osnovu priliva gotovine od fondova obaveznog socijalnog osiguranja i odliva po osnovu izmirenja obaveza za kredite.

U Opštini Lopare su odlivi gotovine za izmirenje obaveza iz poslovnih aktivnosti prethodnog perioda u iznosu od 145 hiljada KM iskazani kao odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja.

U Opštini Novo Goražde su prihodi obračunskog karaktera precijenjeni, a rezerve potcijenjene za 27 hiljada KM, jer je stan u vlasništvu Opštine evidentiran u okviru prihoda po osnovu usklađivanja vrijednosti na teret rezervi.

U Opštini Petrovo kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja i kratkoročne obaveze i razgraničenja unutar istih jedinica vlasti nisu eliminisane prilikom izrade konsolidovanih finansijskih izvještaja Opštine, usljed čega su ove pozicije precijenjene za 12 hiljada KM.

U Opštini Kotor Varoš prilikom izrade Konsolidovanog bilansa novčanih tokova nije izvršena eliminacija priliva i odliva po osnovu transakcija unutar iste jedinice vlasti, a kod izrade Konsolidovanog bilansa stanja nije dodata neto imovina/kapital iz bilansa stanja entiteta pod kontrolom.

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o usklađenosti

Revizijom utvrđeni nedostaci koje su uticali na 11 mišljenja sa rezervom o usklađenosti (Tabela 1) grupisani su i navedeni u nastavku teksta.

Nadležnost lokalnog parlamenta

Prilikom izvršenja budžeta Opštine Pelagićevo stvorene su obaveze za izdatke za nefinansijsku imovinu veće za 152 hiljade KM u odnosu na odobreni budžetski okvir, što nije u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske i Odlukom o izvršenju rebalansa plana budžeta Opštine Pelagićevo za 2022. godinu.

Skupština opštine Pelagićevo nije donijela odluku kojom se uvodi obaveza plaćanja komunalne naknade za korišćenje objekata i uređaja zajedničke komunalne potrošnje, što nije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima.

Prilikom izvršenja budžeta Opštine Istočni Mostar stvorene su obaveze za lična primanja iznad visine okvira utvrđenog rebalansom na toj poziciji, kao i obaveze za transfere koje nisu planirane, što nije u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Odstupanja u primjeni Zakona o javnim nabavkama

Grad Zvornik nije planirao i nije donosio posebne odluke za izvršene javne nabavke u ukupnom iznosu od 421 hiljadu KM koje se odnose na nabavku i održavanje javne rasvjete, kancelarijskog namještaja, kancelarijskog inventara, računarske opreme, režijskog materijala, održavanje vozila, održavanje zgrade i opreme, štampe, informisanja i medija, geodetskih usluga, reklamnog materijala, dječijih paketića i održavanje nekategorisanih puteva. Osim toga, pojedinačnim ugovorom za rekonstrukciju puteva u MZ Lokanj ugovorene su veće količine od količina predviđenih okvirnim sporazumom, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama i Uputstvom za pripremu modela tenderske dokumentacije. Za zimsko održavanje lokalnih i nekategorisanih puteva na teritoriji grada Zvornika zaključen je ugovor sa ponuđačem koji uz ponudu nije dostavio garanciju za ozbiljnost ponude, što nije u skladu sa Pravilnikom o obliku garancije za ozbiljnost ponude i izvršenje ugovora i odredbama Zakona o javnim nabavkama.

Opština Lopare nije planirala, niti donosila posebne odluke o pokretanju postupaka nabavki i nije provela postupke javnih nabavki male vrijednosti za nabavljene robe i usluge za najmanje 76 hiljada KM. Pored toga, nabavke radova na afaltiranju lokalnih puteva (42 hiljade KM), sanaciji lokalnih puteva (42 hiljade KM), izradi betonskih kolovoza na usponima (12 hiljada KM), uređenju riječnih korita (12 hiljada KM) i nabavke usluga informisanja i oglašavanja u elektronskim medijima i dnevnoj štampi (30 hiljada KM) provedene su putem više postupaka direktnog sporazuma, čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke.

Opština Kotor Varoš nije provodila procedure javnih nabavki za nabavku roba i usluga u najmanjem iznosu od 37 hiljada KM. Osim toga, određene nabavke (ukupno najmanje 53,5 hiljada KM) provedene su putem više postupaka direktnog sporazuma čime je izvršeno dijeljenje nabavki, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U Opštini Pelagićevo za nabavke roba i usluga u najmanjem iznosu od 31 hiljadu KM nisu provedeni postupci javnih nabavki, od čega za 24 hiljade KM nabavke nisu predviđene planom nabavki i za iste nisu donesene posebne odluke o pokretanju postupka nabavki. Opština Pelagićevo je za radove na izgradnji, rekonstrukciji i sanaciji ulične rasvjete provela tri postupka direktnog sporazuma u ukupnoj vrijednosti od 17 hiljada KM i radove na rekonstrukciji i sanaciji puteva provela jedan konkurentski postupak i četiri direktna sporazuma u ukupnoj vrijednosti 66 hiljada KM, čime je izvršeno dijeljenje nabavki.

U Opštini Petrovo je nabavka pogonskog goriva (14 hiljada KM) izvršena bez provođenja procedura javnih nabavki. Takođe, nisu sačinjeni zapisnici o primopredaji radova na asfaltiranju putnih pravaca na teritoriji Opštine Petrovo po projektima „marka na marku“ i jačanje uloge mjesnih zajednica, radova na rekonstrukciji Kulturnog i društvenog doma u MZ Kakmuž, radova na investicionom održavanju doma kulture i tekućem održavanju lokalnih puteva za 2022. godinu, što nije u skladu sa odredbama zaključenih ugovora.

U Opštini Šamac je dodjela ugovora u postupku nabavke goriva izvršena na osnovu ponude koja nije prihvatljiva, jer je njena vrijednost bila veća od procijenjene vrijednosti nabavke i maksimalno dozvoljene vrijednosti za vrstu postupka koji je proveden. Pored toga, u Opštini Šamac izvršene nabavke robe i usluga u najmanjem iznosu od 33 hiljade KM nisu predviđene

planom nabavki i nisu donesene posebne odluke o pokretanju postupaka nabavki. Za te nabavke, kao i nabavke usluga za koje su zaključeni ugovori o djelu, a odnose se na stručne usluge, usluge održavanja i organizacije manifestacija nisu provedeni postupci nabavki.

Takođe, u Opštini Šamac su nabavke radnih odijela i potrošne opreme (15 hiljada KM), usluga izrade projektne dokumentacije (12 hiljada KM), kao i usluga štampanja (13 hiljada KM) provedene putem više postupaka direktnog sporazuma čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke.

Zapošljavanje i lična primanja

Grad Zvornik je na određeno vrijeme zaposlio 56 službenika i namještenika u periodu dužem od šest mjeseci u toku godine bez navođenja razloga zaključivanja navedenih ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

Takođe, u Gradu Zvorniku, obračun plata na radnim mjestima u prijemnim kancelarijama i pojedinim radnim mjestima u kabinetu gradonačelnika je vršen po višem koeficijentu, a obračun uvećanja osnovne plate po osnovu navršenih godina staža osiguranja za sve zaposlene je vršen po višem procentu od procenta definisanog u Posebnom kolektivnom ugovoru za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske. Obračun plata pripravnika je vršen u iznosu nižem od 80% plate odgovarajuće platne grupe za njihovu stručnu spremu, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Gradskoj upravi Grada Zvornik.

Opština Pelagićevo je u toku 2022. godine zaključila 16 ugovora o djelu sa četiri izvršioca na ime poslova koji predstavljaju osnovnu djelatnost poslodavca, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Pored toga, Skupština opštine Pelagićevo je donijela Odluku o platama i drugim naknadama funkcionera kojom je definisala da potpredsjedniku Skupštine opštine, koji nije zasnovao radni odnos, pripada mjesečni dodatak za vršenje funkcije, što nije u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi.

Rješenjima o utvrđivanju plata zaposlenih u Opštini Pelagićevo pojedinim zaposlenim su vršena uvećanja osnovne plate (od 6% do 30%) po osnovu radnog učinka, što nije u skladu sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave, a u JU Centar za socijalni rad Pelagićevo koeficijenti za obračun plata zaposlenih utvrđeni Pravilnikom o radu, platama i drugim naknadama zaposlenih nisu usklađeni sa koeficijentima propisanim Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti socijalne zaštite.

Opština Kotor Varoš je tokom 2022. godine, po osnovu privremeno povećanog obima posla, angažovala šest izvršilaca na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa odredbama Zakona o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.

U Opštinskoj upravi Opštine Kotor Varoš, na osnovu rješenja kojeg je donio predsjednik Skupštine opštine, jedan odbornik je zasnovao radni odnos na mjestu predsjednika Komisije za društveni nadzor, zaštitu ljudskih prava, predstavke i pritužbe građana, što nije u skladu sa odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi.

Opština Šamac je u toku 2022. godine angažovala izvršioce po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima za obavljanje poslova koji su sistematizovani i predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Osim toga, pravilnikom o platama i naknadama zaposlenih u Centru za socijalni rad Šamac utvrđeni koeficijenti za obračun plata nisu usklađeni sa koeficijentima koji su propisani Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti socijalne zaštite Republike Srpske.

U Opštini Čajniče je u toku 2022. godine zaključeno više ugovora o privremenim i povremenim poslovima, kao i ugovora o djelu za poslove koji predstavljaju redovnu djelatnost i koji su sistematizovani u Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Opštinskoj upravi Opštine Čajniče, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Pored toga, obračun naknada plate za vrijeme bolovanja za zaposlene u Opštinskoj upravi Opštine Čajniče, vršen je za bolovanja do 7 dana u iznosu od 100%, duže od 7 dana u iznosu od 90%,

a u pojedinim slučajevima nije ni vršen obračun naknade za bolovanje iako je odsustvovanje iskazano u evidenciji o prisustvu/odsustvu, što nije u skladu sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Opština Lopare je tokom 2022. godine zbog povećanog obima posla angažovala pet izvršilaca na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave. Osim toga, u Opštini Lopare i kod nižih budžetskih korisnika revizija je utvrdila sljedeće:

- Pojedinačni kolektivni ugovor za zaposlene u Opštinskoj administrativnoj službi opštine Lopare i Pravilnik o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih nisu usklađeni sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na utvrđene niže koeficijente za obračun plata zaposlenih, višu stopu uvećanja osnovne plate do navršenih 25 godina staža osiguranja, uvećanje osnovne plate za prekovremeni rad, složene poslove i rad pod otežanim uslovima, veće naknade predsjedniku sindikalne organizacije, te manji ili veći obim prava na novčane pomoći zaposlenima.
- JU Dječiji vrtić Lopare je sa jednim licem zaključila ugovor o radu na određeno vrijeme za radno mjesto koje nije sistematizovano Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, sa dva lica je zaključila ugovor o radu na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla na upražnjena sistematizovana radna mjesta i sa jednim licem ugovor o radu za obavljanje pripravničkog staža bez provođenja javnog konkursa, što nije u skladu sa odredbama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.
- Pojedinačni kolektivni ugovor za zaposlene u JU Centar za socijalni rad Lopare nije usklađen sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti socijalne zaštite Republike Srpske u dijelu koji se odnosi na utvrđene niže koeficijente za obračun plata zaposlenih, uvećanje osnovne plate za prekovremeni rad, te manji ili veći obima prava na novčane pomoći zaposlenim.
- Obračun uvećanja osnovne plate zaposlenih u Opštinskoj upravi za rad noću i na dane državnog praznika vršen je na prethodno uvećanu osnovnu platu za navršene godine staža osiguranja, što nije u skladu sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

Skupština opštine Novo Goražde je donijela Odluku o utvrđivanju prava na novčanu naknadu za predsjednika i potpredsjednika Skupštine, koji nisu zasnovali radni odnos, što nije u skladu sa odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i Zakona o statusu funkcionera jedinica lokalne samouprave.

U Opštini Istočni Mostar su prilikom obračuna plata za četiri izvršioca primijenjeni koeficijenti veći od koeficijenata definisanih Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske.

U opštini Bratunac, Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenih u JU Centar za socijalni rad za pojedina radna mjesta definisani su koeficijenti za obračun plata koji su manji od koeficijenata propisanih Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti socijalne zaštite Republike Srpske.

U Gradu Zvorniku, JU Dječiji vrtić „Naša radost“ je obračunavala plate za prvu, drugu i četvrtu platnu grupu uz primjenu manjeg koeficijenta od koeficijenta propisanog u Posebnom kolektivnom ugovoru za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske, a određenim zaposlenima je obračunato uvećanja plate, što je takođe suprotno odredbama pomenutog posebnog kolektivnog ugovora.

Dodjela grantova

U Opštini Osmaci dodjela sredstava granta sportskim i omladinskim organizacijama i udruženjima, etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima, organizacijama i udruženjima u oblasti zdravstva i socijalne zaštite, u oblasti obrazovanja i kulture i ostalim organizacijama i udruženjima vršena je bez definisanih pravila i kriterijuma za ostvarivanje prava na dodjelu

istih, što nije u skladu sa odredbama Odluke o izvršenju budžeta Opštine Osmaci za 2022. godine.

U Opštini Kotor Varoš su na osnovu odluka načelnika Opštine, iz grantova dodijeljenih Sindikalnoj organizaciji Opštinske uprave, izvršene isplate zaposlenima povodom novogodišnjih i božićnih praznika i Dana žena koja nisu planirana Budžetom, a pojedini korisnici sredstava granta nisu podnosili izvještaje o namjenskom trošenju sredstava, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta opštine Kotor Varoš za 2022. godinu.

Dodjela grantova za finansiranje sportskih aktivnosti i udruženjima građana u Opštini Lopare nije vršena na osnovu postupaka i kriterijuma utvrđenih Pravilnikom o kriterijumima raspodjele budžetskih sredstava za finansiranje sportskih aktivnosti i Pravilnikom o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava granta iz budžeta opštine Lopare za projekte udruženja građana.

U Opštini Bratunac je raspodjelu sredstava sportskim organizacijama u iznosu od 161 hiljadu KM izvršila Komisija za raspodjelu sredstava za sport, ali bez bodovanja po osnovu ranga takmičenja kluba i broja članova kluba, što nije u skladu sa Pravilnikom o raspodjeli sredstava za sport Opštine Bratunac iz 2022. godine.

Osim toga, za dodijeljena sredstva granta organizacijama i udruženjima za afirmaciju porodice i zaštitu prava žena, djece, izbjeglih i raseljenih lica, boraca i osoba sa invaliditetom (87 hiljada KM), organizacijama i udruženjima u oblasti obrazovanja, naučno-istraživačke djelatnosti, kulture i informacija (42 hiljade KM) i neprofitnim subjektima (16 hiljada KM), Opština Bratunac nije donijela interne akte kojima bi se definisali kriterijumi i uslovi za ostvarivanje prava na dodjelu, a dodjela sredstava je vršena na osnovu pojedinačnih zahtjeva. Takođe, dio sredstava dodijeljenih porodicama palih boraca, ratnih vojnih invalida i civilnih žrtava rata, kao i nezaposlenim licima odobren je na osnovu zahtjeva u kojima nije navedena svrha za koju se traži pomoć ili za namjenu koja nije propisana, što nije u skladu sa Pravilnikom o kriterijumima za ostvarivanje prava i dodjelu jednokratne novčane pomoći ratnim vojnim invalidima i borcima VRS Opštine Bratunac i Pravilnikom o kriterijumima i postupku za ostvarivanje prava na proširene oblike socijalne pomoći Opštine Bratunac.

Korisnici sredstava granta Opštine Istočni Mostar i dio korisnika sredstava granta u Opštini Šamac nisu podnosili izvještaje o utrošku tih sredstava, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju rebalansa Opštine Istočni Mostar, odnosno Odlukom o izvršenju budžeta Opštine Šamac za 2022. godinu.

Druga pojedinačna odstupanja

U Gradu Zvornik su putem blagajne (u gotovini) isplaćene naknade za biračke odbore i lična primanja i vršeno je plaćanje robe, usluge i subvencije za štete u poljoprivredi u iznosu većem od iznosa propisanog Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem. I Opština Kotor Varoš je vršila isplate iz blagajne iznad propisanog iznosa, što nije u skladu sa pomenutom Uredbom.

U Opštini Čajniče je putem blagajne vršeno plaćanje za namjene koje nisu propisane Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, a blagajnički izvještaji nisu sačinjavani svaki dan kad je bilo poslovnih promjena, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

U Opštini Pelagićevo nije u potpunosti primijenjena Odluka o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj jer nisu donesene odluke/rješenja o službenom putovanju u inostranstvo, obračun putnih troškova ne sadrži vrijeme prelaska granice i dnevnice nisu obračunate u propisanim iznosima, a uz naloge za službena putovanja nisu sačinjeni pisani izvještaji. U Opštini Istočni Mostar za službena putovanja prilikom korišćenja automobila u vlasništvu zaposlenih vršeno je preuzimanje goriva bez propisanog odobrenja, a obračun naknade nije vršen u skladu sa odredbama pomenute Odluke.

2.1.2. Finansijske revizije javnih ustanova

Kako je navedeno, osim jedinica lokalne samouprave u drugom dijelu revizijskog ciklusa 2023. godine provedene su finansijske revizije 12 subjekata iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite (10 domova zdravlja, gerontološki centar i dom za starija lica). Vrste mišljenja i struktura preporuka data je u Tabeli br. 2.

Prosječan broj datih preporuka po jednom izvještaju je 15 što je značano više u odnosu na druge vrste revidiranih subjekata, pri čemu treba imati u vidu da su ovi entiteti po prvi put bili predmet revizije.

Tabela 2: Vrste mišljenja i broj preporuka za revizije u periodu 1.8 – 31.12.2023. godine kod javnih ustanova iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Dom zdravlja „Dr Stojana i Ljubica“ Rudo	rezerva sa s.p ⁴	rezerva sa s.p.	10	9
2.	Ambulanta porodične medicine Stari Grad	rezerva	rezerva sa s.p.	6	8
3.	Dom zdravlja Trnovo	rezerva	rezerva sa s.p.	6	4
4.	Dom zdravlja „Dr Milenko Narančić“, Han Pijesak	rezerva	rezerva	7	9
5.	Dom zdravlja Vlasenica	rezerva	rezerva sa s.p.	13	8
6.	Dom zdravlja Ljubinje	rezerva	rezerva sa s.p.	7	6
7.	Dom zdravlja Nevesinje	rezerva sa s.p.	rezerva	5	8
8.	Dom zdravlja „Dr Milenko Muratović“, Berkovići	rezerva	rezerva sa s.p.	4	9
9.	Dom zdravlja „Prof. dr Savo Bumbić“, Gacko	rezerva	rezerva sa s.p.	6	8
10.	Dom zdravlja „Sveti Nikola“, Milići	rezerva	rezerva sa s.p.	7	3
11.	Gerontološki centar Banjaluka	rezerva	rezerva	9	7
12.	Dom za starija lica, Prijedor	rezerva	rezerva	12	11
Ukupan broj datih preporuka				92	90

Uz mišljenje sa rezervom domovima zdravlja istaknuta su i pitanja bez uticaja na mišljenje putem tzv. „skretanja pažnje“.

U izvještaju za Dom zdravlja „Dr Stojana i Ljubica“ Rudo je uz mišljenje sa rezervom o finansijskim izvještajima istaknuto i pitanje planiranja ugovorenih vrijednosti zdravstvenih usluga. Naime, osnovni okvir za sačinjavanje finansijskih planova domova zdravlja predstavlja ugovor koji se zaključuje sa Fondom zdravstvenog osiguranja Republike Srpske na godišnjem nivou, a kojim su regulisana međusobna prava i obaveze u pružanju i finansiranju primarnog nivoa zdravstvene zaštite i drugih zdravstvenih usluga. Planirana ugovorena vrijednost zdravstvenih usluga koja se priznaje domu zdravlja, značajno je manja od vrijednosti usluga koje dom zdravlja pruža, a finansijski plan baziran na navedenim modelima planiranja, obračuna i odobravanja sredstava ne predstavlja usaglašen okvir za ostvarenje planiranih ciljeva. Navedena činjenica u najvećoj mjeri generiše ostvarene i iskazane rashode, te rezultat tekućeg perioda.

⁴ с.п. - скретање пажње. Објашњење о „скретању пажње“ је на стр. 4 овог извјештаја.

U revizorskom izvještaju Doma zdravlja Nevesinje srenuta je pažnja da prema Ugovoru o pružanju i finansiranju primarnog nivoa zdravstvene zaštite u 2022. godini sa Fondom zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, Dom zdravlja Nevesinje ispostavlja mjesečne fakture u visini od 1/12 ugovorene vrijednosti. Navedeno fakturisanje ne odražava stvarno izvršene zdravstvene usluge, jer se fakturisana vrijednost svodi na izvedenu vrijednost, usljed čega se u najvećoj mjeri generiše veći iznos iskazanih rashoda u odnosu na ostvarene prihode.

Uz mišljenje sa rezervom o usklađenosti Domu zdravlja „Dr Stojana i Ljubica“ Rudo, Domu zdravlja „Dr Milenko Muratović“ Berkovići, Domu zdravlja „Prof. dr Savo Bumbić“ Gacko, Domu zdravlja „Sveti Nikola“ Milići i domovima zdravlja Vlasenica i Ljubinje skrenuta je pažnja na to da propisima kojima se uređuje oblast rada i plata zaposlenih u zdravstvu, nije definisan način evidentiranja sati na radu i obračuna plate direktorima Domova zdravlja koji su uporedo angažovani i u obavljanju drugih poslova (ljekar, pravnik i sl.).

Uz mišljenje sa rezervom o usklađenosti za domove zdravlja Trnovo, Vlasenica, Ljubinje, Dom zdravlja „Dr Milenko Muratović“ Berkovići i Ambulantu porodične medicine „Stari Grad“ Istočni Stari Grad, skreće se pažnja da Zakonom o sistemu javnih službi propisano da upravni odbor i direktora imenuje i razrješava osnivač na mandat od četiri godine, uz prethodno proveden postupak javne konkurencije. Konkursne procedure za imenovanje članova upravnog odbora i direktora navedenih javnih ustanova nije provedena, a Skupština opštine Ljubinje je 2020. godine imenovala vršioca dužnosti direktora Doma zdravlja, a Skupštine opština Istočni Stari Grad, Trnovo i Vlasenica su 2020. odnosno 2021. godine imenovala vršiocyte dužnosti članove upravnog odbora i vršioca dužnosti direktora navedenih ustanova. Mandat članovima upravnog odbora Doma zdravlja „Dr Milenko Muratović“ Berkovići istekao je u avgustu 2017. godine, a u martu 2018. godine raspisan je konkurs za njihov izbor. Skupština opštine Berkovići je 31.12.2020. godine imenovala v.d. direktora Doma zdravlja do završetka konkursne procedure. Konkursne procedure za imenovanje direktora i članova upravnog odbora nisu provedene.

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima Kvalifikacije koje su uticale na mišljenje o finansijskim izvještajima za revidirane javne ustanove navedene su u nastavku.

U svih 12 revidiranih javnih ustanova utvrđeni su nedostaci u vezi sa popisom imovine i obaveza na dan 31.12.2022. godine koji nije organizovan i proveden (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Nekretnine, postrojenja i oprema

U Domu zdravlja Nevesinje nije izvršeno početno priznavanje vrijednosti pripadajućeg dijela zemljišta i fer vrijednost pripadajućeg dijela poslovnog objekta prema Ugovoru o diobi nepokretnosti sa JZU Bolnica Nevesinje i Rješenju o uknjižbi prava vlasništva.

U Domu zdravlja „Dr Milenko Narančić“ Han Pijesak (u daljem tekstu: Dom zdravlja Han Pijesak) zemljište površine 14.521 m² koje se nalazi uz objekte Doma zdravlja nije knjigovodstveno evidentirano, građevinski objekti su iskazani manje a ulaganja na tuđim nekretninama više za 27 hiljada KM po osnovu renoviranja poslovnog prostora, što nije u skladu sa relevantnim standardima i propisima koji su vezani za početno priznavanje imovine, njeno vrednovanje, amortizovanje i objelodanjivanje.

U Domu zdravlja „Dr Milenko Muratović“ Berkovići (u daljem tekstu: Dom zdravlja Berkovići) zemljište površine od najmanje 1.944 m², koje prema vlasničkoj dokumentaciji pripada ovoj Ustanovi, nije priznato i evidentirano u poslovnim knjigama.

U Domu zdravlja „Sveti Nikola“, Milići (u daljem tekstu: Dom zdravlja Milići) u poslovnim knjigama nije izvršeno priznavanje i vrednovanje vlastitih objekata i pripadajućeg zemljišta, a imovina (dio zgrade) koja je izdata u višegodišnji zakup nije evidentirana u okviru investicione imovine.

Ulaganje Doma za starija lica Prijedor od 1,01 milion KM u rekonstrukciju objekta koje je u vlasništvu JZU Bolnica „Dr Mladen Stojanović“ Prijedor iskazano je kao učešće u kapitalu zavisnih subjekata, umjesto kao ulaganja na adaptaciji tuđih građevinskih objekata. Za iznos od 439 hiljada KM, koji je iskazan kao učešće u kapitalu zavisnih subjekata, ne postoji

dokumentacija na osnovu koje je izvršeno evidentiranje, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

U Gerontološkom centru Banjaluka su precijenjene vrijednosti građevinskih objekta i dugoročno razgraničeni prihodi, najmanje za 93 hiljade KM, troškovi amortizacije za 28 hiljada KM i ostali poslovni prihodi za 9 hiljada KM, a potcijenjeni su troškovi održavanja za 19 hiljada KM, jer su tekući troškovi evidentirani kao povećanje vrijednosti imovine, a za dio investicionih ulaganja obračun amortizacije je vršen po stopama koje odstupaju od propisanih.

U Domu zdravlja „Dr Stojana i Ljubica“ Rudo (u daljem tekstu: Dom zdravlja Rudo) u poslovnim knjigama nije priznata nematerijalna imovina (računarski program) koja se koristi.

U Ambulanti porodične medicine Stari Grad naknadna investiciona ulaganja u uređenje poslovnog objekta nisu priznata u vrijednost građevinskog objekta, pa je vrijednost stalnih sredstava potcijenjena za 12 hiljada KM, a troškovi ostalog materijala i usluga održavanja su iskazani u većem iznosu.

U Domu zdravlja Trnovo za službena vozila koja su u potpunosti amortizovana, a i dalje u upotrebi (nabavne vrijednosti od 232 hiljade KM) nije vršena provjera rezidualne vrijednosti i korisnog vijeka sredstava na kraju poslovne godine, što nije u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema.

Potraživanja, razgraničenja i zalihe

U Domu za starija lica Prijedor nije, shodno računovostvenim pravilima, vršena ispravka vrijednosti potraživanja čija je naplata neizvjesna, pa su kratkoročna potraživanja precijenjena, a rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine su potcijenjeni za 71 hiljadu KM.

U Domu zdravlja Han Pijesak su za 27 hiljada KM više iskazani kratkoročno razgraničeni prihodi, jer su ulaganja po osnovu renoviranja poslovnog prostora koja je 2018. godine u skladu sa ugovorom o zakupu vršio zakupac na ime zakupnine priznata i klasifikovana kao donacija, što je uticalo i na finansijski rezultat ranijih godina. Pored toga, u Domu zdravlja Han Pijesak razgraničeni prihodi po osnovu donacije mobilnog RTG aparata nisu ispravno klasifikovani, pa su kratkoročno razgraničeni prihodi više, a dugoročno razgraničeni prihodi koji pripadaju budućim obračunskim periodima manje iskazani za 71 hiljadu KM.

U Domu zdravlja Ljubinje su precijenjeni ostali prihodi obračunskog karaktera i nabavna vrijednost realizovanih zaliha za 68 hiljada KM, jer je u okviru navedenih pozicija evidentirana vrijednost limita sredstava ugovorenih za lijekove na recept.

U Domu zdravlja Berkovići donacija medicinskog materijala (zaštitna COVID oprema) nije evidentirana u poslovnim knjigama, pa su tako potcijenjene zalihe materijala za 25 hiljada KM, ostali prihodi od donacija za 12 hiljada KM, neraspoređena dobit ranijih godina i tekuće godine za 14 hiljada, odnosno 11 hiljada KM, kao i troškovi ostalog materijala za 1,4 hiljadu KM.

U Domu zdravlja Milići su nabavke zaliha materijala evidentirane kao tekući rashodi, pa su rashodi materijala za posebne namjene više iskazani za 54 hiljade KM, a manje su iskazane vrijednost zaliha medicinskog i laboratorijskog materijala za 11 hiljada KM, nabavna vrijednost utrošenih zaliha materijala za 43 hiljade KM i izdaci za zalihe materijala za 54 hiljade KM.

Obaveze

U Domu za starija lica Prijedor su manje iskazane ostale dugoročne obaveze za 358 hiljada KM, obaveze po osnovu kamata i rashoda finansiranja za 147 hiljada KM, gubitak ranijih godina za 476 hiljada KM i ostali finansijski rashodi za 30 hiljada KM, jer rashodi zateznih kamata, troškovi prinudne naplate i pripadajuće obaveze nisu evidentirane u periodu nastanka.

U Domu zdravlja Han Pijesak su manje iskazane obaveze za 182 hiljade KM (dugoročne za 150 hiljada KM i kratkoročne za 32 hiljade KM), kao i gubitak ranijeg perioda za 215 hiljada KM, jer obaveze po ugovoru o zajmu i sporazumu o otplati duga sa Fondom zdravstvenog osiguranja Republike Srpske iz ranijeg perioda nisu priznate u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja u periodu kada su ugovori zaključeni.

U Gerontološkom centru Banjaluka su više iskazane dugoročne obaveze za 65 hiljada KM, za koliko je potcijenjen finansijski rezultat ranijih godina, jer su učešća korisnika u vidu uplaćenih

penzija u troškovima smještaja u prethodnim godinama pogrešno evidentirana, a nije izvršena korekcija greške u 2022. godini.

U Domu zdravlja Trnovo kao kratkoročne finansijske obaveze prema povezanim pravnim licima iskazane su obaveze prema Fondu zdravstvenog osiguranja po osnovu dugoročnog zajma, te su kratkoročne finansijske obaveze prema povezanim pravnim licima precijenjene, a ostale dugoročne obaveze potcijenjene za 30 hiljada KM.

U Domu za starija lica Prijedor su zbog pogrešne klasifikacije po ročnosti obaveza, više iskazane obaveze iz poslovanja za 138 hiljada KM, a manje su iskazane ostale dugoročne obaveze za navedeni iznos, jer je dio obaveza koje dospijevaju u roku dužem od godinu dana od datuma izvještavanja, evidentiran na obavezama iz poslovanja. Takođe, nije izvršena reklasifikacija sa kratkoročnih na dugoročne obaveze po osnovu dva rješenja Ministarstva finansija Republike Srpske o odgođenom plaćanju, pa su obaveze za plate i naknade plata precijenjene za 1,3 miliona KM, a potcijenjene su ostale dugoročne obaveze.

U Domu zdravlja Vlasenica je dio obaveza od 72 hiljade KM koje dospijevaju u roku dužem od godinu dana od datuma izvještavanja, evidentiran na obavezama iz poslovanja, pa su tekuće obaveze više, a dugoročne obaveze manje iskazane za navedeni iznos.

Prihodi

U Gerontološkom centru Banjaluka su za 68,5 hiljada KM precijenjeni prihodi od pruženih usluga i finansijski rashodi, jer iznos fakturisane i naplaćene naknade na ime ličnih potreba korisnika socijalne zaštite od nadležnih Centara za socijalni rad ne predstavlja naknadu za isporučenu uslugu kupcu i stoga nisu ispunjeni uslovi priznavanja prihoda u smislu zahtjeva MSFI 15- Prihod od ugovora sa kupcima. Zbog navedenog, iskazani finansijski rashodi su priznati bez nastanka poslovnog događaja za priznavanje istih. Na isti način su u Domu za starija lica Prijedor priznati (precijenjeni) prihodi od pruženih usluga i troškovi ostalog materijala za izradu učinaka u iznosu od 18,5 hiljada KM.

Takođe, u Gerontološkom centru Banjaluka su precijenjeni ostali finansijski prihodi za 63 hiljade KM i potraživanja od državnih organa i organizacija za 18 hiljada KM, a potcijenjeni su primljeni avansi od drugih pravnih lica u zemlji za 45 hiljada KM, jer je ustanova po ugovoru o prodaji zemljišta iskazala prihode, iako nisu ispunjeni uslovi za priznavanje prihoda odnosno dobitaka od prodaje.

U Domu za starija lica Prijedor su precijenjeni prihodi od subvencija i gubitak ranijih godina u iznosu od 60 hiljada KM, jer je za priznate rashode po osnovu grijanja, električne energije i nabavke ogrjeva povezanih sa državnim davanjem u bilansu uspjeha u 2021. godini izvršeno ukidanje odloženih prihoda u korist prihoda od subvencija u 2022. godini.

U Domu zdravlja „Prof. dr Savo Bumbić“, Gacko (u daljem tekstu: Dom zdravlja Gacko) su prihodi od pruženih usluga osiguranim licima u skladu sa zaključenim ugovorom sa Fondom zdravstvenog osiguranja pogrešno iskazani u okviru ostalih poslovnih prihoda, umjesto kao prihodi od pruženih usluga na domaćem tržištu za iznos od 1,48 miliona KM.

U Domu zdravlja Han Pijesak su potcijenjeni prihodi od otpisa obaveza, gubitak ranijeg perioda i dobit tekućeg perioda za 390 hiljada KM, jer prilikom evidentiranja otpisa poreskog duga po rješenju Poreske uprave, prihodi nisu priznati u iznosu otpisanih poreskih obaveza, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

U Domu zdravlja Vlasenica su za 16 hiljada KM manje iskazani ostali poslovni prihodi, jer prihodi po osnovu refundacija naknada plata za vrijeme porodiljskog odsustva nisu priznati u periodu kojem pripadaju shodno Zakonu o dječijoj zaštiti.

U Domu zdravlja Vlasenica su za 21 hiljadu KM više iskazani prihodi od donacija, a potcijenjeni su razgraničeni prihodi po osnovu primljenih donacija, zbog pogrešnog evidentiranja neto sadašnje vrijednosti stomatološke stolice nabavljene u tekućoj godini doniranim sredstvima. Istovremeno su u Domu zdravlja Vlasenica prihodi od donacija potcijenjeni, a precijenjeni su prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine za 40 hiljada KM, jer su prihodi nastali po osnovu priznavanja rashoda amortizacije ranije doniranih građevinskih objekata i opreme evidentirani na pogrešnoj vrsti prihoda.

Takođe, u Domu zdravlja Vlasenica zbog toga što su u ranijem periodu državna davanja evidentirana u okviru prihoda, manje su iskazani gubitak ranijih godina (za 437 hiljada KM), razgraničeni prihodi i primljene donacije (za 429 hiljada KM) i prihodi od donacija (za 8 hiljada KM). Nasuprot tome, vrijednost doniranog medicinskog materijala u tekućoj i prethodnim godinama u Domu zdravlja Vlasenica pogrešno je evidentirana na razgraničenim приходima i primljenim donacijama, pa su razgraničeni prihodi i primljene donacije precijenjeni za 83 hiljade KM, a gubitak ranijih godina za 64 hiljade KM, a potcijenjeni su ostali poslovni prihodi (za 19 hiljada KM).

U Domu zdravlja Rudo su precijenjeni prihodi od donacija i gubitak ranijih godina, a potcijenjen je gubitak tekuće godine za 19 hiljada KM, jer je za priznate rashode po osnovu amortizacije motornog vozila povezane sa državnim davanjem u bilansu uspjeha u 2021. godini izvršeno ukidanje odloženih prihoda u korist prihoda od donacija u 2022. godini. Osim toga u Domu zdravlja Rudo su potcijenjeni ostali poslovni prihodi i zalihe materijala za 11 hiljada KM, jer nije evidentirana primljena donacija medicinskog materijala od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske, kao ni troškovi materijala.

U Ambulanti porodične medicine Stari Grad su iskazani prihodi od donacija u iznosu od 13 hiljada KM, umjesto razgraničenih prihoda po osnovu primljenih donacija od Opštine Istočni Stari Grad za izvršeno ulaganje u građevinski objekat. Osim toga, donacije povezane sa stalnim sredstvima primljene u ranijem periodu u cjelosti su priznate na kratkoročnim razgraničenjima, umjesto kao dugoročno razgraničeni prihodi po osnovu primljenih donacija od 83 hiljade KM.

U Domu zdravlja Milići su zbog pogrešne klasifikacije prihoda po osnovu ugovora o sporazumnom ustupanju radnika uz naknadu od druge zdravstvene ustanove za 60 hiljada KM više iskazani ostali opštinski neporeski prihodi, a manje prihodi iz transakcija razmjene unutar iste jedinice vlasti.

Troškovi i rashodi

U Domu zdravlja Han Pijesak više su iskazani finansijski rashodi, čime je potcijenjena dobit tekućeg perioda za 33 hiljade KM, jer je otplata glavnice duga iskazana kao finansijski rashod.

U Domu zdravlja Gacko su za 82 hiljade KM više iskazani rashodi kamata i obaveze za poreze i doprinose, dok je neraspoređena dobit tekuće godine potcijenjena, jer su u okviru tekućih rashoda evidentirani rashodi kamata po rješenju o odgođenom plaćanju poreskog duga od 17.05.2016. godine, a koje su u ranijem periodu priznate kao obaveze.

U Domu zdravlja Vlasenica su naknade troškova prevoza na posao i povratka s posla iz ranijeg perioda (2009 - 2013. godine) i ostali nematerijalni troškovi po sudskim presudama (iz 2019. i 2020. godine) evidentirani u 2022. godini, a sudski troškovi po presudi iz 2022. godine nisu evidentirani, što nije u skladu sa načelom nastanka poslovnog događaja i zahtjevima relevantnih računovodstvenih propisa.

U Ambulanti porodične medicine Stari Grad su troškovi ostalih usluga pogrešno iskazani za 5,5 hiljada KM, a u manjem iznosu su iskazani troškovi bruto ostalih ličnih primanja za 9 hiljada KM i obaveze za porez i doprinose na ostala lična primanja za 3,5 hiljada KM.

U Domu zdravlja Trnovo tokom 2022. godine utvrđeno je više različitih grešaka u klasifikaciji rashoda i to: u okviru troškova reprezentacije iskazani su troškovi po osnovu isplate pomoći zaposlenima za ublažavanje posljedica pandemije (za iznos od 8,7 hiljada KM), bruto naknade po ugovoru o djelu iskazani su u okviru troškova bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora (6,7 hiljada KM), u okviru ostalih finansijskih rashoda iskazani su troškovi po ugovoru o djelu, troškovi tekućeg odražavanja i ostalog materijala (ukupno 2,6 hiljada KM), a date novčane pomoći zaposlenima iskazane su kao ostali rashodi i gubici (ukupno 4,5 hiljada KM).

Napomene uz finansijske izvještaje i ostala pojedinačna odstupanja

U Domu za starija lica Prijedor, domovima zdravlja Rudo, Nevesinje, Trnovo, Ljubinje, Han Pijesak, Berkovići, Gacko, Milići i Ambulanti porodične medicine Istočni Stari Grad, napomene uz finansijske izvještaje po sadržaju i strukturi ne odgovaraju zahtjevima MRS 1 – Prezentacija

finansijskih izvještaja i drugih relevantnih Međunarodnih računovodstvenih standarda i Međunarodnih standarda finansijskog izvještavanja.

U Napomenama uz finansijske izvještaje Gerontološkog centra Banjaluka, Doma za starija lica Prijedor, domova zdravlja Rudo, Trnovo, i Ambulante porodične medicine Istočni Stari Grad nisu objelodanjene informacije u vezi stalnosti poslovanja.

U poslovnim knjigama Doma zdravlja Vlasenica nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine za razliku utvrđenu popisom od 32 hiljade KM, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Bilans tokova gotovine Doma za starija lica Prijedor i Doma zdravlja Han Pijesak nije sačinjen u skladu sa zahtjevima MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine i odredbama odgovarajućeg Pravilnika o o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja.

Nalazi koji su uticali na kvalifikacije po osnovu usklađenosti sa propisima (kriterijumima revizije) za revidirane javne ustanove odnose se na:

Javne nabavke

U Domu za starija lica Prijedor za izvršene nabavke u ukupnom iznosu od 231 hiljadu KM (bez PDV) nisu provedeni postupci niti zaključeni ugovori iako su nabavke tih roba i usluga planirane, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Domovi zdravlja Han Pijesak, Ljubinje i Berkovići nisu donijeli plan javnih nabavki za 2022. godinu i nisu donesene posebne odluke za pokretanje postupaka javnih nabavki. Ambulanta porodične medicine Istočni Stari Grad nije donijela plan javnih nabavki za 2022. godinu, niti je donosila posebne odluke o pokretanju postupka i nije dostavljala izvještaje o postupcima javnih nabavki.

U Domu zdravlja Vlasenica za izvršene nabavke roba i usluga od najmanje 98 hiljada KM (bez PDV-a), Domu zdravlja Ljubinje (najmanje 49 hiljada KM), Domu zdravlja Rudo (najmanje 35 hiljada KM), Domu zdravlja Trnovo (najmanje 30 hiljada KM), u Ambulanti porodične medicine Istočni Stari Grad kao i domovima zdravlja Berkovići i Gacko (za najmanje 23 hiljade KM), u Domu zdravlja Han Pijesak (najmanje 20 hiljada KM) nisu provedeni postupci javnih nabavki.

U Domu zdravlja Nevesinje za pojedine usluge nisu provedene procedure javnih nabavki, a osim toga nije donesen pravilnik o radu komisije za nabavke, članovi komisija za nabavke nisu potpisali izjave o nepristrasnosti i povjerljivosti, nisu dostavljani izvještaji o provedenim postupcima nabavki i nisu objavljavani osnovni elementi zaključenih ugovora, kako je predviđeno Zakonom o javnim nabavkama.

Imenovanja, zapošljavanja i prava po osnovu rada

U toku 2022. godine u Domu za starija lica Prijedor sedam lica nije ispunjavalo uslove radnog mjesta na koje su raspoređeni, a koji su propisani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u toj ustanovi, a u Domu zdravlja Vlasenica zaposleni nisu raspoređeni na radna mjesta definisana važećim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Sa fizičkim licima zaključivani su ugovori o djelu za obavljanje poslova koji predstavljaju osnovu djelatnost Ustanove i za koje postoje sistematizovana radna mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o radu i to: u Domu zdravlja Ljubinje sa sedam izvršilaca, u Domu zdravlja Rudo i Domu zdravlja Nevesinje sa po pet izvršilaca, u Ambulanti porodične medicine Istočni Stari Grad sa šest izvršilaca, U Gerontološkom centru Banjaluka (tri ugovora), u Domu zdravlja Vlasenica dva ugovora o djelu i sa jednim licem ugovor o privremenim i povremenim poslovima.

U Domu zdravlja Han Pijesak je tokom 2022. godine zasnovan radni odnos sa tri zaposlena na radnim mjestima koja nisu sistematizovana, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Na pojedinim radnim mjestima u Gerontološkom centru Banjaluka (medicinska sestra/tehničar, vozač i spremačica) zaposlen je po jedan izvršilac više od broja izvršilaca utvrđenog

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u toj ustanovi, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

U Domu zdravlja Nevesinje je u toku 2022. godine radni odnos na određeno vrijeme zasnovalo šest lica, a u Domu zdravlja Gacko sa tri lica, da za njihovo zapošljavanje nije pribavljena saglasnost nadležnog Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, što nije u skladu sa Zaključkom Vlade Republike Srpske od 28.01.2015. godine.

U Domu zdravlja Rudo je obračun plate kod jednog zaposlenog vršen po platnom koeficijentu koji je manji od koeficijenta definisanog Zakonom o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske.

U Domu zdravlja Gacko obračun naknade za dežurstvo je vršen u procentu većem od propisanog, a zaposlenima nije priznato pravo na jubilarnu nagradu, novčanu naknadu prilikom rođenja djeteta i novčanu pomoć u slučaju smrti člana uže porodice, što nije u skladu sa odredbama Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske.

Dom zdravlja Vlasenica je pružao usluge zdravstvene zaštite jednom broju pacijenata i zaposlenim bez naplate participacije, a zaposleni Doma zdravlja Rudo i članovi najuže porodice oslobođeni su od plaćanja participacije (na osnovu odluke Upravnog odbora), što nije u skladu sa odredbama Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju i Pravilnika o sadržaju, obimu i načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu.

U Domu zdravlja Han Pijesak je obračun naknade za dežurstvo vršen na način da je za svakih 12 časova dežurstva priznata naknada u iznosu 5% od osnovne plate zaposlenog, što nije u skladu sa odredbama Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske.

U Domu za starija lica Prijedor je za dio radnika obračun plate vršen po koeficijentima koji su veći/manji u odnosu na koeficijente propisane Zakonom o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske.

Druge značajne neusklađenosti

Upravni odbor JZU Ambulanta porodične medicine Istočni Stari Grad nije donio Program rada i finansijski plan za 2022. godinu, što nije u skladu sa Zakonom o sistemu javnih službi.

U Domu zdravlja Ljubinje nisu doneseni akti Odluka o uvođenju dežurstva i/ili pripravnosti i raspored radnog vremena najmanje za 30 narednih dana, shodno Zakonu o zdravstvenoj zaštiti.

Dom za starija lica Prijedor je izmirivao obaveze gotovim novcem u periodu kada su bili blokirani računi, a polog gotovine iz blagajne na račun se nije vršio u roku i u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

U Domu zdravlja Rudo polog novca sa pomoćnih na glavnu blagajnu, dostavljanje isprava na knjiženje i uplate sredstava od participacije na transakcioni račun nisu vršene u propisanom roku, odnosno najkasnije narednog radnog dana, što nije u skladu sa Odlukom o predaji pazara od 20.06.2022. godine, kao i Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Blagajničko poslovanje Doma zdravlja Nevesinje nije vršeno u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, jer su isplate za stručne usluge vršene u gotovini, a polog pazara nije vršen u propisanom roku.

Prilikom odobravanja službenog puta u inostranstvo u Domu zdravlja Gacko nije doneseno rješenje, a prilikom pravdanja troškova službenog puta nije sačinjen izvještaj sa službenog puta, takođe u Domu zdravlja Ljubinje kod odobravanja i obračuna troškova službenog puta putni nalozi ne sadrže izvještaje sa službenog putovanja, što nije u skladu sa odredbama Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj.

U domovima zdravlja Nevesinje, Berkovići i Trnovo nisu uspostavljene pomoćne knjige nepokretnosti, postrojenja i opreme, a u Gerontološkom centru Banjaluka nije uspostavljena skladišna i materijalna evidencija zaliha na način koji bi omogućio uvid u analitičke podatke i hronološki prikaz promjena izvršenih poslovnih događaja, što nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

2.1.3. Finansijske revizije komunalnih preduzeća i drugih subjekata

U periodu izvještavanja 1.8 - 31.12.2023. godine provedene su i finansijske revizije kod sedam privrednih društava, uglavnom iz komunalne djelatnosti, a informacije o vrsti datih revizorskih mišljenja i broju preporuka su navedene u Tabeli br. 3.

Tabela 3: Vrste mišljenja i broj preporuka za revizije provedene u periodu 1.8 – 31.12.2023. godine kod privrednih subjekata

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Javno komunalno preduzeće Sokolac	negativno	rezerva sa s.p.	9	7
2.	Komunalno a.d, Trebinje	rezerva	rezerva	10	9
3.	JKP Gradsko groblje, Bijeljina	rezerva	rezerva	4	5
4.	JK Gradsko groblje, Banjaluka	rezerva	negativno	7	13
5.	KP Progres a.d, Doboj	rezerva	rezerva	9	3
6.	Komunalne usluge a.d, Prijedor	rezerva	rezerva	11	8
7.	Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka	negativno	rezerva sa s.p	13	5
Ukupan broj datih preporuka				63	50

Kao što se vidi iz tabele, za sedam revidiranih subjekata izražena su tri negativna mišljenja, uz preostala mišljenja sa rezervom. Pored toga, bez uticaja na mišljenje, kod dva subjekta su istaknuta određena pitanja putem skretanja pažnje.

Skretanje pažnje uz mišljenje o usklađenosti za Javno komunalno preduzeće Sokolac odnosi se na to da preduzeće nije upisano u sudski registar kao privredno društvo u formi akcionarskog društva ili društva sa ograničenom odgovornošću kako je propisano članom 2. stav (1) Zakona o javnim preduzećima.

Uz mišljenje sa rezervom o usklađenosti za Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, u formi skretanja pažnje istaknuta su dva pitanja i to jedno koje se odnosi na imenovanje direktora i drugo u vezi sa nepostojanjem kolektivnih ugovora. Naime, Odlukama privremenog Nadzornog odbora od 18.05.2022. godine usvojena je ostavka vršioca dužnosti direktora i imenovan je novi vršilac dužnosti direktora. Privremeni Nadzorni odbor je donio Odluku o imenovanju vršioca dužnosti direktora od 03.07.2023. godine, do okončanja postupka izbora, na period od 60 dana. Do dana okončanja revizije privremeni Nadzorni odbor nije donio odluku o raspisivanju konkursa za izbor i imenovanje direktora kako je propisano članom 51. Statuta, dok je članom 52. Statuta propisano da Nadzorni odbor može imenovati privremenog člana Uprave kao vršioca dužnosti do provođenja postupka izbora.

Posebni kolektivni ugovor za zaposlene iz oblasti medija i grafičke djelatnosti Republike Srpske nije donesen, kao ni Pojedinačni kolektivni ugovor između poslodavca i sindikalne organizacije.

Revizorski nalazi od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima

Kvalifikacije koje su uticale na mišljenje o finansijskim izvještajima za subjekte iz Tabele br. 3 navedene su u nastavku, a odnose se na dva negativna i pet mišljenja sa rezervom.

Popis imovine i obaveza sa stanjem na dan 31.12.2022. godine nije organizovan i izvršen shodno odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja

knjigovostvnog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza u Komunalno, a.d. Trebinje, Komunalne usluge a.d. Prijedor i Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka.

Obaveze i potraživanja

U Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka obaveze nisu evidentirane u poslovnim knjigama shodno podacima iz poreskih evidencija pa su manje iskazane obaveze po osnovu kamata u najmanjem iznosu od 374 hiljade KM, ostale obaveze po osnovu troškova postupka za 118 hiljada KM i gubitak ranijih godina za 492 hiljade KM. Pored toga, nije izvršena reklasifikacija obaveza na osnovu sporazuma sa ZP „Elektrokrajina“ a.d. Banja Luka i „Vodovod“ a.d. Banja Luka koje su reprogramirane na period duži od godinu dana, pa su kratkoročne obaveze više, a dugoročne obaveze manje iskazane za 555 hiljada KM. Takođe, nisu izvršena rezervisanja za potencijalno negativan ishod sudskih sporova, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 37 - Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina.

U Javnom komunalnom preduzeću „Sokolac“, Sokolac (U daljem tekstu: JKP Sokolac) su ukupne obaveze manje iskazane za 32 hiljade KM jer nisu knjižene fakture koje su dobavljači ispostavili za isporučenu robu i pružene usluge u 2022. godini, a potcijenjeni su i: troškovi goriva i energije za iznos od 6 hiljada KM, troškovi usluga na izradi učinaka za 7 hiljada KM, troškovi transportnih usluga 15 hiljada KM, kao i PDV u primljenim fakturama za 4 hiljada KM. Takođe, JKP Sokolac nije knjižilo utvrđene poreske obaveze po rješenju Poreske uprave Republike Srpske, pa su potcijenjene obaveze za poreze i doprinose na plate i naknade plata za 51 hiljadu KM, obaveze za kamate i rashodi kamata za 19 hiljada KM, rashodi bruto plata u bilansu uspjeha za 10 hiljada KM, a rezultat ranijih godina je precijenjen za 41 hiljadu KM.

„Komunalne usluge“ a.d. Prijedor su manje iskazale obaveze za plate i naknade za 37 hiljada KM, jer obaveze za porez i doprinose za naknade članovima nadzornog i odbora za reviziju, naknade po ugovorima o djelu, topli obrok i regres nisu ispravno klasifikovane, a obaveze za porez i doprinose na jednokratna davanja, obaveze po osnovu beskamatnih pozajmica datih zaposlenima i obaveze po osnovu rješenja o isplati otpremnina nisu iskazane.

U KP Progres a.d. Doboj su potraživanja od kupaca koja su u ranijem periodu bila otpisana prilikom njihovog isknjižavanja iskazana kao dobitak, pa su zbog toga više iskazani ostali prihodi i dobici, a neraspoređena dobit ranijih godina je potcijenjena za 56 hiljada KM.

U JKP Sokolac su dugoročni krediti u zemlji precijenjeni, a potcijenjeni su kratkoročni krediti za 9 hiljada KM, jer nije izvršena reklasifikacija dijela dugoročnih kredita koji dospijevaju za plaćanje u roku od godinu dana od datuma izvještavanja.

U Komunalno a.d. Trebinje, su potcijenjena dugoročna rezervisanja u korist kratkoročnih rezervisanja za 37 hiljada KM, pri čemu razgraničeni prihodi i primljene donacije nisu iskazane i potcijenjene su za 32,5 hiljada KM, a kratkoročna razgraničenja su precijenjena jer razgraničeni prihodi po osnovu primljenih donacija nisu ispravno klasifikovani.

U JK „Gradsko groblje“ Banjaluka su donacija stalnih sredstava od 63 hiljade KM evidentirane u okviru kratkoročno razgraničenih prihoda, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

Potraživanja za zateznu kamatu u JK „Gradsko groblje“ Banjaluka su iskazana više, a ostala kratkoročna potraživanja po osnovu glavnog duga po rješenju nadležnog suda manje za 19 hiljada KM, a za navedena potraživanja od 29 hiljada KM (glavni dug i zatezna kamata) nije izvršena ispravka vrijednosti s obzirom na vremenski period u kojem nisu naplaćena.

U Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka su u okviru datih avansa u ranijem periodu evidentirane uplate pravnim i fizičkim licima bez vjerodostojne knjigovodstvene isprave, čime dati avansi nisu pravdani u najmanjem iznosu od 4 hiljade KM, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Takođe, zbog toga što nije izvršena procjena naplativosti potraživanja i korekcija istih shodno odredbama

Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru, precijenjena su kratkoročna potraživanja za najmanje 55 hiljada KM, za koliko je potcijenjen gubitak ranijih godina.

Prihodi i primici

U „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor su zbog pogrešne klasifikacije više za 4,93 miliona KM iskazani prihodi od prodaje proizvoda, a potcijenjeni su pripadajući prihodi od pružanja usluga i ostali poslovni prihodi (od zakupa).

JKP Sokolac je prihode od usluga grijanja, održavanja groblja, usluga iz programa zajedničke komunalne potrošnje, kao i usluga skupljanja, odvoza i zbrinjavanja otpada pogrešno klasifikovalo kao prihode od prodaje proizvoda, umjesto kao prihode od pruženih usluga, ukupno u iznosu od 1,03 miliona KM. Takođe, pogrešno su klasifikovani i prihodi po osnovu potraživanja za subvencije koje su primljene od opštine Sokolac i Grada Istočno Sarajevo koji su pogrešno iskazani kao prihodi od donacija, umjesto kao prihodi od subvencija, za ukupno 56 hiljada KM.

U „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor su više iskazani prihodi od usklađivanja vrijednosti opreme i rezultat tekuće godine, dok je rezultat ranijih godina manje iskazan za 42 hiljade KM jer isknjižavanje revalorizacionih rezervi nije vršeno u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

U JKP Sokolac su za 10 hiljada KM potcijenjeni prihodi, jer nisu evidentirani prihodi po osnovu prava na refundaciju naknade plate na ime priznatog potraživanja od Fonda za dječiju zaštitu. Po navedenom osnovu umanjeni su i troškova plata za dio koji se refundira od fonda.

U KP Progres a.d. Doboj su dobici od 29 hiljada KM koji su ostvareni po osnovu prodaje dijela opreme klasifikovani kao prihodi od pruženih usluga, a osim toga su u okviru prihoda od donacija iskazani prihodi od refundacija bolovanja u iznosu od 47 hiljada KM, čime je jedna grupa prihoda precijenjena, a druga potcijenjena za isti iznos.

U Komunalno, a.d. Trebinje zbog pogrešne klasifikacije su za 43 hiljade KM precijenjeni ostali poslovni prihodi, a prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja po osnovu aktivnosti vezanih za proširenje gradskog groblja „Banjevci“ su potcijenjeni.

Prodaja kontejnera u Komunalno, a.d. Trebinje nije evidentirana u skladu sa Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, pa su za 39 hiljada KM više iskazani neto dobici po osnovu prodaje materijala, umjesto neto dobici po osnovu prodaje opreme.

Prihodi od prodaje proizvoda JP „Gradsko groblje“ Banjaluka su iskazani više, a prihodi od pruženih usluga po osnovu provizija od prodaje komisione robe manje za 252 hiljade KM.

Finansijski prihodi u Komunalno, a.d. Trebinje su precijenjeni a dobit ranijih godina je potcijenjena za 4 hiljade KM, jer ispostavljeno knjižno odobrenje, po računu za više fakturisane električnu energiju tokom ranijih godina nije knjiženo shodno vremenu nastanka. Istovremeno su finansijski prihodi i potcijenjeni za 7 hiljada KM, a precijenjeni su ostali nepomenuti prihodi, zbog pogrešno klasifikovanih prihoda od zateznih kamata.

U Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka su potcijenjeni poslovni prihodi i gubitak ranijih godina za 20 hiljada KM, za koliko je precijenjen gubitak tekuće godine, jer korekcija greške iz prethodnog perioda nije izvršena u skladu sa zahtjevima MRS 8 - Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške.

Rashodi, troškovi i izdaci

U JKP Sokolac su za ukupno 86 hiljada KM rashodi za izvršene usluge prevoza i usluge mljevenja čvrstih energenata pogrešno klasifikovani i iskazani kao troškovi goriva i energije. Takođe, JKP Sokolac je dio troškova za plate i naknade iz 2021. godine u iznosu od 11 hiljada KM evidentiralo u 2022. godini, čime su precijenjeni rashodi tekućeg perioda i neraspoređena dobit ranijih godina.

Troškovi rezervisanja u JKP Sokolac, kao i obaveze po osnovu ostalih dugoročnih rezervisanja potcijenjeni su najmanje za 16,5 hiljada KM, jer preduzeće nije izvršilo rezervisanja za

nepovoljne ishode sudskih sporova, kako je to definisano Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike.

U JK „Gradsko groblje“ Banjaluka su određeni troškovi iskazani više ili manje jer nije izvršena klasifikacija u skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, odnosno: troškovi bruto plata su iskazani više, a troškovi ostalih ličnih primanja po osnovu bruto naknada za topli obrok manje za 174 hiljade KM, troškovi bruto naknada plata su iskazani više, a troškovi ostalih ličnih primanja po osnovu troškova nagrada i bruto regresa manje za 99 hiljada KM, troškovi bruto naknada članovima upravnog i nadzornog odbora iskazani su više, a troškovi bruto naknada članovima odbora za reviziju, drugih odbora, komisija i slično manje za 32 hiljade KM.

U Komunalno, a.d. Trebinje su zbog pogrešne klasifikacije više iskazani troškovi bruto plata i naknada, a troškovi ostalih ličnih primanja su potcijenjeni za 277 hiljada KM. Takođe, pogrešno su klasifikovani troškovi bruto naknada po ugovorima sa fizičkim licima van radnog odnosa u iznosu od 21 hiljadu KM, koji su iskazani kao troškovi ostalih proizvodnih usluga, a pomoći sportskim, humanitarnim i ostalim organizacijama u ukupnom iznosu 9,5 hiljada KM su iskazani kao ostali rashodi i gubici, umjesto kao ostali nematerijalni troškovi.

„Komunalne usluge“ a.d. Prijedor su za 610 hiljada KM više iskazale troškove bruto plata i naknada, a za 673 hiljade manje su iskazani troškovi bruto ostalih ličnih primanja. Razliku od 63 hiljade KM čine rashodi po osnovu otpremnina, ostalih ličnih primanja, beskatnatnih pozajmica sa porezom i doprinosima u iznosu od 82 hiljade KM koji nisu priznati u skladu sa odredbama Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i rashodi po osnovu bruto naknada po ugovoru o djelu i ostalih nematerijalnih troškova u iznosu od 19 hiljada KM koji nisu klasifikovani u skladu sa odredbama istog Pravilnika. Takođe, rashodi otpremnina u iznosu od 23 hiljade KM, advokatskih usluga od 9 hiljada KM i prihodi po osnovu ukidanja rezervisanja u iznosu od 32 hiljade KM su potcijenjeni jer nisu priznati nakon ukidanje dugoročnih rezervisanja, što nije u skladu sa navedenim Pravilnikom.

U Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida, a.d. Banjaluka su više iskazani rashodi i gubitak tekućeg perioda za 8 hiljada KM, za koliko je potcijenjen gubitak ranijih godina, jer priznavanje troškova proizvodnih i neproizvodnih usluga i obaveza nije izvršeno na obračunskoj osnovi.

Zbog toga što nije izvršeno obezvrjeđenje potraživanja za date avanse od 5 hiljada KM u Komunalno, a.d. Trebinje su manje iskazani rashodi po osnovu obezvrjeđenja potraživanja za date avanse (koji su na taj način precijenjeni).

U JKP Gradsko groblje, Bijeljina zbog grešaka u klasifikaciji više pozicija u finansijskim izvještajima je pogrešno iskazano: nematerijalni troškovi iskazani su u većem iznosu za 6 hiljada KM zbog evidentiranja nematerijalnih sredstava i troškova proizvodnih usluga, zatim u okviru troškova bruto plata evidentirani su troškovi bruto naknada plata, a u okviru troškova bruto naknada plata evidentirani su troškovi bruto naknada za topli obrok od 44 hiljade KM umjesto u okviru troškova ostalih ličnih primanja, a dugoročno razgraničeni prihodi su iskazani manje za 118 hiljada KM zbog evidentiranja donacija stalnih sredstava u okviru kratkoročno razgraničenih prihoda.

U KP Progres a.d. Doboj su zbog grešaka u klasifikaciji troškova više iskazani troškovi bruto plata za 14 hiljada KM, a manje su iskazani troškovi usluga, kao i troškovi doprinosa, jer je dio troškova po osnovu ugovora o djelu, kao i troškova po osnovu doprinosa za zapošljavanje i rehabilitaciju invalida iskazan kao bruto plata. Pored toga, nabavka stolarije za potrebe renoviranja građevinskog objekta od 9 hiljada KM evidentirana je kao trošak tekućeg održavanja, zbog čega su troškovi usluga održavanja više, a vrijednost građevinskih objekata manje iskazani za taj iznos. Osim toga, isplata iznosa za naknade štete iz ranijeg perioda je iskazana kao tekući rashod, te su ostali rashodi i gubici, kao i neraspoređena dobit ranijih godina više iskazani za 9 hiljada KM.

Bilans novčanih tokova, napomene uz finansijske izvještaje i drugi bitni nedostaci

Komunalno, a.d. Trebinje nije izvršilo usklađivanje primijenjenog kontnog plana sa propisanim odgovarajućim kontnim okvirom, a „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor nisu izvršile usklađivanje računovodstvenih politika koje primijenjuju sa propisanim kontnim planom, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka nije donio Pravilnik o računovodstvu i računovodstvenim politikama kojim se uređuje sistem računovodstva, kontrolni postupci, utvrđuju računovodstvene politike i procjene i druga pitanja shodno odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

U KP Progres a.d. Doboj poslovni prostori koji su izdati u zakup nisu iskazani kao investicione nekretnine, čime je ova pozicija potcijenjena, a građevinski objekti precijenjeni za 491 hiljadu KM.

U „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor je zbog pogrešne klasifikacije oprema precijenjena, a računarski programi su potcijenjeni za 31 hiljadu KM. Takođe, rashodi amortizacije i rezultat ranijih godina su manje, a rezultat tekuće godine su više iskazani za 53,5 hiljada KM.

Bilans tokova gotovine u JKP Sokolac i KP Progres a.d Doboj nije sastavljen u skladu sa odredbama Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike, odnosno odredbama MRS 7 – Izvještaj o tokovima gotovine.

Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u JP „Gradsko groblje“ Banjaluka iskazani su više, jer su istovremeno u istom iznosu iskazani i u aktivnosti investiranja kojoj i pripadaju, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 7 i prethodno pomenutim Pravilnikom.

U Napomenama uz finansijske izvještaje JKP Sokolac, Komunalno, a.d. Trebinje, JKP „Gradsko groblje“ Bijeljina, „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor i Centra za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka nisu objelodanjene informacije vezane za stalnost poslovanja u skladu sa zahtjevima međunarodnih standarda, odnosno nije izvršena procjena sposobnosti preduzeća da nastavi da neograničeno posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Osim toga, Napomene uz finansijske izvještaje JKP Sokolac, Komunalno, a.d. Trebinje, JKP „Gradsko groblje“ Bijeljina, JK „Gradsko groblje“ Banjaluka, „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor i Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka po sadržaju, strukturi i sistematičnosti ne odgovaraju odredbama Pravilnika o sadržini i formi obrazaca finansijskih izvještaja za privredna društva, druga pravna lica i preduzetnike i Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, jer nisu izvršena sva propisana objelodanjivanja i ona koja su zahtijevana relevantnim međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

Nalazi od uticaja na mišljenje o usklađenosti za revidirane privredne subjekte

Odstupanja od propisa iz oblasti javnih nabavki

Centar za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banja Luka nije donio plan javnih nabavki za 2022. godinu i pravilnik kojim se reguliše oblast javnih nabavki, a nabavke štampanog kancelarijskog materijala, režijskog materijala, fotokopir papira, tonera i servisiranja printera i kateringa u najmanjem iznosu od 447 hiljada KM vršene su bez provođenja postupaka javnih nabavki.

JKP Sokolac u otvorenom postupku nabavke euro dizela i biomase (oblovine celuloznog drveta) za potrebe proizvodnje toplotne energije nije objavilo obavještenje o dodjeli ugovora na osnovu rezultata postupka dodjele ugovora u propisanom roku, izvještaj o postupku nabavke, niti osnovne elemente ugovora, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Osim toga, u JKP Sokolac pojedine nabavke kao što su: nabavka materijala i dijelova za tekuće održavanje osnovnih sredstava od 35 hiljada KM, usluge mljevenja otpadnog materijala od drveta u najmanjem iznosu od 37 hiljada KM, usluge prevoza u najmanjem iznosu od 10,5 hiljada KM i nabavke drvnog otpada (sječke i piljevine) u najmanjem iznosu od 11 hiljada, su izvršene putem više postupaka direktnog sporazuma, čime je izvršeno dijeljenje predmetnih nabavki, suprotno odredbama Zakona o javnim nabavkama. Pomenute nabavke nisu

obuhvaćene planom javnih nabavki niti su za njih donesene posebne odluke o pokretanju postupaka javne nabavke.

„Komunalne usluge“ a.d. Prijedor za izvršene nabavke roba i usluga u iznosu od 48 hiljada KM, a JK „Gradsko groblje“ Banjaluka za izvršene nabavke usluga od 21 hiljadu KM, nisu proveli postupke javnih nabavki.

U JKP „Gradsko groblje“ Bijeljina, su za građevinske radove na groblju (ukupno 22 hiljade KM) provedena četiri postupka direktnog sporazuma čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke, a za nabavke usluga iz Aneksa II dio B (nabavka toplog obroka za zaposlene u iznosu od 70 hiljada KM i pravne usluge od 6 hiljada KM) poziv za dostavljanje ponuda nije upućen trojici ponuđača. Pored toga, u JKP „Gradsko groblje“ Bijeljina, fakturisana vrijednost za nabavku vještačkog cvijeća i repromaterijala je veća od ugovorene cijene po pojedinačnim artiklima, a nadležna lica nisu vršila suštinsku kontrolu faktura, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o praćenju realizacije okvirnih sporazuma, ugovora i faktura.

Zapošljavanje i angažovanje lica, lična primanja i druga prava iz radnog odnosa

U JKP Sokolac je u toku godine zaključeno 47 ugovora o djelu, a u „Komunalne usluge“ a.d. Prijedor dva ugovora o djelu, za poslove koji predstavljaju djelatnost komunalnog preduzeća, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

U KP Progres a.d. Doboj je u toku revidiranog perioda zaključen jedan ugovor o privremenim i povremenim poslovima i 70 ugovora o djelu sa fizičkim licima za poslove koji su sistematizovani i predstavljaju osnovnu djelatnost komunalnog preduzeća, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Komunalno, a.d. Trebinje izvršen je prijem tri izvršioca na radna mjesta koja nisu predviđena sistematizacijom, što nije u skladu sa Zakonom o radu. Osim toga, u toku 2022. godine na snazi je bilo 12 ugovora o djelu sa pet izvršilaca, a ugovori o djelu su zaključeni za sistematizovana radna mjesta koja su u okviru djelatnosti poslodavca, što, takođe, nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Pored toga, Komunalno, a.d. Trebinje nije vršilo obračun i isplatu toplog obroka za zaposlene koji su zasnovali radni odnos u svojstvu pripravnika, što nije u skladu sa Zakonom o radu i Pravilnikom o radu.

U JK „Gradsko groblje“ Banjaluka je obračun bruto plata zaposlenih vršen na osnovu ugovorene osnovne bruto plate, što nije u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora. Ugovorene osnovne bruto plate za zaposlene raspoređene na isto radno mjesto sa istim stepenom stručne spreme nisu utvrđene u istom iznosu, a obračun minulog rada vršen je na osnovu bruto platu uvećanu za druga primanja po osnovu rada (topli obrok, stimulacije zaposlenih i na naknadu predsjednika sindikata), što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu. Osim toga, izvršen je obračun i isplata stimulacija u iznosu većem od 30% ugovorenih plata zaposlenih, što nije u skladu sa Odlukom o stimulativnom nagrađivanju rada radnika.

U Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banjaluka obračun i isplata bruto plate direktora nije izvršena u skladu sa Odlukom privremenog Nadzornog odbora od 15.08.2022. godine i za pojedina radna mjesta bruto plata je obračunata i isplaćena po višim ili nižim koeficijentima u odnosu na propisane Pravilnikom o radu i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Pored toga, jedan izvršilac je bio zaposlen na radnom mjestu koje nije sistematizovano, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Zakonom o radu.

Druge značajne neusklađenosti

U JK „Gradsko groblje“ Banjaluka su ugovarane i fakturisane usluge po osnovu trajnog korišćenja grobnog mjesta po nižim cijenama u odnosu na cijene definisane Cjenovnikom pogrebnih i klesarskih usluga, a za utvrđene cijene komunalnih usluga pogrebne djelatnosti nije obezbijeđena saglasnost nadležnog organa Grada Banja Luka, što nije u skladu sa Zakonom o komunalnim djelatnostima i Odlukom o grobljima i pogrebnoj djelatnosti Skupštine Grada Banja Luka.

„Komunalne usluge“ a.d. Prijedor su na osnovu Odluke Nadzornog odbora vršile isplate novčanih sredstava na ime pomoći sportskim, humanitarnim i ostalim organizacijama, a po zahtjevima korisnika donacija, što nije u skladu Zakonom o javnim preduzećima i odredbama Zakona o javnim donacijama preduzeća u javnom vlasništvu ili pod javnom kontrolom u Republici Srpskoj.

„Komunalne usluge“ a.d. Prijedor su vršile isplate beskamatnih pozajmica zaposlenima, što nije u skladu sa Zakonom o javnim preduzećima. Dio beskamatnih pozajmica, jednokratne naknade i troškovi upotrebe privatnog automobila u službene svrhe su isplaćeni iz blagajne, što nije u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

U Centru za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje invalida a.d. Banjaluka upravljanje gotovim novcem nije vršeno u skladu sa odredbama Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, jer je plaćanje dobara i usluga vršeno gotovim novcem u iznosima većim od propisanih.

„Komunalno“ a.d. Trebinje nije izvršilo usklađivanje osnovnog kapitala u poslovnim knjigama i osnovnog kapitala u sudskom registru, kako je definisano Zakonom o registraciji poslovnih subjekata u Republici Srpskoj.

Knjigovodstvene isprave u vezi sa vođenjem zaliha građevinskog materijala u JK „Gradsko groblje“ Banjaluka nisu uredne i računski tačne, jer su prilikom razduženja zaliha građevinskog materijala postojala neslaganja u količini i vrsti utrošenog materijala (između radnih naloga i izlaza zaliha u robno-materijalnom knjigovodstvu), a prilikom razduženja ostalog potrošnog materijala nisu sačinjene knjigovodstvene isprave (trebovanja i radni nalozi) na osnovu kojih je vršen izlaz materijala, što nije u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

JK „Gradsko groblje“ Banjaluka nije utvrdilo normative potrošnje goriva po vozilima i radnim mašinama, nije vršilo analize potrošnje goriva za evidentna odstupanja u mjesečnoj potrošnji kod istih vozila, a evidencije o korišćenju vozila se nisu vodile na propisanim putnim nalogima i nisu sadržavale relacije kretanja niti stanje kilometar sata po relaciji.

Osim toga, za službena putovanja u inostranstvo u JK „Gradsko groblje“ Banjaluka nisu donesene odluke o službenom putovanju, priznati su i isplaćeni troškovi sa službenih putovanja bez naloga za službeno putovanje, zaposleni nisu podnosili pisani izvještaj o obavljenom službenom putovanju a priznata su prava na dnevnice iako ista nisu ostvarena srazmjerno trajanju službenog putovanja, što nije u skladu sa odredbama Odluke o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj.

U komisiju za popis imovine i obaveza JK „Gradsko Groblje“ Banjaluka imenovano je lice koje je bilo materijalno zaduženo za imovinu i njom rukovalo, što nije u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

„Komunalno“, a.d. Tebinje nije uspostavilo pomoćne knjige nepokretnosti, postrojenja i opreme, što nije u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

2.2. Finansijske revizije za 2023. godinu provedene od 1.1. do 31.7.2024.

Godišnjim planom revizija za 2024. godinu, u periodu od 01.01. do 31.07.2024. godine planirano je provođenje 54 finansijske revizije. U naznačenom periodu provedena su 54 revizijska angažmana, od kojih 53 finansijske revizije i jedan angažman na provjeri statusa preporuka. Provođenje finansijske revizija Zavoda za izgradnju, Banjaluka za 2023. godinu koje je planirano za prvu polovinu 2024. godine odložena je, o čemu je informisan Odbor za reviziju Narodne skupštine Republike Srpske.

Istim planom, do kraja 2024. godine predviđeno je provođenje još 36 finansijskih revizija za 2023. godinu (12 jedinica lokalne samouprave, 15 privrednih društava/preduzeća i 9 javnih ustanova). Rezultati tih revizija će biti prezentovani u godišnjem revizorskom izvještaju za narednu godinu.

U strukturi 53 finansijske revizije koje su provedene u revizijskom ciklusu 1.1. – 31.7.2024. godine su sljedeće revizije:

- 21 revizija ministarstava i drugih korisnika budžeta Republike Srpske kod kojih je po Zakonu obavezno provođenje revizija svake godine,
- reviziju Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike,
- 4 revizije fondova obaveznog socijalnog osiguranja,
- 9 jedinica lokalne samouprave i
- 18 javnih ustanova i ostalih subjekata.

Revizija Konsolidovanog godišnjeg finansijskog izvještaja za korisnike budžeta Republike obuhvata značajne segmente budžeta, budžetskog i trezorskog poslovanja (prihodi budžeta Republike, unutrašnji dug, spoljni dug, finansijske transakcije, investicije, itd.) koji se ne susreću kod pojedinačnih budžetskih korisnika, a obuhvata i značajne nalaze iz svih pojedinačnih izvještaja o reviziji budžetskih korisnika.

U revizorskim izvještajima za 53 finansijske revizije koje su provedene u periodu od 01.01. do 31.07.2024. godine data su sljedeća mišljenja:

- o finansijskim izvještajima: pozitivno za 28 subjekta, 22 mišljenja sa rezervom i tri negativna mišljenja;
- o usklađenosti: pozitivno za 30 subjekta, 21 mišljenje sa rezervom i dva negativna mišljenja.

Pozitivno mišljenje za finansijske izvještaje i za usklađenost za 2023. godinu dato je za one finansijske izvještaje za koje nisu utvrđene značajne greške, nepravilnosti i neusklađenosti. Nivo značajnosti/materijalnosti je utvrđen u skladu sa ISSAI standardima i Metodologijom za finansijsku reviziju.

U skladu sa ISSAI 2705 – *Modifikacije mišljenja u izvještaju nezavisnog revizora*, mišljenje sa rezervom se izražava u slučajevima kada:

"revizor zaključuje, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da finansijski izvještaji u cjelini nisu bez materijalno pogrešnih iskaza. Odnosno kada revizor, nakon prikupljenih dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza, zaključuje da su pogrešni iskazi, pojedinačno ili zajedno, materijalno značajni, ali nisu prožimajući za finansijske izvještaje ili revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza na kojima će zasnivati svoje mišljenje ali zaključuje da mogući efekti neotkrivenih pogrešnih iskaza na finansijske izvještaje, ukoliko ih ima, mogu biti materijalne prirode, ali ne i sveobuhvatni."

U skladu sa prethodno pomenutim standardom, negativno mišljenje se izražava kada revizor nakon što prikupi dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza, zaključuje da pogrešni iskazi, pojedinačno ili zajedno, imaju i materijalni i prožimajući efekat na finansijske izvještaje.

Skretanje pažnje na određena pitanja u skladu sa ISSAI 2706 ukazuje na pitanja koja su od značaja za razumijevanje izvještaja subjekta, najčešće na kontradiktorne zakone, propise i odluke sa značajnim uticajem na subjekta, koje donose viši nadležni organi i na koje subjekt pojedinačno ne može da utiče. (Detaljnije za navedene subjekte u odgovarajućem dijelu ovog izvještaja).

2.2.1. Revizije korisnika budžeta Republike – obavezne po Zakonu (čl. 18.)

Glavna služba za reviziju je po Zakonu (čl. 18. stav 4.) obavezna da svake godine provede finansijsku reviziju kod: Narodne slupštine i Vijeća naroda Republike Srpske, Službe predsjednika Republike, Generalnog sekretarijata Vlade Republike Srpske, svih ministarstava i Poreske uprave Republike Srpske, kao i četiri fonda obaveznog socijalnog osiguranja⁵.

Na osnovu 22 provedene finansijske revizije kod ove grupe revidiranih subjekata (detaljnije u Tabeli br. 4), a uzimajući u obzir i Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike za 2023. godinu, izražena su sljedeća mišljenja:

- za finansijske izvještaje: pozitivno za 16 subjekata i mišljenje sa rezervom za 6 izvještaja,
- za usklađenost sa propisima: pozitivno za 17 izvještaja i mišljenje sa rezervom kod 5 subjekata.

Tabela 4: Pregled za subjekte obaveznih finansijskih revizija (po čl. 18. st. 4. Zakona) koje su provedene u periodu od 1.1. do 31.7.2024. godine

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Narodna skupština Republike Srpske	pozitivno	pozitivno	-	-
2.	Vijeće naroda	pozitivno	pozitivno	-	-
3.	Služba predsjednika	pozitivno	pozitivno	-	-
4.	Generalni sekretarijat Vlade	pozitivno	pozitivno sa s.p.	-	1
5.	Ministarstvo finansija	pozitivno	pozitivno	-	-
6.	Ministarstvo za prostorno uređenje, građev. i ekologiju	pozitivno	pozitivno	-	-
7.	Ministarstvo za evropske integracije i međun. sar.	pozitivno	pozitivno	-	-
8.	Min. saobraćaja i veza	pozitivno	pozitivno	-	-
9.	Ministarstvo pravde	pozitivno	pozitivno	-	-
10.	Min. poljoprivrede, šumarstva i vodopriv.	pozitivno	pozitivno	-	2
11.	Ministarstvo energetike i rudarstva	pozitivno	pozitivno	-	2
12.	Min. za naučnotehnoški razvoj i visoko obrazovanje	pozitivno	pozitivno	1	1
13.	Ministarstvo privrede i preduzetništva	pozitivno	pozitivno	2	-
14.	Ministarstvo prosvjete i kulture	pozitivno	pozitivno	-	3

⁵ Фондови обавезног социјалног осигурања су као субјекти обавезне финансијске ревизије посебно обрађени у подпоглављу 2.3.2. овог извјештаја.

15.	Ministarstvo uprave i lokalne samouprave	pozitivno	pozitivno	-	3
16.	Ministarstvo trgovine i turizma	rezerva	pozitivno	4	2
17.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	rezerva	rezerva	2	4
18.	Ministarstvo porodice, omladine i sporta	rezerva	rezerva	3	5
19.	Min. rada i boračko-invalidske zaštite	rezerva	rezerva	3	6
20.	Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite	rezerva	rezerva sa s.p.	3	8
21.	Poreska uprava	pozitivno	rezerva	1	3
22.	Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj za korisnike budžeta Republike	rezerva	pozitivno	4	5
Ukupan broj datih preporuka:				23	45

Od 21 subjekta kod kojih se finansijska revizija obavezno provodi svake godine, oba pozitivna mišljenja (i za finansijske izvještaje i za usklađenost) izražena su za njih 15, dok su kod ostalih subjekata izražena mišljenja sa rezervom i to kod četiri ministarstva su izražena mišljenja sa rezervom i za finansijske izvještaje i za usklađenost, za jedno ministarstvo i Konsolidovani godišnji finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike za 2023. godinu je izraženo mišljenje sa rezervom za finansijske izvještaje (uz pozitivno mišljenje za usklađenost), a kod jednog subjekta je mišljenje sa rezervom za usklađenost.

Mišljenja kod subjekata obavezne revizije

Grafikon br. 2: Struktura mišljenje revizora datih subjektima za koje su po Zakonu obavezne finansijske revizije

Iz Grafikona br. 2 se može vidjeti da kod budžetskih korisnika kod kojih se revizija finansijskih izvještaja i usklađenosti vrši u kontinuitetu iz godine u godinu (jer je to zakonska obaveza), njih više od 70% ima oba pozitivna mišljenja, dok ostali imaju jedno ili oba mišljenja sa rezervom. Kako se može i očekivati, usljed kontinuiranog prisustva revizije i zbog provođenja revizorskih preporuka, trend pozitivnih mišljenja za ovu grupu subjekata je rastući, u odnosu na prethodnu godinu broj subjekata koji imaju oba pozitivna mišljenja je povećan za tri. Međutim, povećan je i broj onih sa oba mišljenja sa rezervom sa tri na četiri. U nastavku su ukratko navedeni revizorski nalazi koji su uticali na kvalifikovano mišljenje revizora.

Rezime nalaza od uticaja na mišljenje sa rezervom o finansijskim izvještajima

Stvarno nastali rashodi su iskazani kao obračunski rashodi, iako po pravilima i budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike oni predstavljaju rashode tekućeg perioda koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava i što ima uticaj na iskazano izvršenje budžeta i to u:

- Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite u ukupnom iznosu od 12,98 miliona KM za doznake za godišnji borački dodatak (633 hiljade KM), doznake za odlikovane borce (5,18 miliona KM) i transfere fondovima obaveznog socijalnog osiguranja (7,16 miliona KM).
- Ministarstvu unutrašnjih poslova ukupno za 5,76 miliona KM, odnosno manje su iskazani rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih u iznosu od 1,09 miliona KM, rashodi po osnovu zakupa za 56 hiljada KM, rashodi po osnovu utroška energije, komunalnih i drugih usluga za 2,29 miliona KM, rashodi za režijski materijal 588 hiljada KM, rashodi za tekuće održavanje 1,16 miliona KM, rashodi po osnovu putovanja i smještaja od 399 hiljada KM i ostali neklasifikovani rashodi u iznosu od 177 hiljada KM.
- Ministarstvu trgovine i turizma su grantovi u iznosu od 54 hiljade KM evidentirani na rashode obračunskog karaktera.

Takođe, u Ministarstvu unutrašnjih poslova nisu iskazani izdaci za izgradnju i pribavljanje zgrada i objekata u iznosu od 467 hiljada KM, koji se odnose na izgradnju objekta za potrebe Policijske uprave Istočno Sarajevo (376 hiljada KM) i na ulaganja u izgradnju i opremanje Internata - zgrade policijske akademije (91 hiljada KM).

Ministarstvo porodice, omladine i sporta nije iskazalo rashode i obaveze po osnovu transfera prema JU Fond za dječiju zaštitu Republike Srpske, čime su rashodi i obaveze potcijenjeni za 300 hiljada KM.

U Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite kratkoročno razgraničeni rashodi (avansi) su više iskazani, dok su ostala kratkoročna potraživanja manje iskazana za iznos od 4,37 miliona KM, jer poslije raskida ugovora sa Globalnom alijansom za vakcine (GAVI), nije izvršen prenos avansa na kratkoročna potraživanja.

Osim toga, u Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite rashodi za naknadu plata zaposlenih koji se ne refundiraju su više iskazani, dok su potraživanja po osnovu naknada plata koja se refundiraju, manje iskazana za 33 hiljade KM, jer Ministarstvo nije podnosilo zahtjeve za priznavanja prava za refundaciju naknade plata i zahtjeve za trebovanje sredstava.

U Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite za izvještajni period su više iskazani rashodi za 27 hiljada KM, jer su evidentirani rashodi iz ranijeg perioda (za otpremnine i za usluge održavanja računarskih programa), čime je precijenjen finansijski rezultat prethodne godine i što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i procjenama za budžetske korisnike.

Takođe, u Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite Obrazloženja uz finansijske izvještajima ne sadrže dodatna objelodanjivanja u skladu sa zahtjevima Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i MRS-JS 1 - Prezentacija finansijskih izvještaja.

Mišljenje sa rezervom koje je izraženo za Konsolidovani finansijski izvještaj korisnika budžeta Republike za 2023. godinu posljedica je evidentiranja tekućih rashoda koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava u okviru obračunskih rashoda i neiskazanih izdataka za nefinansijsku imovinu, transfera i doznaka na ime socijalne zaštite, uključujući i materijano značajne greške kod budžetskih korisnika, tako da:

Budžetski deficit tekućeg perioda iskazan u obrascu PIB 01 u iznosu od 258 miliona KM je potrebno korigovati na više za 22 miliona KM zbog manje iskazanih tekućih rashoda koji su evidentirani u okviru rashoda obračunskog karaktera (19,77 miliona KM), manje iskazanih izdataka za nefinansijsku imovinu (1,63 miliona KM), datih transfera (300 hiljada KM) i doznaka na ime socijalne zaštite (292 hiljade KM) i po osnovu više iskazanih primljenih transfera (24 hiljade KM).

Ukupan deficit iskazan u obrascu PIF u iznosu od 300,55 miliona KM je potrebno korigovati na više za 22,23 miliona KM, po osnovu manje iskazanog deficita u PIB-u 01 u iznosu od 22 miliona KM i manje iskazanih tekućih rashoda na fondu 02 u iznosu od 199 hiljada KM. Shodno navedenim razlikama potrebno na više je korigovati i negativnu razliku u finansiranju u obrascu PIB 01 za 22 miliona KM, a u obrascu PIF za 22,23 miliona KM.

U Bilansu uspjeha za period 01.01-31.12.2023. godine i Bilansu stanja na dan 31.12.2023. godine iskazan negativan finansijski rezultat tekuće godine je potrebno korigovati na više za 616 hiljada KM po osnovu manje iskazanih datih transfera i doznaka na ime socijalne zaštite i po osnovu više iskazanih primljenih transfera.

Rezime nalaza od uticaja na mišljenje s rezervom o usklađenosti za subjekte kod kojih se finansijska revizija obavezno provodi svake godine

Pored Ministarstva rada i boračko-invalidske zaštite, Ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstva porodice, omladine i sporta i Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite koji za 2023. godinu imaju oba mišljenja sa rezervom, takvo mišljenje koje se odnosi na usklađenost izraženo je i za Poresku upravu Republike Srpske, a osnov za data mišljenja je naveden u nastavku.

Uz mišljenje sa rezervom kod Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite je kroz skretanje pažnje ukazano na to da je Vlada Republike Srpske Odlukom od 01.09.2022. godine osnovala JU Zavod za socijalnu zaštitu. Imenovanje organa rukovođenja i upravljanja Zavodom nije izvršeno u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Odluke o osnivanju, a samim tim nije donesen ni Statut. Takođe, član VI Odluke o osnivanju, kojim je definisana djelatnost Zavoda, nije usklađen sa članom 99. stav (2) Zakona o socijalnoj zaštiti.

U Poreskoj upravi Republike Srpske za nabavke instalacije grijanja i hlađenja (140 hiljada KM) i usluge obuke službenika (25 hiljada KM) postavljeni kvalifikacioni uslovi za ponuđače u tenderskoj dokumentaciji, u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, nisu srazmjerni predmetu nabavke, što nije u skladu sa zahtjevima Zakona o javnim nabavkama i Uputstva za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda. Pored toga, na osnovu okvirnog sporazuma za usluge održavanja informacione infrastrukture u Poreskoj upravi izvršene su nabavke roba i usluga od 41 hiljade KM koje nisu predviđene niti su popisane okvirnim sporazumom da će se nabaviti.

U Ministarstvu porodice, omladine i sporta nisu provedeni postupci javnih nabavki za izvršene nabavke usluga u ukupnom iznosu od 17 hiljada KM, pri čemu te nabavke, kao i nabavka usluga održavanja vozila, nisu predviđene planom javnih nabavki i nisu donesene posebne odluke o pokretanju postupaka. Osim toga, za devet predmeta javnih nabavki ugovorene vrijednosti od 7 do 14 hiljada KM izvršena je pogrešna procjena vrijednosti nabavki i iste su planirane i provedene direktnim sporazumom, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. U Ministarstvu porodice, omladine i sporta nabavka usluga zakupa motornih vozila takođe nije predviđena planom javnih nabavki i nije donesena posebna odluka, a za navedenu nabavku provedena su tri direktna sporazuma ukupne vrijednosti od 13,6 hiljada KM, čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke.

U Ministarstvu unutrašnjih poslova je za nabavke usluga održavanja i servisiranja službenih motornih vozila provedeno osam postupaka putem konkurentskih zahtjeva i jedan direktni sporazum u ukupnoj vrijednosti od 182 hiljade KM, a za pranje službenih motornih vozila četiri direktna sporazuma ukupne vrijednosti 12 hiljada KM, čime je izvršeno dijeljene postupka javne nabavke.

Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite je zaključilo ugovor za realizaciju umjetničkih i scensko-tehničkih usluga, bez provođenja postupka javne nabavke.

U Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite na naknade članovima komisija uspostavljenih u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti nisu obračunati pripadajući porez i doprinosi shodno Zakonu o porezu na dohodak i Zakonu o doprinosima, a u toku 2023. godine nisu redovno podnošene mjesečne poreske prijave poreza po odbitku, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.

U Poreskoj upravi su sredstva u iznosu od 292 hiljade KM ostvarena od prinudne naplate (fond 02) raspoređena i utrošena za izmirenje obaveza prema dobavljačima koje su nastale u 2023. godini kao dio redovnog poslovanja po osnovu rashoda za usluge održavanja čistoće (146 hiljada KM) i rashoda za poštanske usluge (146 hiljada KM) koji pripadaju fondu 01, što nije u skladu sa Uredbom o rasporedu i namjeni sredstava od troškova prinudne naplate.

Zaključivani su ugovori o djelu za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost ministarstva, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu, i to u: Ministarstvu rada i boračko-invalidske zaštite (sa dva lica), Ministarstvu porodice, omladine i sporta (sa dva lica), Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite (jedan ugovor). Pored toga, Ministarstvo porodice, omladine i sporta i Ministarstvo unutrašnjih poslova su u 2023. godini radi povećanog obima posla angažovali izvršioce na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o državnim službenicima.

Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite nije izvršilo međusobno usklađivanje pomoćnih evidencija ostalih kratkoročnih potraživanja i potraživanja iskazanih u Glavnoj knjizi trezora, shodno odredbama Zakona o trezoru.

Kao što se može vidjeti u Tabeli br. 4, u pojedinačnim izvještajima o provedenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu ukupno ovoj grupi revidiranih subjekata je dato 23 preporuke koje se odnose na finansijske izvještaje i 45 preporuka za usklađenost. Pri tome, osam subjekata nije dobilo ni jednu preporuku revizije (uz oba pozitivna mišljenja), dok najveći broj preporuka imaju subjekti kojima je dato mišljenje sa rezervom po oba osnova. U Izvještaju o finansijskoj reviziji Konsolidovanih finansijskih izvještaja korisnika budžeta Republike za 2023. god. dato je 9 preporuka.

Provođenje preporuka iz izvještaja za prethodnu godinu

S obzirom na to da se kod ovih subjekata finansijska revizija provodi svake godine, status prethodno datih preporuka se provjerava i o tome se navodi u posebnom poglavlju svakog revizorskog izvještaja, a provedenost preporuka zbirno za ove korisnike budžeta Republike Srpske je ilustrovana Grafikonom br. 3.

Pojedini subjekti dosljedno provode revizorske preporuke, dok se kod jednog dijela budžetskih korisnika iste ili slične preporuke ponavljaju, odnosno nisu preduzete aktivnosti da se utvrđene neusklađenosti otklone. Pregled po subjektima kod kojih se revizija shodno zakonu provodi svake godine o broju neprovedenih preporuka iz prethodne godine dat je ilustrativno u Grafikonu br. 4. Detaljne informacije o statusu ranije datih preporuka za sve subjekte revizije dostupni su u pojedinačnim izvještajima i u Registru preporuka na internet-stranici <http://www.gsr-rs.org>.

Grafikon br. 3: Postupanje subjekata obavezne revizije po preporukama iz prethodne godine

Neprovedene preporuke iz prethodne godine vezane za finansijske izvještaje su sljedeće:

Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite nije provelo preporuku koja se odnosi na iskazivanje nastalih rashoda u skladu sa pravilima iz računovodstvenog okvira za budžetske korisnike, odnosno tretman tekućih rashoda koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava u skladu sa njihovom namjenom (doznake, otpremnine, pomoći i sl.), a ne kao ostalih rashoda obračunskog karaktera, a takođe ni preporuku koja se odnosila na priznavanje rashoda na obračunskom osnovu u periodu u kome je obaveza nastala. Obje nepravilnosti su revizori ponovo utvrdili i u finansijskim izvještajima za 2023. godinu, na osnovu čega su date i kvalifikacije u mišljenju sa rezervom.

Ministarstvo trgovine i turizma nije provelo preporuku koja se odnosi na evidentiranje rashoda koji proizilaze iz transakcija i odnosa između budžetskih korisnika (grantovi dati jedinicama lokalne samouprave i budžetskim korisnicima).

Od tri preporuke koje su date za finansijske izvještaje na nivou Konsolidovanog finansijskog izvještaja za korisnike Budžeta Republike, jedna preporuka koja se se odnosi na usaglašavanje evidencija u GKT i poslovnih knjiga JPŠ „Šume Republike Srpske“ a.d. Sokolac po osnovu prodaje zemljišta nije aktuelna, jer u 2023. godini nisu iskazane transakcije u vezi sa dobicima od prodaje zemljišta. Preporuka koja se odnosi na inteziviranje, odnosno finalizaciju aktivnosti na utvrđivanju stvarnog stanja dugoročne finansijske imovine i dugoročnih razgraničenja (preporuka koja je data za 2022. i za 2023. godinu) je djelimično provedena. Preporuka koja se odnosi na evidentiranje potraživanja i obračunskih prihoda po osnovu nenaplaćenih novčanih kazni i troškova prekršajnog postupka u poreskom knjigovodstvu takođe je djelimično provedena.

	Od tri neprovedene preporuke koja se odnosi na finansijske izvještaje • Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite nije provelo dvije preporuke i • Ministarstvo trgovine i turizma nije provelo jednu preporuku.
	Ukupno 9 neprovedenih preporuka datih u prethodnoj reviziji koje su se odnosile na usklađenost kod subjekata obavezne revizije je zastupljeno na sljedeći način: • Ministarstvo porodice, omladine i sporta nije provelo 3 od 6 preporuka za usklađenost, • Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite od 6 preporuka za usklađenost jednu nije provelo, a jednu je provelo djelimično, • Poreska uprava nije provela jednu datu preporuku, • Ministarstvo uprave i lokalne samouprave nije provelo jednu od 4 date preporuke za usklađenost, • Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj i visoko obrazovanje nije provelo jednu od 5 datih preporuka, • Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite kao i Ministarstvo energetike i rudarstva od dvije preporuke nije provelo jednu, a drugu je provelo djelimično.

Grafikon br. 4: Pregled broja preporuka iz prethodne godine koje nisu provedene po subjektima obavezne revizije

Neprovedene preporuke iz prethodne godine vezane za usklađenost

Ministarstvo porodice, omladine i sporta nije provelo revizorske preporuke koje su se odnosile na angažovanje izvršilaca po ugovoru o djelu za poslove koji su van djelatnosti poslodavca,

zatim za donošenje registra rizika, te planiranje i provođenje postupaka javnih nabavki male vrijednosti.

Ministarstvo rada i boračko invalidske zaštite, kao ni Ministarstvo energetike i rudarstva nije provelo preporuku koja se odnosi na zaključivanje ugovora o djelu za poslove koji su van djelatnosti poslodavca u skladu sa Zakonom o radu, a djelimično je provelo preporuku koja se odnosila na provođenje javnih nabavki, odnosno za popunjavanje putnih naloga.

Poreska uprava nije provela preporuku datu za usklađenost koja se odnosi na izvještaje o službenim putovanjima i obračun dnevnica za službena putovanja u inostranstvo.

U Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite preporuka koja se odnosila na prijem zaposlenih na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla nije provedena, dok je preporuka koja se odnosila na uspostavljanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole provedena djelimično.

Ministarstvo uprave i lokalne samouprave nije provelo preporuku u vezi sa zapošljavanjem i popunjavanjem upražnjenih radnih mjesta shodno kadrovskom planu, a Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj i visoko obrazovanje nije provelo preporuku koja se odnosi na zaključivanje ugovora o radu za poslove koji su predviđeni Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta (angažovanje savjetnika ministra po ugovoru o dopunskom radu na sistematizovano radno mjesto i isplaćivanje naknade u iznosu koji je ekvivalentan koeficijentu za obračun osnovne plate za savjetnika ministra za puno radno vrijeme nije u skladu sa odredbama Zakona o radu).

Na nivou **Konsolidovanog finansijskog izvještaja za korisnike Budžeta Republike** od četiri preporuke date za usklađenost jedna preporuka je djelimično provedena, a tri preporuke nisu provedene. Dio preporuke koji se odnosio na dodjelu sredstava iz Fonda solidarnosti za obnovu Republike Srpske je proveden, a dio preporuke koji se odnosio na dodjelu sredstava iz Kompenzacionog fonda i podnošenja godišnjih izvještaja o radu ova dva fonda nije proveden. Preporuka data Vladi Republike Srpske koja se odnosi na postavljenje pomoćnika ministara i direktora u organima republičke uprave, zatim preporuka za usklađivanje odluka Vlade Republike Srpske o određivanju prioriternih projekata sa raspodjelom sredstava sa Prijedlogom programa javnih investicija i uspostavljanje pomoćne evidencije za praćenje realizacije javnih investicija, te preporuka resornom ministarstvu za donošenje Uputstva o načinu obračuna naknade troškova prevoza zaposlenih u ustanovama visokog obrazovanja i studentskog standarda, nisu provedene. Zbog toga su dvije preporuke Vladi Republike Srpske i jedna preporuka Ministarstvu za naučno-tehnološki razvoj i visoko obrazovanje date i u revizorskom izvještaju za 2023. godinu.

2.2.2. Finansijske revizije fondova obaveznog socijalnog osiguranja

U izvještajnom periodu su u skladu sa planom provedene finansijske revizije četiri fonda obaveznog socijalnog osiguranja za 2023. godinu, i to: Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje (u daljem tekstu: Fond PIO), Fonda za dječiju zaštitu, Fonda zdravstvenog osiguranja i Zavoda za zapošljavanje.

Tabela br. 5: Pregled finansijskih revizija fondova obaveznog socijalnog osiguranja za 2023. godinu i izraženih revizorskih mišljenja

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Fond PIO	pozitivno	pozitivno	0	0
2.	Fond za dječiju zaštitu	pozitivno	pozitivno	0	0
3.	Fond zdravstvenog osiguranja	pozitivno	pozitivno sa s.p.	4	2
4.	Zavod za zapošljavanje	pozitivno	pozitivno	0	2
Ukupan broj datih preporuka:				4	4

Kao što se vidi iz Tabele br. 5, mišljenja o finansijskim izvještajima i mišljenja koja se odnose na usklađenost za četiri navedena fonda obaveznog socijalnog osiguranja su pozitivna, uz skretanje pažnje kod Fonda zdravstvenog osiguranja.

Skretanje pažnje uz mišljenje o usklađenosti za Fond zdravstvenog osiguranja se odnosi na imenovanje direktora i članova upravnog odbora, shodno odredbama Zakona o sistemu javnih službi gdje je propisano da upravni odbor i direktora imenuje i razrješava osnivač na mandat od četiri godine uz prethodno proveden postupak javne konkurencije. U Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske je propisano da se, kao izuzetak, imenovanja na kraći period vrše na najviše dva mjeseca i da se ne mogu ponoviti. Konkursna procedura za imenovanje članova Upravnog odbora i direktora Fonda nije provedena, a Vlada Republike Srpske je rješenjima iz 2023. godine pet puta imenovala ista lica za vršiocje dužnosti članove Upravnog odbora na period od 60 dana i rješenjem iz 2016. godine imenovala vršioca dužnosti direktora Fonda.

Preporuke fondovima obaveznog socijalnog osiguranja

Ukupno je fondovima obaveznog socijalnog osiguranja na osnovu revizije za 2023. godinu upućeno 8 preporuka, od čega Fondu zdravstvenog osiguranja šest, a Zavodu za zapošljavanje dvije preporuke. Fondu PIO i Fondu dječije zaštite za 2023. godinu, kao ni prethodne godine, nisu date preporuke revizora.

Fond zdravstvenog osiguranja je proveo sve tri preporuke koje su date u prethodnom izvještaju o reviziji. Fondu zdravstvenog osiguranja u aktuelnom izvještaju date su četiri preporuke koje se odnose na finansijske izvještaje, odnosno konkretno da se shodno računovodstvenim pravilima: evidentiraju primici za naknade plata koji se refundiraju iz doprinosa za dječiju zaštitu, da se bruto naknade članovima radnih grupa evidentiraju u okviru tekućih rashoda, da se obračunski prihodi i potraživanja od osiguravajućih kuća priznaju kada su mjerljivi i izvjesni i da se u napomenama uz finansijske izvještaje objelodanjuju informacije o neusaglašenim saldima potraživanja i obaveza, kao i razlozi zašto usaglašavanje nije izvršeno.

Pored toga, Fondu zdravstvenog osiguranja upućene su i dvije preporuke koje se odnose na usklađenost i to da se Uputstvo o blagajničkom poslovanju Fonda uskladi sa odredbama Uredbe o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem u dijelu koji se odnosi na isplatu akontacije putnih troškova i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu, kao i da se vrši usklađivanje budžetskih sredstava i budžetskih izdataka na način kako je definisano Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Zavodu za zapošljavanje, u aktuelnom revizijskom izvještaju, su date dvije preporuke za usklađenost i to da se: angažovanje izvršilaca po ugovoru o djelu vrši u skladu sa Zakonom o radu za one poslove koji su van djelatnosti Zavoda i da se ažuriraju dokumenti doneseni u skladu sa Zakonom o sistemu internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Republike Srpske vezani za definisanje ključnih poslovnih procesa i procjenu rizika. Radi se o preporukama koje su date i u prethodnom izvještaju o reviziji, a nisu, odnosno djelimično su, provedene.

2.2.3. Finansijske revizije javnih ustanova i drugih subjekata

U izvještajnom periodu je provedeno 18 finansijskih revizija različitih subjekata (osim jedinica lokalne samouprave), a vrste revizorskog mišljenja i broj preporuka datih ovim subjektima za finansijske izvještaje i za usklađenost prikazana su u Tabeli br. 6.

Tabela br. 6: Pregled finansijskih revizija kod ostalih revidiranih subjekata za 2023. godinu i izraženih revizorskih mišljenja (revizija provedena do 31.7.2024.)

GODIŠNJI REVIZORSKI IZVJEŠTAJ ZA 2024. GODINU

RB	Subjekt revizije	Revizorsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finans. izvještaji	Usklađenost
1.	Republički sekretarijat za raseljena lica i migracije	rezerva	pozitivno sa s.p. ⁶	4	4
2.	Agencija za agrarna plaćanja	rezerva	pozitivno	2	1
3.	RU za geodetske i imovinsko-pravne poslove (RUGiIP)	pozitivno	rezerva sa s.p.	2	2
4.	JU Medicinska škola, Doboj	rezerva	pozitivno	5	2
5.	JU Medicinska škola, Banjaluka	pozitivno	pozitivno	0	1
6.	JU Tehnička škola, Banjaluka	rezerva	rezerva	6	3
7.	JU Gimnazija Banja Luka	pozitivno	rezerva sa s.p.	3	6
8.	Centar za pružanje besplatne pravne pomoći	rezerva	pozitivno sa s.p.	3	3
9.	JP Direkcija za izgradnju i razvoj grada, d.o.o. Bijeljina	rezerva	rezerva	7	5
10.	Republička direkcija za obnovu i izgradnju	pozitivno	pozitivno sa s.p.	1	3
11.	Ugostiteljski servis Vlade Republike Srpske	pozitivno	rezerva	1	4
12.	Služba za zajedničke poslove Vlade Republike Srpske	pozitivno	pozitivno	1	2
13.	JU Srednjoškolski centar Prijedor	pozitivno	pozitivno	1	1
14.	JU Nacionalni park Sutjeska, Tjentište	rezerva	negativno	8	17
15.	Republička uprava civilne zaštite	rezerva	negativno	7	14
16.	JU Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske	rezerva	rezerva	6	8
17.	JU Turistička organizacija Republike Srpske	rezerva	rezerva sa s.p.	8	9
18.	Kosmos a.d. Banja Luka	negativno	rezerva	10	7
Ukupna broj datih preporuka				75	92

Mišljenje o finansijskim izvještajima za revidirane subjekte

Negativno mišljenje o finansijskim izvještajima dato je akcionarskom društvu „Kosmos“ Banja Luka. Mišljenja sa rezervom o finansijskim izvještajima, kao što pokazuje Tabela br. 6. izražena su za 10 subjekata, a rezultat su utvrđenih nedostataka koji su grupisani i navedeni u nastavku.

Računovodstveni sistem i sistem internih kontrola

Kod nekih subjekata iz ove grupe popis imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine nije organizovan i izvršen (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza (Kosmos, a.d. Banjaluka, Republička uprava civilne zaštite, Centar za pružanje besplatne pravne pomoći, Tehnička škola Banjaluka, Turistička organizacija Republike Srpske, Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske i Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište).

⁶ s.p. - скретање пажње. Објашњење о „скретању пажње“ је на стр. 4 овог извјештаја.

Priznavanje i evidentiranje stalne imovine, zaliha i učešća u kapitalu

U Kosmos, a.d. Banjaluka su za 505,8 hiljada KM precijenjeni zemljište i revalorizacione rezerve, jer prilikom prodaje u 2019. godini iz poslovnih knjiga nije isknižena cjelokupna vrijednost prodatog zemljišta, što nije u skladu sa zahtjevima MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Istovremeno, zbog toga što poslovni prostori izdati u zakup i zemljište dato na korišćenje nisu klasifikovani kao investiciona imovina manje je iskazana vrijednost investicionih nekretnina za 1,35 miliona KM, u korist vrijednosti zemljišta (577 hiljada KM) i građevinskih objekata (768 hiljada KM).

Republička uprava civilne zaštite nije izvršila početno priznavanje opreme i zaliha sitnog inventara, zaštitne odjeće i obuće dobijenih iz donacije, po fer vrijednosti na datum sticanja, što nije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike. Pored toga, neto vrijednost postrojenja i oprema je precijenjena za 35 hiljada KM, a potcijenjena potraživanja za utvrđene manjkove u istom iznosu, jer oprema za civilnu zaštitu, koja je popisom imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine, utvrđena kao manjak, nije isknižena iz poslovnih knjiga.

U Medicinskoj školi Doboj na dan bilansa glavna knjiga i pomoćna knjiga nefinansijske imovine nisu međusobno usaglašene (neto vrijednost u glavnoj knjizi je viša za 67 hiljada KM), a nisu usaglašene ni bruto vrijednost i ispravka vrijednosti, obračun amortizacije se vrši prema evidenciji pomoćne knjige pa iskazana ispravka vrijednosti, kako za tekući tako i za raniji period ne prikazuje stvarno stanje amortizovane vrijednosti nefinansijske imovine, pa zbog svega navedenog nefinansijska imovina u stalnim sredstvima nije ispravno iskazana (priznata i vrednovana).

U Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Republike Srpske su u okviru nefinansijske imovine u stalnim sredstvima u pripremi evidentirani rashodi koji se odnose na zakup instalacija i programske opreme za sistem Cobiss iz ranijeg perioda, pa je nefinansijska imovina u stalnim sredstvima u pripremi precijenjena za 68 hiljada KM. Osim toga, za obračun amortizacije nekretnina i opreme nisu primijenjene amortizacione stope propisane Pravilnikom o primjeni godišnjih amortizacionih stopa za budžetske korisnike.

U Tehničkoj školi Banjaluka je vrijednost objekta više iskazana za 23 hiljada KM, jer je priznato ulaganje u sanaciju elektroinstalacija u objektu koje nije izvršeno.

Dugoročna i i kratkoročna potraživanja, plasmani i razgraničenja

U Kosmos, a.d. Banjaluka su za od 5,15 miliona KM više iskazana kratkoročna razgraničenja umjesto iskazivanja gubitka ranijih godina za isti iznos, jer rashodi kamata nisu iskazani u bilansu uspjeha u periodu nastanka. Osim toga, u Kosmos a.d. Banjaluka su za 436 hiljada KM više iskazana i kratkoročna potraživanja, a potcijenjeni su gubitak ranijih godina za 399 hiljada KM i rashodi od usklađivanja vrijednosti za 37 hiljada KM, jer nije vršena ispravka vrijednosti potraživanja koja nisu naplaćena u roku, što nije u skladu sa računovodstvenim politikama i pravilima koja se primjenjuju.

U Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Republike Srpske nije izvršena ispravka vrijednosti za potraživanja koja nisu naplaćena u roku od 12 mjeseci od datuma dospijeca, pa su ista precijenjena u ukupnom iznosu od 80 hiljada KM, a potcijenjeni su rashodi obračunskog karaktera za 39 hiljada KM i finansijski rezultat ranijeg perioda za 41 hiljadu KM.

U JU Tehnička škola Banjaluka nije vršena korekcija finansijske imovine koja nije naplaćena po isteku roka od 12 mjeseci shodno računovodstvenim politikama, pa su precijenjena kratkoročna potraživanja za 11 hiljada KM i kratkoročna finansijska imovina iz transakcija za drugim jedinicama vlasti za najmanje 17 hiljada KM, a potcijenjeni su rashodi od usklađivanja vrijednosti finansijske imovine.

U Javnom preduzeću „Direkcija za izgradnju i razvoj grada“ d.o.o. Bijeljina su precijenjena kratkoročna potraživanja za 146 hiljada KM za koliko su potcijenjeni rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine i gubitak tekuće godine, jer nije izvršeno obezvređenje zastarjelih potraživanja u skladu sa zahtjevima MSFI 9 - Finansijski instrumenti.

U Centru za pružanje besplatne pravne pomoći su manje iskazane bruto vrijednost potraživanja za 54 hiljada KM, ispravka vrijednosti navedenih potraživanja za 41 hiljadu KM i prihodi obračunskog karaktera evidentirani po istom osnovu u iznosu od 13 hiljada KM, jer nije vršeno evidentiranje potraživanja po osnovu nagrada koje isplaćuje strana koja nije uspjela u sporu.

U JU Nacionalni park „Sutjeska“ su za 27 hiljada KM manje iskazani korekcija potraživanja od zaposlenih i rashodi od usklađivanja vrijednosti imovine, a više finansijski rezultat tekuće godine za isti iznos, jer nije vršena procjena naplativosti potraživanja po osnovu akontacija zaposlenima iz 2022. godine.

U Republičkoj upravi civilne zaštite su više iskazani transfer i potraživanja po osnovu transfera unutar iste jedinice vlasti za 23,8 hiljada KM, jer je transfer koji se odnosio na doznaku sredstava Savjeta ministara BiH, za troškove nastale po osnovu učešća tima Uprave civilne zaštite na pružanju pomoći Sloveniji za otklanjanje posljedica od poplava, priznat dva puta po istom osnovu.

Obaveze

U Kosmos, a.d. Banjaluka nije izvršena reklasifikacija obaveza po osnovu zaključenog Sporazuma o reprogramu duga, pa su za 288 hiljada KM precijenjene kratkoročne obaveze za poreze, doprinose i druge dadžbine i za 48 hiljada ostale obaveze, a dugoročne obaveze su potcijenjene za 336 hiljada KM.

U JP Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište dio dugoročnih zajmova koji dospijevaju u roku do godinu dana, nije klasifikovan u skladu sa računovodstvenim pravilima i politikama, pa su za 160 hiljada KM više iskazane obaveze po kratkoročnim zajmovima, a manje obaveze po dugoročnim zajmovima koji dospijevaju na naplatu do godinu dana za isti iznos. Osim toga, više su iskazani kratkoročni razgraničeni rashodi za 206 hiljada KM, a manje ostale kratkoročne obaveze za isti iznos, jer dio poreskog duga koji dospijeva u periodu od 12 mjeseci nije evidentiran na ostalim kratkoročnim obavezama.

U JP Nacionalni park „Sutjeska“ su manje iskazani rashodi za kamate po sudskim rješenjima i obaveze po osnovu ostalih troškova finansiranja za 132,5 hiljade KM, a više su iskazani rashodi obračunskog karaktera i kratkoročna rezervisanja za isti iznos, jer obračunati rashodi za kamate i troškovi sudskih postupaka po osnovu pravosnažnih sudskih presuda nisu klasifikovani kao sadašnje obaveze koje proističu iz prošlih događaja čije izmirenje će dovesti do odliva resursa.

Rashodi i izdaci, prihodi i primici

U Agenciji za agrarna plaćanja rashodi po osnovu dodjele sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i sela i obaveze nisu ispravno klasifikovani, pa su precijenjene subvencije, a potcijenjeni rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga, tekući i kapitalni grantovi i transferi između i unutar jedinica vlasti u najmanjem iznosu od 11,21 milion KM. Shodno navedenom, precijenjene su obaveze po osnovu subvencija, a potcijenjene su obaveze iz poslovanja, obaveze za grantove i obaveze po osnovu transfera između i unutar jedinica vlasti.

U Javnom preduzeću „Direkcija za izgradnju i razvoj grada“ d.o.o. Bijeljina su za 382 hiljade KM precijenjeni troškovi bruto plata, a potcijenjeni su bruto ostala lična primanja za 174 hiljade KM i troškovi bruto naknada za 208 hiljada KM, jer su troškovi toplog obroka zaposlenih i troškovi bruto naknada plata pogrešno klasifikovani u okviru troškova bruto plata. Pored toga, prihodi od pruženih usluga su više iskazani za 9 hiljada KM za koliko su potcijenjene obaveze za primljene avanse, a ostali poslovni prihodi su potcijenjeni za iznos od 12 hiljada KM za koliko je precijenjena neraspoređena dobit ranijih godina, jer prihodi nisu priznati u periodu nastanka shodno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja.

U Republičkoj upravi civilne zaštite su precijenjeni rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga i obaveze iz poslovanja za najmanje 32 hiljade KM, a izdaci za nabavku prevoznih sredstava su potcijenjeni za 78,5 hiljada KM, jer nisu priznati u periodu nastanka. Takođe, izdaci u zemlji za otplatu neizmirenih obaveza iz ranijih godina u Republičkoj upravi civilne zaštite su

precijenjeni za 280 hiljada KM, jer su isti iskazani u periodu u kome nisu izmirene navedene obaveze.

U JP Nacionalni park „Sutjeska“ su za 36 hiljada KM više iskazani rashodi po sudskim rješenjima i finansijski rezultat prethodne godine, a manje finansijski rezultat tekuće godine za isti iznos, jer rashodi za obračunate kamate po osnovu notarskog Sporazuma o plaćanju dugovanja od 31.10.2022. godine nisu priznati na obračunskom osnovu u periodu u kome je obaveza i nastala.

U Turističkoj organizaciji Republike Srpske zbog grešaka u evidentiranju namjenskih sredstava za finansiranje projekata od nadležnog Ministarstva trgovine i turizma i uplaćene refundacije za neto plate pripravnici su precijenjeni za 18,5 hiljada KM ostali prihodi, a potcijenjeni transferi unutar iste jedinice vlasti za 5 hiljada KM i ostali primici iz transakcija između različitih jedinica vlasti za 13,5 hiljada KM. Osim toga, obračunate i isplaćene neto naknade pripravnici koje se refundiraju su pogrešno klasifikovani, pa su manje iskazani ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti, a više su iskazani rashodi za lična primanja zaposlenih za 18 hiljada KM.

U Turističkoj organizaciji Republike Srpske su zbog pogrešne klasifikacije rashoda za najmanje 42 hiljade KM više iskazani rashodi po osnovu reprezentacije, a manje tekući grantovi neprofitnim subjektima za 23 hiljade KM i transferi jedinicama lokalne samouprave za 19 hiljada KM za podršku projekata na promociji turizma Republike Srpske. Takođe, za 8 hiljada KM su više iskazani ostali neklasifikovani rashodi, a manje rashodi za bruto naknade troškova i ostalih ličnih primanja zaposlenih po osnovu rada, jer su pogrešno evidentirane bruto naknade za odevanje i zimnicu za 2023. godinu.

U Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije su rashodi troškova mobilnih telefona koji idu na teret zaposlenih po osnovu potrošnje iznad ograničenja u iznosu od 13,5 hiljada KM iskazani u okviru bruto plata zaposlenih, odnosno nisu iskazivana potraživanja od zaposlenih po tom osnovu.

U Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije su manje za 292 hiljade KM iskazani rashodi po osnovu doznaka na ime socijalne zaštite koje se isplaćuju iz budžeta i obaveze po navedenom osnovu, jer rashodi i obaveze koje su proizašle iz potpisanih Protokola o liječenju pacijenata (povratnika) za Kanton 1 i Kanton 10 u Federaciji BiH u UKC Republike Srpske - Banjaluka i Bolnici „Dr Mladen Stojanović“ Prijedor nisu priznati i evidentirani.

U Medicinskoj školi Doboj su rashodi za bruto plate zaposlenih manje iskazani za 48 hiljada KM u korist potraživanja po osnovu refundacija iz doprinosa za dječiju zaštitu za isti iznos, a više su iskazani izdaci za naknade plate za roditeljsko odsustvo za 40 hiljada KM kao i i razgraničenja po osnovu neizmirenih obaveza za bruto naknade plata i finansijski rezultat prethodne godine za 12 hiljada KM, jer je Škola za naknadu plata za vrijeme korišćenja porodiljskog odnosno roditeljskog odsustva evidentirala potraživanja od Javnog fonda za dječiju zaštitu iako pravo na refundaciju nije priznato.

U Tehničkoj školi Banjaluka su više za 5,6 hiljada KM iskazani rashodi za bruto plate zaposlenih i finansijski rezultat ranijih godina, a manje ostali izdaci iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti, jer nije izvršena ispravka materijalno značajne greške iz prethodnog perioda u skladu sa računovodstvenim propisima. Osim toga, za 2,5 hiljada KM su precijenjeni ostali rashodi obračunskog karaktera, a potcijenjeni su rashodi za materijal i rashodi po osnovu utroška goriva koji predstavljaju tekuće, a ne obračunske rashode i zahtijevaju odliv novčanih sredstava.

U JP Nacionalni park „Sutjeska“ više su za 692 hiljade KM iskazani primici od zaduživanja i izdaci za otplatu dugova, jer primici i izdaci po osnovu zaduženja putem dozvoljenih tekućih prekoračenja po bankovnim računima nisu evidentirani na neto principu unutar jedne godine, što nije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

U Centru za pružanje besplatne pravne pomoći, za naplaćeno potraživanje od fonda obaveznog osiguranja nisu priznati primici, pa su primici od refundacija po osnovu porodijskog odsustva za 4 hiljade KM manje iskazani.

Napomene uz finansijske izvještaje i ostala pojedinačna odstupanja

Napomene uz finansijske izvještaje Kosmos a.d. Banjaluka ne sadrže dodatne informacije i objelodanjivanja u skladu sa zahtjevima MRS 1 - Presentacija finansijskih izvještaja i MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema. Takođe, obrazloženja/napomene uz finansijske izvještaje Turističke organizacije Republike Srpske i Narodne i univerzitetske biblioteke Republike Srpske ne sadrže potrebne informacije definisane Pravilnikom o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika i zahtjevima MRS-JS 1 i drugih relevantnih računovodstvenih standarda i standarda finansijskog izvještavanja.

U JP Nacionalni park „Sutjeska“ U Obrascu 5b – Pregled imovine, obaveza i izvora iskazanih van GKT manje je iskazana bruto i ispravka vrijednosti potraživanja po osnovu prodaje i izvršenih usluga u iznosu od 149 hiljada KM, jer isti nije popunjen na osnovu stanja odgovarajućih konta u glavnoj knjizi, što nije u skladu sa odredbama Pravilnika o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika.

Mišljenje o usklađenosti za revidirane subjekte

„Skretanje pažnje“ je uz mišljenje o usklađenosti izraženo uz pozitivno mišljenje kod Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije, Centra za pružanje besplatne pravne pomoći i Republičke direkcije za obnovu i izgradnju, te uz mišljenje sa rezervom kod RUGilPP, Turističke organizacije Republike Srpske i JU Gimnazija Banjaluka.

U izvještajima o reviziji Republičkog sekretarijata za raseljena lica i migracije, Centra za pružanje besplatne pravne pomoći, Republičke direkcije za obnovu i izgradnju i Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove putem skretanja pažnje ukazano na član 42. Zakona o državnim službenicima gdje je propisano je da Vlada Republike Srpske bez provođenja postupka javne konkurencije imenuje vršioca dužnosti na period od 90 dana, s tim da se za isto radno mjesto akt o postavljenju može donijeti još najviše dva puta uzastopno. Vlada Republike Srpske je aktima o postavljenju imenovala po pet vršioca dužnosti pomoćnika direktora u Republičkom sekretarijatu za raseljena lica i migracije i Centru za pružanje besplatne pravne pomoći, odnosno tri vršioca dužnosti pomoćnika direktora Republičke uprave za geodetske i imovinsko-pravne poslove Republike Srpske, kao i vršioca dužnosti direktora i zamjenika direktora Republičke direkcije za obnovu i izgradnju na period od 90 dana bez provođenja postupka javne konkurencije, s tim da su za navedena radna mjesta akti o postavljenju doneseni više od dva puta.

Zakonom o sistemu javnih službi propisano je da direktora i upravni odbor javne ustanove imenuje i razrješava osnivač na mandat od četiri godine uz prethodno proveden postupak javne konkurencije. Pored toga, odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Republike Srpske propisano je da se, kao izuzetak, imenovanja na kraći period vrše na najviše dva mjeseca i da se ne mogu ponoviti. Skretanjem pažnje u izvještaju za Turističku organizaciju Republike Srpske je ukazano na to da konkursna procedura za imenovanje članova Upravnog odbora i direktora Turističke organizacije Republike Srpske nije provedena, a Vlada Republike Srpske je rješenjima iz maja 2018. godine imenovala vršioca dužnosti članova Upravnog odbora na period od po 60 dana, a rješenjima od 01.07.2021. godine vršioca dužnosti direktora Turističke organizacije Republike Srpske na period od po 60 dana.

Uz mišljenje o usklađenosti JU Gimnazija Banjaluka skrenuta je pažnja na to da je u Zakonu o srednjem obrazovanju i vaspitanju propisano da školski odbor ima sedam članova koje za javne škole u ime osnivača imenuje Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske i to dva člana iz reda zaposlenih na prijedlog radnika škole, dva člana u ime osnivača, dva člana iz reda roditelja na prijedlog savjeta roditelja škole i jednog član na prijedlog jedinice lokalne samouprave. Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske je rješenjima iz februara i aprila 2023. godine imenovalo članove Školskog odbora JU Gimnazija Banja Luka iz reda zaposlenih, roditelja i predstavnika lokalne zajednice, a dva člana školskog odbora u ime osnivača nisu imenovana.

Negativno mišljenje o usklađenosti je izraženo za Republiku upravu civilne zaštite i JU Nacionalni park „Sutjeska“ Tjentište, a mišljenje sa rezervom za: Republičku upravu za

geodetske i imovinsko-pravne poslove (RUGIPP), Ugostiteljski servis Vlade Republike Srpske, javne ustanove Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske i Turistička organizacija Republike Srpske, Tehnička škola Banjaluka i Gimnazija Banjaluka, te JP Direkcija za za izgradnju i razvoj grada, d.o.o. Bijeljina i Kosmos, a.d. Banjaluka. Osnov za kvalifikovano mišljenje o usklađenosti kod nabrojanih subjekata naveden je u nastavku.

Odstupanja u primjeni Zakona o javnim nabavkama

U Republičkoj upravi civilne zaštite su izvršene nabavke od najmanje 65 hiljada KM putem direktnih sporazuma iako nisu planirane, niti je donesena posebna odluka o pokretanju postupka nabavke, a nabavka usluga obuke spasilaca procijenjene vrijednosti od 256 hiljada KM je izvršena na osnovu odluke direktora bez izmjene plana nabavki. Osim toga, nabavke roba i usluga u najmanjem iznosu od 88 hiljada KM (usluge redovnih i vanrednih ljekarskih pregleda zaposlenih i usluge prevoza u vezi preduzimanja mjera na suzbijanju afričke kuge svinja) su izvršene bez provođenja procedura propisanih Zakonom o javnim nabavkama. Takođe, kod više nabavki, nisu dokumentovane aktivnosti u vezi sa istraživanjem tržišta, a kod nabavki rezervnih dijelova za vozila i računarske opreme izvršeno je dijeljenje predmeta nabavki na više direktnih sporazuma.

Kosmos, a.d. Banjaluka nije provodio definisane procedure i postupke javnih nabavki kod nabavke računara i računarske infrastrukture, IT licenci i usluga iznajmljivanja informacionog sistema u ukupnom iznosu od 98,5 hiljada KM.

Javno preduzeće „Direkcija za izgradnju i razvoj grada“ d.o.o. Bijeljina nije provelo postupke javnih nabavki za usluge mobilne i fiksne telefonije i usluge održavanja softvera u ukupnom iznosu od 44 hiljade KM, a pored toga za nabavke goriva na portalu javnih nabavki nisu sačinjeni i objavljeni izvještaji o postupcima javnih nabavki.

U Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Republike Srpske nije donesen plan javnih nabavki, postupci javnih nabavki nisu provodeni i nisu zaključeni ugovori sa dobavljačima za izvršene nabavke roba i usluga u iznosu od 59,7 hiljada KM.

U JU Tehnička škola Banjaluka nabavke robe i usluga u vrijednosti od 33 hiljade KM nisu obuhvaćene planom nabavki, niti su donesene posebne odluke o pokretanju postupaka nabavki, nabavka opreme u vrijednosti od 14 hiljada KM sprovedena je putem više postupaka direktnog sporazuma čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke, a pored toga, Tehnička škola Banja Luka nakon provedenog postupka nabavke opreme i montaže iste na svojoj internet stranici nije objavila odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama. Takođe, za nabavke robe i ugradnje iste, kao i usluga popravke i održavanja elektroinstalacija dobavljačima je po ispostavljenim fakturama isplaćena ugovorena vrijednost a da pri tome roba nije isporučena odnosno usluge nisu izvršene.

U Turističkoj organizaciji Republike Srpske za određene izvršene nabavke roba i usluga u ukupnom iznosu od 18 hiljada KM nisu provedeni postupci javnih nabavki. Pored toga, na portalu javnih nabavki nisu objavljeni izvještaji o postupku javne nabavke i osnovni elementi zaključenih ugovora za većinu provedenih postupaka, kao ni objava izvještaja o realizaciji direktnog sporazuma za nabavku usluga izrade i dizajna turističke mape, što nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

U Gimnaziji Banjaluka su izvršene nabavke roba i usluga u najmanjoj vrijednosti od 34 hiljade KM koje nisu predviđene planom javnih nabavki niti su za iste donesene posebne odluke o pokretanju postupka nabavke. Pred toga, izvještaji o postupcima javnih nabavki provedenih direktnim sporazumom nisu dostavljeni za objavu na portal javnih nabavki.

Imenovanja, zapošljavanja i prava po osnovu rada

U Republičkoj upravi za geodetske i imovinsko-pravne poslove je tokom 2023. godine, zbog potreba posla ili povećanog obima poslova, 50 izvršilaca bilo privremeno raspoređeno na drugo radno mjesto na period duži od šest mjeseci i 200 izvršilaca je zbog privremeno povećanog obima posla bilo zaposleno na određeno vrijeme u periodu dužem od šest mjeseci, što nije u skladu sa odredbama Zakona o državnim službenicima.

U Ugostiteljskom servisu Vlade Republike Srpske za 33 zaposlena ugostiteljske djelatnosti, čija su radna mjesta definisana internim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, obračun plate vršen je po koeficijentima višim u odnosu na koeficijente propisane za određenu stručnu spremu Zakonom o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske.

U Kosmos, a.d. Banjaluka su zaključeni ugovori o djelu sa 13 lica za poslove koji predstavljaju redovnu, osnovnu djelatnost poslodavca i koji su sistematizovani Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

U Kosmos, a.d. Banjaluka su ugovorene bruto plate direktora i izvršnog direktora utvrđene u većem iznosu od iznosa definisanog Zaključkom Vlade Republike Srpske o utvrđivanju plata direktora i izvršnih direktora u javnim preduzećima (od 03.03.2011. godine i 11.01.2013. godine). Takođe, u 2023. godini na osnovu odluka Nadzornog odbora obračunato je uvećanje plate direktora i izvršnog direktora. Pored toga, uvećanja plate za radnike po osnovu ostvarenih rezultata u radu vršeno je na osnovicu koju je činila osnovna plata uvećana za minuli rad, što nije u skladu sa odredbama internog Pravilnika o radu a.d. „Kosmos” Banja Luka.

Pravilnik o načinu utvrđivanja plata i drugih primanja državnih službenika i ostalih zaposlenih u Republičkoj upravi civilne zaštite, nije u potpunosti usklađen sa odredbama Zakona o platama zaposlenih u organima uprave i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u republičkoj upravi. Rad vikendom je evidentiran kao rad na državni praznik te primijenjen obračun plate uvećan za 50%, odnosno za dodatnih 35% za noćne sate za sve zaposlene, što nije u skladu sa Zakonom o platama zaposlenih u organima uprave, a za obračun uvećanja plate po osnovu naknade za terenski dodatak u visini od 10% od najniže cijene rada za zaposlene u oblasti državne uprave, nisu propisani kriterijumi.

Osim toga, obračun i isplate uvećanja osnovne plate za otežane uslove rada izvršen je na osnovu akta o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini od 26.03.2019. godine, što nije u skladu sa Pravilnikom o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini, jer je pomenutom aktu o procjeni rizika važnost istekla.

Republička uprava civilne zaštite je vršila isplate zaposlenima u vidu naknade za smještaj u Sektoru za deminiranje prilikom rada na terenu (koji je udaljen preko 70 kilometra od sjedišta tima), što nije u skladu sa Zakonom o platama zaposlenih u organima uprave i Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u organima uprave.

Narodna i univerzitetska biblioteka Republike Srpske bez provođenja procedure javnog konkursa je zasnovala radni odnos na neodređeno vrijeme sa dva izvršioca, što nije u skladu sa Zakonom o bibliotečko-informacionoj djelatnosti. Osim toga, devet zaposlenih su rješenjem direktora raspoređeni na radna mjesta za koja su za obračun ličnih primanja primijenjeni niži platni koeficijenti od onih koji su za navedeno radno mjesto propisani Zakonom o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske, a za navedeni raspored nije pribavljeno rješenje ministra o dodjeli višeg stručnog zvanja, kako je propisano Zakonom o bibliotečko-informacionoj djelatnosti i definisano odgovarajućim pravilnikom.

Zaposlenima u Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Republike Srpske pravo na godišnji odmor je uvećano za dva radna dana po osnovu uslova rada, što nije u skladu sa Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.

U Pravilniku o platama i naknadama zaposlenih u Turističkoj organizaciji Republike Srpske nije izvršeno usklađivanje koeficijenata složenosti poslova i pravo na naknade po osnovu ogreva i zimnice sa odredbama Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske, a isplaćene naknade po osnovu ogreva i zimnice nisu predviđene navedenim zakonom. Osim toga, sa jednim izvršiocom je zaključen ugovor o djelu za poslove koji predstavljaju osnovnu djelatnost, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

U Tehničkoj školi Banjaluka i u Gimnaziji Banjaluka su u toku 2023. godine angažovani izvršioci po ugovoru o djelu za poslove koji predstavljaju redovnu djelatnost Škole, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Javno preduzeće „Direkcija za izgradnju i razvoj grada“ d.o.o. Bijeljina je obračunavalo minuli rad na osnovnu bruto platu uvećanu za druga primanja po osnovu rada, što nije u skladu sa odredbama Zakona o radu.

Druge pojedinačne neusklađenosti

Finansijski plan Turističke organizacije Republike Srpske kao sastavni dio Programa rada za 2023. godinu ne sadrži planirane primitke, izdatke za nefinansijsku imovinu, ostale izdatke, grantove neprofitnim organizacijama i udruženjima i transfere između različitih nivoa vlasti. Finansijskim planom nije izvršena procjena budžetskih sredstava i budžetskih izdataka za fiskalnu 2023. godinu u skladu sa odredbama Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske.

Turistička organizacija Republike Srpske nije donijela interni akt kojim bi propisala pravila o uslovima, načinu dodjele i izvještavanju o utrošku sredstava dodijeljenih za podršku projekata u oblasti turizma za dodijeljena sredstva turističkim organizacijama opština i gradova za projekte izrade tematskih staza prema zaključenim sporazumima i neprofitnim organizacijama i udruženjima za podršku projekata u oblasti turizma, prema odlukama.

Blagajničko poslovanje Turističke organizacije Republike Srpske nije vršeno u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem, jer su isplate dnevnica i drugi troškovi službenih putovanja u zemlji i inostranstvu vršene u gotovini.

U Kosmos, a.d. Banjaluka su putem blagajne vršene isplate akontacije putnih troškova i dnevnica za službeno putovanje, a polog gotovine na poslovne račune nije vršen u propisanim rokovima, što nije u skladu Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

U Republičkoj upravi civilne zaštite postupci i procedure upotrebe službenih vozila i vođenje evidencije o službenim vozilima nisu u skladu sa Pravilnikom o uslovima i načinu korištenja, upravljanja i održavanja službenih motornih vozila. Takođe, postupci i procedure izdavanja i popunjavanje putnih naloga za službena vozila nisu u skladu sa Pravilnikom o obrascu, sadržaju i načinu popunjavanja putnog naloga.

Nabavka roba i usluga korišćenjem poslovne kartice Narodne i univerzitetske biblioteke Republike Srpske nije dokumentovana, odnosno priznavanje rashoda izvršeno je bez dokumentacije o nastalom poslovnom događaju, što nije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Preporuke date javnim ustanovama i ostalim subjektima za 2023. godinu

Kao što je prikazano u Tabeli br. 6, na osnovu provedene finansijske revizije za 2023. godinu kod 18 subjakata dato je 167 preporuka (prosječno 9,3 preporuke po izvještaju), od kojih se 75 odnosi na finansijske izvještaje, a 92 su preporuke vezane za usklađenost.

Preporuke vezane za finansijske izvještaje se pretežno odnose na: otklanjanje odstupanja od propisanih procedura pri popisu imovine i obaveza; vrednovanje i evidentiranje nefinansijske imovine i potraživanja; priznavanje obaveza i njihova klasifikacija po ročnosti; kompletnost objavljivanja u obrazloženjima uz finansijske izvještaje, evidentiranje pojedinih rashoda i izdataka, primjenu računovodstvenih politika i korigovanje pojedinačnih grešaka koje su navedene u mišljenju revizora.

Preporuke koje se odnose na usklađenost u najvećoj mjeri su vezane za sljedeće: primjenu određenih odredbi Zakona o javnim nabavkama (za utvrđene neusklađenosti); zaključivanje ugovora o djelu samo za one poslove koji su van djelatnosti poslodavca, kao i zapošljavanje na sistematizovana radna mjesta shodno odredbama Zakona o radu, primjenu i poštovanje odredbi posebnih kolektivnih ugovora i/ili ranije donesenih internih akata, usklađivanje obračuna i isplate naknada, poštovanje pravila raspolaganja gotovim novcem, kao i uspostavljanje sistema internih kontrola.

Zbog obimnosti, to jest velikog broja preporuka i nehomogenosti subjekata revizije, u ovom izvještaju uz to što su navedene sve kvalifikacije od uticaja na revizorsko mišljenje, u ovom

izvještaju se ne navode sve pojedinačne preporuke, a one se mogu pronaći u pojedinačnim revizorskim izvještajima na stranici www.gsr-rs.org.

2.2.4. Finansijske revizije jedinica lokalne samouprave

Godišnjim planom revizija u izvještajnom periodu 1.1 - 31. 7. 2024. godine je planirano provođenje 9 finansijskih revizija jedinica lokalne samouprave koje su navedene u Tabeli br. 7.

Tabela br. 7: Pregled finansijskih revizija jedinica lokalne samouprave provedenih do 31.7.2024. za 2023. godinu

RB	Subjekt revizije	Revizijsko mišljenje		Broj datih preporuka	
		Finansijski izvještaji	Usklađenost	Finansijski izvještaji	Usklađenost
1.	Grad Banja Luka	negativno	rezerva sa s.p.	16	8
2.	Grad Bijeljina	negativno	rezerva sa s.p.	11	17
3.	Grad Istočno Sarajevo	rezerva	rezerva sa s.p.	10	6
4.	Opština Ugljevik	pozitivno	rezerva sa s.p.	4	11
5.	Opština Brod	rezerva	rezerva sa s.p.	9	10
6.	Opština Vukosavlje	rezerva	rezerva sa s.p.	8	10
7.	Opština Berkovići	rezerva	pozitivno sa s.p.	5	4
8.	Opština Donji Žabar	rezerva	rezerva sa s.p.	4	8
9.	Opština Istočni Drvar	rezerva	rezerva sa s.p.	7	13
Ukupan broj datih preporuka u izvještajima za JLS				74	87

Najznačajnije **greške od uticaja na mišljenje o finansijskim izvještajima** kod revidiranih JLS, a odnose se na nalaze navedene u nastavku:

Popis, izvještavanje i konsolidacija

U Gradskoj upravi Grada Banjaluka i kod više nižih budžetskih korisnika, zatim Gradskoj upravi Grada Istočno Sarajevo, opštinama Istočni Drvar i Berkovići popis imovine i obaveza na dan 31.12.2023. godine nije organizovan i izvršen (djelimično ili u potpunosti) u skladu sa odredbama Pravilnika o načinu i rokovima vršenja popisa i usklađivanja knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem imovine i obaveza.

Konsolidovani finansijski izvještaji Grada Banja Luka nisu sačinjeni i dostavljeni Ministarstvu finansija u roku propisanom Zakonom o budžetskom sistemu Republike Srpske. Takođe, Gradska uprava, Centar za socijalni rad Banja Luka i Centar za razvoj poljoprivrede i sela nisu sačinili finansijske izvještaje u roku koji je propisan istim zakonom.

Iako su prema usvojenom računovodstvenom okviru sastavni dio obaveznog seta finansijskih izvještaja, a njihov sadržaj je bliže definisan računovodstvenim standardima, kao i Pravilnikom o finansijskom izvještavanju budžetskih korisnika, Napomene uz finansijske izvještaje ne sadrže sve propisane informacije (odnosi se na opštine: Vukosavlje, Donji Žabar, Istočni Drvar). Takođe, uz Konsolidovane finansijske izvještaje Grada Banja Luka za 2023. godinu nisu sačinjene Napomene uz finansijske izvještaje, koje bi pružile neophodne informacije o Gradu, primijenjenim propisima za izradu godišnjeg obračuna, računovodstvenoj osnovi i primijenjenim računovodstvenim politikama, informacije o postojanju ili nepostojanju značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja i druge informacije značajne za razumijevanje sredstava, obaveza, kapitala, prihoda, rashoda i novčanih tokova. Takođe, u sačinjenim obrazloženjima uz finansijske izvještaje nižih budžetskih korisnika Grada Banjaluka (Centra za razvoj poljoprivrede i sela, Turističke organizacije Banja Luka, javnih ustanova Centar „Zaštiti me“ i Centar za obrazovanje i vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora) nisu

objelodanjene informacije o postojanju ili nepostojanju značajne neizvjesnosti u vezi sa stalnošću poslovanja.

U Gradu Banjaluka i Opštinama Brod i Berkovići konsolidacija finansijskih izvještaja za 2023. godinu nije izvršena kako je propisano Pravilnikom o računovodstvu i računovodstvenim politikama, jer nije izvršeno uključivanje neto imovine/kapitala svih kontrolisanih javnih ustanova i javnih preduzeća u konsolidovani bilans stanja. Akcije i učešća u kapitalu i finansijski rezultat ranijih godina Opštine Berkovići su potcijenjeni za 2.000 KM, jer upisani i uplaćeni kapital nije evidentiran.

U Gradu Banjaluka su primljeni transferi od entiteta namijenjeni za isplatu doznaka na ime socijalne zaštite u iznosu od 1,43 miliona KM koji pripadaju opštem fondu 01, iskazani su na fondu 03, što nije u skladu sa propisanom fondovskom klasifikacijom. Pored toga, u Gradu Banjaluka primici od zaduživanja i izdaci po osnovu ulaganja u akcije i učešće u kapitalu u iznosu od 5 miliona KM koji pripadaju opštem fondu 01, iskazani su u okviru fonda 05, što nije u skladu sa odredbama pravilnika kojima je propisana fondovska klasifikacija.

Obaveze iznad okvira utvrđenog budžetom

U Gradu Banjaluka su rashodi koji predstavljaju tekuće rashode i transfere koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava iskazani kao rashodi obračunskog karaktera u ukupnom iznosu od 7,25 miliona KM, čime su potcijenjeni rashodi po osnovu korišćenja roba i usluga (5,42 miliona KM), doznake na ime socijalne zaštite (1,58 miliona KM), rashodi za lična primanja (40 hiljada KM), dati grantovi (11 hiljada KM), rashodi finansiranja (26 hiljada KM), rashodi po osnovu sudskih rješenja (24 hiljade KM) i transferi (149 hiljada KM). Osim toga, u Gradu Banjaluka:

- nije vršeno evidentiranje izdataka za pribavljanje zgrada i objekata i postrojenja i opreme po osnovu izvršenih ulaganja u nefinansijsku imovinu u pripremi na obračunskom osnovu u periodu u kome je obaveza nastala, pa su izdaci za nefinansijsku imovinu potcijenjeni za 3,43 miliona KM;
- nisu izvršena evidentiranja na ostalim izdacima po osnovu poreza na dodatu vrijednost, datih avansa i ostalih izdataka iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti u momentu isplate istih, čime su ostali izdaci potcijenjeni za 3,43 miliona KM.

Iz prethodno navedenog proizilazi, da je Grad Banja Luka stvorio obaveze iznad okvira utvrđenog budžetom, što nije u skladu sa odredbama Odluke o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu, Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

U Gradu Bijeljina su rashodi koji predstavljaju tekuće rashode i transfere koji zahtijevaju odliv novčanih sredstava iskazani kao rashodi obračunskog karaktera u ukupnom iznosu od 9,12 miliona KM, čime su podcijenjeni rashodi za lična primanja (4,45 miliona KM), subvencije (1,67 miliona KM), doznake (1,37 miliona KM), rashodi po sudskim rješenjima (1,5 miliona KM), rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga (80 hiljada KM) i grantovi (50 hiljada KM).

Takođe, u Gradu Bijeljina su precijenjeni ostali rashodi obračunskog karaktera i ostale kratkoročne obaveze i razgraničenja za 1,57 miliona KM po osnovu aktiviranih garancija za otplate kredita javnih preduzeća i ustanova, jer su navedene obaveze iskazane iako su izmirene u 2023. godini. Prilikom izmirenja prethodno navedenih obaveza nisu iskazani ostali izdaci za otplate kredita javnih preduzeća i ustanova, što nije u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike i po tom osnovu potcijenjeni su ostali izdaci za 1,57 miliona KM.

Iz prethodno navedenog proizilazi da je Grad Bijeljina stvorio obaveze iznad okvira utvrđenog budžetom, što nije u skladu sa odredbama Odluke o izvršenju budžeta Grada Bijeljina za 2023. godinu, Zakona o budžetskom sistemu Republike Srpske i Zakona o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

Iskazivanje imovine u stalnim sredstvima i zaliha

U Gradu Banjaluka je više iskazana imovina u stalnim sredstvima u pripremi za 15,56 miliona KM, kao i obračunski prihodi po osnovu vanrednih događaja za 12,41 milion KM i finansijski

rezultat ranijih godina za 3,15 miliona KM, jer pomenuta imovina predstavlja potencijalnu imovinu Grada Banja Luka i nisu ispunjeni uslovi priznavanja imovine i prihoda.

Pored toga u Gradu Banjaluka, Javna ustanova Sportski centar „Borik“ nije iskazala transakcije koje proističu iz Ugovora o zakupu nepokretnosti iz 2020. godine, pa su usljed toga, u prethodnom periodu i tekućoj godini više iskazani rashodi zakupa, a nije iskazana nefinansijska imovina u stalnim sredstvima, nisu iskazani rashodi amortizacije, te pripadajuće obaveze i izdaci, što nije u skladu sa odredbama MRS JS 13 - Lizing i Pravilnika o računovodstvu, računovodstvenim politikama i računovodstvenim procjenama za budžetske korisnike.

Grad Bijeljina nije izvršio prenos dijela sredstava u pripremi na sredstva u upotrebi za vrijednost dovršenog uređenja korita rijeke Janje i izgradnje mosta na rijeci Janji koji su izgrađeni 2021. godine, pa je zbog toga više iskazana imovina u stalnim sredstvima u pripremi za 6,62 miliona KM kao i finansijski rezultat ranijih godina za najmanje 165,5 hiljada KM, a potcijenjeni su proizvedena stalna imovina za najmanje 6,29 miliona KM i rashodi po osnovu amortizacije za 165,5 hiljada KM.

Opština Vukosavlje je izvršila prodaju zemljišta koje nije evidentirano u njihovim poslovnim knjigama i po tom osnovu priznala prihode od pružanja javnih usluga u iznosu od 97 hiljada KM.

U Opštini Istočni Drvar nije izvršeno uknjižavanje zgrada i objekata koje su vlasništvo Opštine, tako da su i ulaganja u pomenute zgrade i objekte od najmanje 138,6 hiljada KM iskazana kao ulaganja na tuđim nekretninama.

U Opštini Donji Žabar su precijenjeni su izdaci za izgradnju objekata, kao i imovina u stalnim sredstvima i finansijski rezultat tekuće godine, a manje su iskazani tekući rashodi na poziciji kapitalnih grantova za najmanje 170 hiljada KM, jer su ulaganja u asfaltiranje puteva i ulica u privatnom posjedu priznata kao ulaganja u imovinu Opštine.

Opština Brod nije iskazala kao investicionu imovinu, odnosno nije izvršena reklasifikacija poslovnih prostora i garaža koje daje u zakup, što nije u skladu sa Pravilnikom o budžetskim klasifikacijama, sadržini računa i primjeni kontnog plana za budžetske korisnike.

U Opštini Berkovići su više iskazani poslovni objekti u pripremi, kao i izdaci za rekonstrukciju i adaptaciju zgrada i objekata, dok su za 78 hiljada KM manje iskazani ostali kapitalni grantovi, jer su sredstva koja su u skladu sa Sporazumom o finansiranju doznačena na račun UNDP-ja, vezano za implementaciju projekta povećanje energetske efikasnosti na objektu „Dječiji vrtić“ Berkovići, evidentirana u okviru poslovnih objekata i prostora u pripremi. Po istom osnovu su manje iskazani odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti, dok su odlivi gotovine iz investicionih aktivnosti po osnovu izdataka za nefinansijsku imovinu više iskazani, jer sredstva doznačena u skladu sa sporazumom o finansiranju, nemaju karakter izdataka za nefinansijsku imovinu već sredstava granta.

Potraživanja

U Gradu Banjaluka su za 200 hiljada KM više iskazani ostala kratkoročna potraživanja i obračunski prihodi, jer Centar za razvoj poljoprivrede i sela nije izvršio zatvaranje naplaćenih potraživanja od preduzeća Vodovod a.d. Banja Luka.

U Gradu Istočno Sarajevo prihodi po osnovu poreskih i drugih fiskalnih propisa nisu priznati na obračunskoj osnovi, pa su potraživanja za nenaplaćene poreze i neporeske prihode i prihodi obračunskog karaktera potcijenjeni za najmanje 158 hiljada KM, a više je iskazan negativan finansijski rezultat tekuće godine. Takođe, nije izvršena ispravna klasifikacija zajmova po ročnosti, pa su precijenjeni dugoročni zajmovi dati JP „Digis“ d.o.o. Istočno Sarajevo u iznosu od 1,04 miliona KM za koliko su potcijenjeni kratkoročni zajmovi. Osim toga, precijenjeni su dugoročni zajmovi i finansijski rezultat ranijih godina za 7,48 miliona KM, jer nije izvršena procjena datih zajmova sa stanovišta naplativosti i korekcija istih.

U Gradu Bijeljina su dati avansi za nefinansijsku imovinu iz prethodnog perioda za rekonstrukciju dijela javne rasvjete od 2 miliona KM evidentirani na ostala kratkoročna potraživanja, umjesto kao kratkoročna razgraničenja.

U Opštini Vukosavlje su potraživanja po osnovu transfera od Ministarstva uprave i lokalne samouprave i od Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite pogrešno klasifikovani pa su za 61 hiljadu KM više iskazana kratkoročna razgraničenja, a manje razgraničenja iz transakcija sa drugim jedinicama vlasti. Istovremeno su kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja više iskazana za 31 hiljadu KM, umjesto kao kratkoročna potraživanja (po osnovu ugovora o grantu za sufinansiranje projekta za asfaltiranje puteva).

Opština Brod nije izvršila ispravku vrijednosti potraživanja i plasmana koji su dospjeli na naplatu, a nisu naplaćeni u roku od 12 mjeseci, tako da su dugoročni plasmani i kratkoročna potraživanja precijenjeni, a rashodi od usklađivanja vrijednosti ovih plasmana i potraživanja su potcijenjeni za nešto više od 57 hiljada KM.

Obaveze

U Opštini Brod je dio obaveza po osnovu doznaka na ime socijalne zaštite pogrešno iskazan u okviru obaveza za nabavku roba i usluga u zemlji, pa su navedene obaveze više odnosno manje iskazane za 109,6 hiljada KM.

U Opštini Vukosavlje nije izvršen prenos obaveza koje za plaćanje dopijevaju u narednoj godini sa dugoročnih na kratkoročne, pa su dugoročne finansijske obaveze više iskazane za 58 hiljada KM.

Grad Bijeljina prilikom sačinjavanja Konsolidovanog finansijskog izvještaja nije izvršio obaveznu eliminaciju transakcija na razgraničenjima između Agrarnog fonda i Gradske uprave, te su zbog toga precijenjeni kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti za 762 hiljade KM.

Rashodi i prihodi

U Gradu Bijeljina su precijenjeni rashodi za lična primanja za 960 hiljada KM, rashodi po osnovu korišćenja robe i usluga za 14 hiljada KM i obaveze za 974 hiljade KM, jer su rashodi za lična primanja iz prethodne godine evidentirani u 2023. godini, a pripadajuće obaveze iskazane iako su iste izmirene u 2023. godini. Takođe, precijenjeni su izdaci za nefinansijsku imovinu za 58,5 hiljada KM, jer su izdaci koji se odnose na prethodnu godinu (planirani na teret budžet 2022. godine) evidentirani u 2023. godini. Osim toga, manje su iskazani grantovi za 300 hiljada KM, a na teret subvencija u iznosu od 200 hiljada KM i izdataka za stalnu imovinu i imovinu u pripremi u iznosu od 100 hiljada KM, jer navedeni rashodi i izdaci nisu ispravno klasifikovani.

U Opštini Donji Žabar su potcijenjeni rashodi obračunskog karaktera, čime je precijenjen finansijski rezultat tekuće godine za iznos od najmanje 556 hiljada KM, jer je izračunati iznos amortizacije na zgrade, objekte i opremu iskazan na teret revalorizacionih rezervi.

U Gradu Istočno Sarajevo su rashodi za lična primanja iskazani u okviru grantova čime su grantovi precijenjeni, a navedeni rashodi podcijenjeni za 86 hiljada KM.

Zbog pogrešne klasifikacije subvencija prevoznicima u svrhu sufinansiranja prevoza učenika u Opštini Vukosavlje su za 23 hiljade KM više iskazani tekući grantovi neprofitnim subjektima, a manje su iskazane subvencije.

U Opštini Brod su precijenjeni kapitalni grantovi, a potcijenjene pomoći u naturi za 60 hiljada KM, jer su pomoći za izvođenje radova na rekonstrukciji i asfaltiranju puta iskazane kao primljeni grant.

U Opštini Istočni Drvar je finansijski rezultat tekuće godine potcijenjen za najmanje 95 hiljada KM, jer nisu pravovremeno obezbijeđene knjigovodstvene isprave koje bi obuhvatale sve podatke neophodne za knjiženje poslovne promjene, tako da su potraživanja za naknade i takse od Šumskog gazdinstva „Klekovača - Potoci“ i ostali prihodi obračunskog karaktera manje iskazani za navedeni iznos.

Kod Centra za razvoj poljoprivrede i sela kao nižeg budžetskog korisnika Grada Banjaluka su za 537 hiljada KM precijenjeni prihodi od pružanja javnih usluga, a potcijenjeni su prihodi od realizacije zaliha dovršenih učinaka (440 hiljada KM) i neto dobici/gubici od prodaje (97 hiljada KM) i primici po osnovu zaliha i biološke imovine (537 hiljada KM), jer su primici i obračunski prihodi ostvareni prodajom biološke imovine i zaliha poljoprivrednih proizvoda pogrešno iskazani na prihodima od pružanja javnih usluga.

Ostale greške

U Opštini Brod su više iskazani i kratkoročna finansijska imovina i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti, kao i kratkoročne obaveze i razgraničenja iz transakcija unutar iste jedinice vlasti za 627 hiljada KM, jer su utrošena sredstva sa računa posebnih namjena iskazana kao potraživanja i kao obaveze.

Trajni izvori u izvještajima Grada Istočno Sarajevo su precijenjeni za 9 hiljada KM, na teret finansijskog rezultata ranijih godina jer nije izvršena korekcija greške iz ranijeg perioda shodno zahtjevima MRS-JS 3.

Najznačajniji nalazi od uticaja na mišljenje o usklađenosti kod revidiranih jedinica lokalne samouprave

„Skretanje pažnje“ je uz mišljenje o usklađenosti izraženo uz mišljenje sa rezervom za svih devet revidiranih jedinica lokalne samouprave, a odnosi se na primjenu Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske. Naime,

Odlukom Vlade Republike Srpske o primjeni odredaba Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske produžena je primjena odredbi navedenog kolektivnog ugovora, koja je osporena od strane Ustavnog suda Republike

Srpske.

Opština Vukosavlje je plate i naknade zaposlenih obračunavala u skladu sa odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske. Opština Brod je odredbama Kolektivnog ugovora za zaposlene u opštinskoj upravi propisala koeficijente za obračun plata zaposlenih koji su usklađeni sa koeficijentima propisanim pomenutim Posebnim kolektivnim ugovorom. Opština Ugljevik je koeficijente za obračun plata zaposlenih najvećim dijelom prilagodila odredbama Posebnog kolektivnog ugovora, a za dio radnih mjesta (peta platna grupa - viši stručni saradnik trećeg i drugog zvanja) koeficijenti nisu usklađeni sa koeficijentima iz tog Posebnog kolektivnog ugovora.

Gradska uprava Grada Banjaluka je prilikom obračuna plata i naknada primijenila koeficijente propisane Kolektivnim ugovorom za zaposlene u Gradskoj upravi i Pravilnikom o platama i naknadama zaposlenih u Gradskoj upravi. Prethodno navedenim aktima propisana su uvećanja na platu na osnovu obavljanja visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova, poslova pod otežanim uslovima rada na osnovu kojih je vršen obračun i isplata uvećanja na osnovnu platu za 5-30% za 413 izvršilaca na osnovu obavljanja visokosloženih, najsloženijih i izuzetno značajnih poslova u zavisnosti od radnog mjesta, odnosno za 10% ili 15% za 314 izvršilaca po osnovu otežanih uslova rada. Uvećanja se međusobno nisu isključivala te je za određen broj izvršilaca osnovna plata uvećana po oba osnova.

Grad Bijeljina i Grad Istočno Sarajevo su koeficijente za obračun plata zaposlenih prilagodili odredbama Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske, kao i Opština Istočni Drvar (osim za jednog zaposlenog). Kolektivnim ugovorom kod poslodavca za zaposlene u Gradskoj upravi Grada Istočno Sarajevo koji je na snazi do avgusta 2024. godine definisani su koeficijenti za obračun neto plate, odnosno isti ne sadrže porez i doprinose na platu, a prilikom obračuna plata, neto koeficijenti su preračunati u bruto shodno odredbama Zakona o radu.

U Opštini Istočni Drvar su obračunate ostale regresne naknade, iako iste nisu propisane odredbama Pojedinačnog kolektivnog ugovora za zaposlene u opštinskoj upravi.

Opština Donji Žabar vrši obračun i isplatu naknada plate za vrijeme bolovanja (privremene spriječenosti za rad) za zaposlene u Opštinskoj upravi u iznosu od 100%, kao i jubilarne nagrade za ostvareni staž kod poslodavca u trajanju od 10 godina, a u Posebnom kolektivnom ugovoru za zaposlene u oblasti lokalne samouprave Republike Srpske je propisano da se naknada plate za prvih 30 dana privremene spriječenosti za rad isplaćuje u visina od 85% od osnova za obračun naknade plate u skladu sa propisima kojima se reguliše zdravstveno osiguranje, te iako je odredbama navedenog kolektivnog

ugovora propisana isplata jubilarne nagrade za ostvareni staž kod poslodavca u trajanju od 20 i 30 godina, a nije za staž u trajanju od 10 godina.

Odstupanja u primjeni Zakona o javnim nabavkama

Grad Banja Luka je proveo javne nabavke radova koje se odnose na izgradnju centralnog spomenika poginulim borcima (5,39 miliona KM) i rekonstrukciju saobraćajnice (1,07 miliona KM) za koje nisu obezbijeđeni izvori finansiranja, što nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. Takođe, ugovor o javnoj nabavci ukrasa za novogodišnje praznike (109,5 hiljada KM) zaključen je nakon nabavljenih roba i izvršenih usluga.

Grad Istočno Sarajevo se kao finansijer i nosilac projekta Ugovorom o izvođenju radova na izgradnji Memorijalnog kompleksa i Sporazumom o saradnji na projektu „Park Sunce“ obavezao da doznači 2,2 miliona KM Boračkoj organizaciji radi plaćanja izvođača radova, kao i omladinskom udruženju u najmanjem iznosu od 510 hiljada KM. Nabavke od 1,03 miliona KM su izvršene i evidentirane u poslovnim knjigama Grada bez provođenja odgovarajućih procedura javnih nabavki. Pored toga, nabavke usluga popravke i održavanja službenih vozila kod Gradske uprave (16 hiljada KM) su provedene putem više direktnih sporazuma, čime je izvršeno dijeljenje nabavki.

Grad Bijeljina nije planirao i nije donio posebne odluke za izvršene nabavke u ukupnom iznosu od 152 hiljade KM (nabavke goriva, održavanje vozila, ugostiteljske usluge i usluge iz oblasti kulture). Takođe, Javna ustanova Srpsko kulturno-umjetničko društvo „Semberija“ Bijeljina nije planirala i nije donijela posebne odluke za izvršene javne nabavke u ukupnom iznosu od 28,6 hiljada KM.

U Opštini Vukosavlje za nabavke usluga od najmanje 13,8 hiljada KM nisu provedeni postupci javnih nabavki, iste nisu predviđene planom nabavki niti su za njih donesene posebne odluke o pokretanju postupka nabavki, nabavke građevinskih radova na uređenju i čišćenju putnih kanala (18 hiljada KM), usluga sanacije i održavanja javne rasvjete (14,5 hiljada KM), grafičkih usluga (12 hiljada KM) i arhitektonskih usluga (12 hiljada KM) su provedene putem više postupaka direktnog sporazuma čime je izvršeno dijeljenje predmeta nabavke.

U Opštini Ugljevik su izvršene nabavke (po ugovoru o djelu) usluga savjetovanja, izrade elaborata, vođenja programa na manifestacijama i održavanja zelenih površina, kao i usluga izrade studija i planova, procjene umjetničkih djela, organizovanja radionica, predstava, izvođenja programa i koncerata u Centaru za kulturu „Filip Višnjić“ bez provođenja postupka javne nabavke.

U Opštini Donji Žabar nisu provedeni postupci javnih nabavki, niti su zaključeni ugovori za nabavke u vrijednosti od najmanje 22 hiljade KM. Osim toga, za nabavku održavanje puteva na području opštine radovi nisu izvršeni u ugovorenom roku, a za nabavku izgradnja dječijeg igrališta, prva privremena situacija sa specifikacijom izvršenih radova je ispostavljena prije uvođenja izvođača u posao, situacija je potpisana, te potvrđeno da je istinita, računski tačna i da odražava suštinu poslovnog događaja na koji se odnosi, što nije u skladu sa odredbama Zakona o računovodstvu i reviziji Republike Srpske.

Opština Donji Žabar je sa advokatskom kancelarijom zaključila ugovor na ime poslova provođenja postupaka javnih nabavki, što nije u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Opštinske uprave, jer se radi o poslovima koji su sistematizovani.

Opština Istočni Drvar nije provela postupke javnih nabavki male vrijednosti za nabavljene robe i usluge u najmanjem iznosu od 16 hiljada KM, a niži bidžetski korisnik JZU Dom zdravlja u najmanjem iznosu od 12 hiljada KM, pri tome nije donesen plan javnih nabavki niti su prilikom nabavki roba i usluga provedeni postupci javnih nabavki.

Oblast zapošljavanja, angažovanja i prava po osnovu rada

Grad Bijeljina je u toku 2023. godine zaposlio 89 lica na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci u toku jedne kalendarske godine, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave. Osim toga, Centar za socijalni rad Bijeljina je obračunavao plate za prvu i šestu platnu grupu uz primjenu manjeg ili većeg

koeficijenta od koeficijenta propisanog Posebnim kolektivnim ugovorom za zaposlene u oblasti socijalne zaštite, dok je Javna ustanova Srpsko kulturno-umjetničko društvo „Semberija“ Bijeljina obračunala plate u višem iznosu, jer je primijenjena veću cijenu rada od one utvrđene Odlukom o utvrđivanju cijene rada za zaposlene u oblasti prosvjete i kulture.

U opštini Brod je radni odnos zasnovan na određeno vrijeme sa 15 izvršilaca zbog privremeno povećanog obima posla trajao je duže od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave. Takođe, u toku godine zaključeno je 11 ugovora o djelu sa fizičkim licem za poslove koji su sistematizovani i koji predstavljaju osnovnu djelatnost JZU Doma zdravlja Brod, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Za isplaćeni regres za korišćenje godišnjeg odmora i pomoći zaposlenima u Gradu Istočno Sarajevo nisu obračunati i uplaćeni pripadajući porez i doprinosi od 98 hiljada KM, što nije u skladu sa Zakonom o porezu na dohodak i Zakonom o doprinosima.

Provođenjem finansijske revizije Opštine Ugljevik za 2023. godinu utvrđeno je da:

- su u Opštinskoj upravi u toku 2023. godine angažovana tri izvršioca na određeno vrijeme zbog povećanog obima posla na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave.
- koeficijenti za obračun plata zaposlenih u JU Dječiji vrtić „Duško Radović“ utvrđeni Pravilnikom o platama, naknadama i ostalim primanjima zaposlenih nisu usklađeni sa koeficijentima definisanim u okviru Posebnog kolektivnog ugovora za zaposlene u oblasti obrazovanja i kulture Republike Srpske.
- su Opštinska uprava i Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća opštine Ugljevik u toku 2023. godine angažovale izvršioce po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima za obavljanje poslova koji su po svojoj prirodi takvi da traju duže od 90 dana i predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu. Takođe, Centar za socijalni rad Ugljevik i Centar za kulturu „Filip Višnjić“ po navedenom ugovoru angažovale su izvršioce za obavljanje poslova koji predstavljaju poslove za koje se zaključuje ugovor o radu, što je u suprotnosti sa Zakonom o radu.
- su Centar za socijalni rad Ugljevik, Dječiji vrtić „Duško Radović“ i Sportsko rekreativni centar „Rudar“ angažovali izvršioce po ugovoru o djelu za poslove koji predstavljaju redovnu djelatnost navedenih institucija, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Opština Istočni Drvar je tokom 2023. godine zbog povećanog obima posla angažovala četiri izvršioca na određeno vrijeme na period duži od šest mjeseci, što nije u skladu sa Zakonom o službenicima i namještenicima u organima jedinice lokalne samouprave. Pored toga, u toku 2023. godine angažovana su dva izvršioca po ugovoru o djelu za obavljanje poslova koji predstavljaju redovnu djelatnost poslodavca, što nije u skladu sa Zakonom o radu.

Druge specifične neusklađenosti

Grad Banja Luka nije dostavio prijedlog Plana za izmirenje neizmirenih obaveza iz 2022. godine, što nije u skladu Zakonom o fiskalnoj odgovornosti u Republici Srpskoj.

U Gradu Banja Luka je izvršena promjena namjene dijela kreditnih sredstava utvrđenih Odlukom Skupštine Grada o kreditnom zaduženju za finansiranje kapitalnih investicija i bez saglasnosti Ministarstva finansija Republike Srpske, što nije u skladu sa Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske. Pored toga, Gradski olimpijski bazen nije dostavio izvještaj o utrošku dodijeljenih sredstava granta, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju budžeta Grada Banja Luka za 2023. godinu.

U Gradu Bijeljina su realokacije u okviru istih i između različitih budžetskih korisnika (potrošačkih jedinica) vršene na osnovu Zaključka gradonačelnika, a provedene su realokacije u većem iznosu od utvrđenog ograničenja od 5% ukupno usvojenih sredstava budžetskog korisnika (potrošačke jedinice) kojoj se sredstva umanjuju, što nije u skladu sa odredbama Odluke o izvršenju budžeta Grada Bijeljina za 2023. godinu. Pored toga, izvršenje budžeta za 2023. godinu na poziciji rashoda i izdataka je vršeno nakon roka za sastavljanje godišnjih

finansijskih izvještaja, što takođe nije u skladu Odlukom o izvršenju budžeta Grada Bijeljina za 2023. godinu.

Izmjene i dopune Pravilnika o načinu i uslovima podsticaja u poljoprivrednoj proizvodnji za 2023. godini Agrarnog fonda Grada Bijeljina su izvršene od strane Gradonačelnika Grada Bijeljina, što nije u skladu sa odredbama Zakona o lokalnoj samoupravi i Statuta Grada.

Opština Brod je u toku 2023. godine utrošila dio od ukupno akumuliranih sredstava po osnovu naknade za zaštitu od požara u iznosu od 206 hiljada KM, kao i sredstva posebne vodne naknade u iznosu od 353 hiljade KM u svrhe za koje ta sredstva nisu namijenjena (za isplatu obaveza iz redovnog poslovanja i po osnovu zabrane raspolaganja sredstvima na žiro računima od strane Poreske uprave Republike Srpske), što nije u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti od požara i Zakona o vodama.

Opština Brod za dodijeljena sredstva granta udruženjima građana, etničkim i vjerskim organizacijama i udruženjima i ostalim korisnicima od ukupno 466 hiljada KM nije raspisivala javne pozive, nije provedena procedura dodjele i kontrole trošenja sredstava, te izvještavanje o utrošku dodijeljenih sredstava.

Sredstva granta Opštine Istočni Drvar su dodijeljivana bez utvrđenih pravila i kriterijuma i nisu podneseni izvještaji o utrošku sredstava granta, što nije u skladu sa Odlukom o izvršenju Rebalansa budžeta Opštine Istočni Drvar.

Gradonačelnik Istočnog Sarajeva je donio Odluku o prenosu prava vlasništva nad polovnom kombinovanom građevinskom mašinom u vrijednosti od 110 hiljada KM sa Grada Istočno Sarajevo na JP „Komunalno“ a.d. Pale, što nije u skladu sa odredbama Statuta Grada Istočno Sarajevo, prema kome Skupština Grada donosi odluku o pribavljanju, upravljanju i raspolaganju imovinom.

U Opštini Ugljevik su isplate novčanih nagrada za ostvarene rezultate učenicima i nastavnicima, kao i putnih troškova i dnevnica za službena putovanja u zemlji i inostranstvu zaposlenima u Opštinskoj upravi i JU Sportsko-rekreativni centar „Rudar“ vršena je gotovinski, što nije u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

U Opštini Vukosavlje su službena putovanja u zemlji u određenom broju vršena bez naloga za službeno putovanje, što nije u skladu sa Odlukom o visini naknade troškova za službena putovanja u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Republici Srpskoj. Osim toga, Opštinska uprava je putem blagajne vršila isplatu dnevnica i troškova upotrebe privatnog automobila u službene svrhe, što nije u skladu sa Uredbom o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem.

Stanje nefinansijske imovine u stalnim sredstvima iz Glavne knjige trezora Opštine Istočni Drvar i iz pomoćne knjige osnovnih sredstava nije međusobno usaglašeno, što nije u skladu sa odredbama Zakona o trezoru.

Jedinicama lokalne samouprave su date preporuke čijim bi se provođenjem otklonile greške i neusklađenosti ili bi se smanjila mogućnost da iste ili slične greške nastanu u budućnosti. Kao što se može vidjeti u Tabeli br. 7. za ovih 9 revidiranih JLS data je ukupno 161 preporuka (prosječno 18 preporuka po jednom izvještaju) od čega se 74 odnosi na finansijske izvještaje, a 87 na usklađenost.

2.3. Angažmani finansijske revizije na provjeri statusa datih preporuka

S obzirom na to da se revizije finansijskih izvještaja jedinica lokalne samouprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i nekih drugih institucija javnog sektora ne vrše svake godine, Glavna služba za reviziju je u skladu sa raspoloživim resursima i planiranim aktivnostima vršila provjeru statusa datih preporuka, odnosno provjeru njihove realizacije i sačinjeni su posebni izvještaji o tome.

Angažman radi pružanja uvjeravanja ograničenog stepena uključuje provođenje postupaka u cilju pribavljanja dovoljnih i adekvatnih revizijskih dokaza o tome da su preporuke provedene na način kako je to preporučeno. U tom smislu, prilikom angažmana na provjeri statusa datih preporuka ne daje se mišljenje revizora, već zaključak koji, na osnovu Međunarodnog

standarda angažovanja na osnovu kojih se pruža uvjeravanje (ISAE 3000), može biti: pozitivan, negativan, sa rezervom ili se revizori mogu uzdržati od zaključka.

U posmatranom izvještajnom periodu provedeno je ukupno 5 pojedinačnih angažmana na provjeri statusa datih preporuka i to subjekte navedene u sljedećoj tabeli.

Tabela 8: Pregled angažmana na provjeri statusa preporuka finansijske revizije

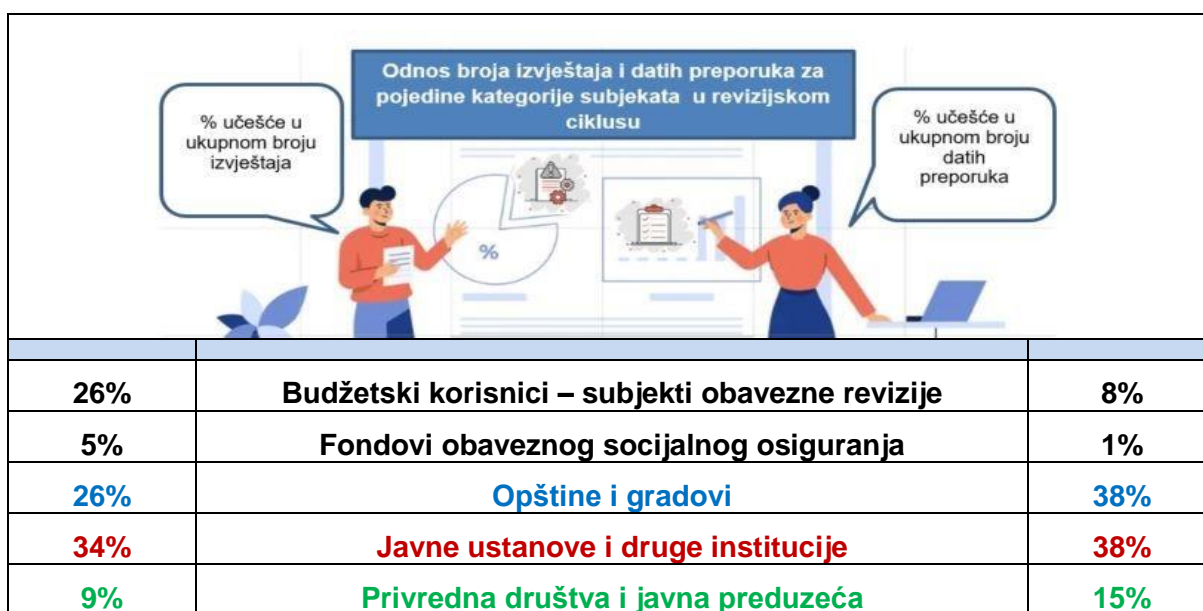
RB	Naziv subjekta kod kojeg je vršena provjera	Zaključak	Revizorski izvještaj
1.	JU Srednjoškolski dom, Banjaluka	rezerva	RV034-19.za 2019. god.
2.	ZP „Elektro-Hercegovina“ Trebinje	rezerva	RV061-20 za 2019. god.
3.	ZP “Elektro-Bijeljina“ Bijeljina	rezerva	RV068-20 za 2019. god.
4.	ZP „Elektrodistribucija“ Pale	rezerva	RV058-20 za 2019. god.
5.	JP Putevi Republike Srpske	rezerva	RV064-21 za 2020. god.

Negativan zaključak o statusu ranije datih preporuka finansijske revizije upućuje na to da subjekat revizije nije proveo više od polovine datih preporuka. Zaključak sa rezervom je upućen onim subjektima koji su proveli više od polovine datih preporuka, ali ne sve, dok pozitivan zaključak znači da su sve revizorske preporuke provedene.

Kao što je to i ranije pomenuto, provjera provođenja preporuka kod subjekata kod kojih se revizija provodi godišnje ili za koje se zbog ograničenih kapaciteta ne provode posebni angažmani vrši se u okviru svake revizije i o tome se navodi u posebnom poglavlju revizorskog izvještaja.

2.4. Preporuke date subjektima revizije u izvještajnom periodu

U okviru izdatih revizijskih izvještaja finansijske revizije u ovom izvještajnom periodu Glavna služba za reviziju dala je ukupno 865 preporuka ili prosječno 10 preporuka po jednom revizorskom izvještaju (što je na nivou prethodne godine), od čega 409 vezano za otklanjanje nepravilnosti i grešaka uočenih u finansijskim izvještajima i 456 vezano za otklanjanje neusklađenosti sa propisima. U ovom izvještajnom periodu od 865 datih preporuka finansijske revizije dio se odnosi na revidirani period 2022. godine (461 preporuka), a dio na 2023. godinu (404 preporuke).

Grafikon br. 5: Prikaz % učešća pojedine kategorije subjekata finansijske revizije u broju revizorskih izvještaja i ukupno datim preporukama

Iako se gotovo trećina izvještaja finansijske revizije u ovom revizijskom ciklusu odnosi na subjekte obavezne revizije (budžetski korisnici i fondovi definisani Zakonom), najmanji broj preporuka (prosječno 2,9 po jednom izvještaju) su upućene ovim subjektima, kod kojih je i procentualno najveće učešće pozitivnih mišljenja revizora (preko 70%). O konkretnim preporukama kod ovih subjekata, broju (ne)provedenih preporuka i onih koje se ponavljaju navedeno je detaljnije u dijelovima 2.2.1. i 2.2.2. ovog izvještaja.

S druge strane, kako je to prikazano i na Grafikonu br. 5, najveći broj datih preporuka, tačnije 327 ili gotovo 38% svih datih preporuka u ovom izvještajnom periodu je upućeno jedinicama lokalne samouprave (kroz 22 izvještaja finansijske revizije uključujući 13 revizija u periodu od 01.08. do 31.12.2023. godine i 9 koje su provedene u 2024. godini). Kompleksnost finansijske revizije jedinica lokalne samouprave (konsolidovani FI koji obuhvata niže budžetske korisnike; provođenje revizija svakih 3–4 godine) jasno se ogleda i u obimu utvrđenih nedostataka, ali i u broju i strukturi datih preporuka. Prosječno 15 preporuka po jednom izvještaju JLS, ukazuje na to da je potrebno jačati i unapređivati sistem finansijskog izvještavanja i interne finansijske kontrole u opštinama/gradovima, kao i mehanizme i modalitete skupštinskog nadzora.

Subjektima revizije koji se ne revidiraju u redovnim godišnjim ciklusima, a u ovom su to bile uglavnom javne ustanove (iz oblasti zdravstvene i socijalne zaštite, srednje škole i druge), kao i republičke uprave, zavodi i druge institucije, dato je gotovo 40% svih preporuka, ukupno 332 tj. 157 za finansijske izvještaje i 175 za usklađenost. Činjenica da je ovim subjektima (detaljnije pod 2.1.2. i 2.2.3. ovog Izvještaja) dato prosječno 11,5 preporuka po izvještaju, upućuje na zaključak da će u vezi sa ovim revizijama biti potrebno provesti još najmanje jedan angažman na provjeri statusa datih preporuka. Sličan zaključak se odnosi i na privredna društva (a.d. i d.o.o.) koji su bili predmet finansijske revizije u ovom revizijskom ciklusu (prosječno 16 preporuka po izvještaju).

Prema podacima iz javno dostupnog registra revizorskih preporuka⁷, status svih provjerenih preporuka finansijske revizije je sljedeći:

- 55% se odnosi na potpuno provedene preporuke,
- 17% na djelimično provedene,
- 26% su preporuke koje nisu provedene, dok je
- 2% preporuka koje nisu aktuelne usljed promjenjenih okolnosti za njihovo provođenje.

Glavna služba za reviziju raspolaže sa ograničenim kapacitetom da u revizorskom ciklusu koji slijedi godini u kojoj je vršena finansijska revizija provjeri status svih datih preporuka, što predstavlja poseban problem u vezi sa preporukama datim subjektima kod kojih se revizija provodi neredovno (javne ustanove, javna preduzeća, jedinice lokalne samouprave i dr). Ukoliko se izuzmu preporuke date u tekućem revizijskom ciklusu, zaključno sa ovim izvještajnim periodom provjeren je status za preko 65% svih preporuka. Od ukupno 1.356 preporuka finansijske revizije koje su date u prethodnim revizijskim ciklusima i za koje još nije izvršena provjera, njih 57 se odnosi na revidirane periode do 2019., a preostale za 2020, 2021. i 2022. godinu - respektivno: 336, 635 i 328 preporuka. Zajedno sa preporukama koje su date kroz izvještaje u ovom revizijskom ciklusu to iznosi ukupno 2221 preporuku finansijske revizije za koje će biti potrebno izvršiti naknadnu provjeru.

⁷ Доступан на интернет страници Главне службе за ревизију www.gsr-rs.org.

3. Revizije učinka u izvještajnom periodu

3.1. Okončane revizije učinka u izvještajnom periodu i revizije u toku

Kao što je navedeno i kod prezentacije rezultata rada finansijske revizije, jedan dio revizijskog ciklusa se odvija u prethodnoj godini, tako da revizije koje su predviđene planom revizija za 2023. godinu, a koje su okončane u periodu od 1. avgusta do 31. decembra 2023. godine spadaju u revizije o kojima se izvještava u ovom Godišnjem izvještaju. U naznačenom izvještajnom periodu provedeno je šest revizija učinka koje su planirane Godišnjim planom revizija za 2023. godinu. Svi izvještaji revizije učinka su objavljeni u skladu s planom u periodu od 1.10. do 29.12.2023. (Pregled u Tabeli br. 9), a uz to su provedena i četiri naknadna pregleda provođenja preporuka iz izvještaja revizije učinka.

Radi usaglašavanja rezultata revizije učinka održano je šest fokus grupa na kojima su nalazi revizije prezentovani predstavnicima iz 72 institucije javnog sektora obuhvaćenim angažmanima revizije učinka.

Tabela br. 9: Pregled provedenih revizija učinka, broja preporuka, institucija obuhvaćenih revizijom i primjedbi institucija obuhvaćenih revizijom

Red. br.	Naziv revizije učinka	Broj preporuka	Broj IJS kojima su dostavljeni nacrti izvještaja	Broj IJS koje su dostavile primjedbe
1.	Funkcionisanje zaštite potrošača	7	23	-
2.	Upravljanje zalihama lijekova u domovima zdravlja Republike Srpske	7	10	1
3.	Upravljanje turističkim organizacijama	5	14	-
4.	Funkcionisanje sistema za upravljanje komunalnim otpadom	10	27	3
5.	Mjere i aktivnosti za ravnopravnost polova institucija Republike Srpske ⁸	6	13	1
6.	Prevenција vršnjačkog nasilja u Republici Srpskoj	10	16	4
Ukupno		45	103	9

Putem šest izvještaja revizije učinka Glavna služba za reviziju uputila je ukupno 45 preporuka Vladi Republike Srpske, ministarstvima, javnim preduzećima, javnim ustanovama, lokalnim upravama i drugim institucijama javnog sektora koje su nadležne i odgovorne za upravljanje procesima i aktivnostima koji su bili predmet revizije učinka. Institucije obuhvaćene revizijom, u skladu sa Zakonom, imaju mogućnost da se izjasne o nacrtu izvještaja revizije učinka.

Primjedbe koje su dostavile institucije obuhvaćene revizijom, razmotrene su sa dužnom pažnjom, a osnovane i dokumentovane primjedbe prihvaćene i uključene u konačne revizorske izvještaje. Pregled broja institucija obuhvaćenih revizijom i broja institucija koje su dostavile primjedbe, kao i obim, karakter i suština primjedbi ukazuje na visok nivo usaglašenosti nalaza, zaključaka i preporuka između Glavne službe za reviziju i institucija obuhvaćenih revizijom.

⁸ Revizija učinka koja je provedena kao paralelna revizija sa Državnom revizorskom institucijom Srbije, Državnom revizijskom institucijom Crne Gore, Kanцеларијом за reviziju institucija Bosne и Herцегоvine и Kanцеларијом са reviziju institucija Federacije Bosne и Herцегоvine.

Rezultati pojedinačnih revizija učinka prezentovani su u izvještajima koji sadrže detaljne nalaze, zaključke i preporuke, što je ukratko navedeno u poglavljima 3.2.1. i 3.2.2. ovog Izvještaja.

U skladu sa opredjeljenjima iz Strateškog plana za period 2021-2025. godina i u skladu sa kapacitetima Glavne službe za reviziju, Godišnjim planom revizija za 2024. godinu planirano je da se provede šest revizija učinka i pet naknadnih pregleda provođenja preporuka iz izvještaja revizije učinka. Aktuelni revizijski ciklus započeo je u periodu decembar 2023 – januar 2024. godine, svi revizijski angažmani su u fazi glavne studije i planirano je da se revizije okončaju u periodu avgust – novembar 2024. godine.

Tabela br 10: Pregled planiranih revizija učinka i obima revizije u 2024. godini (broj obuhvaćenih institucija javnog sektora (IJS) i vremenski period)

Red. br.	Oznaka revizije	Naziv revizije učinka	Broj IJS	Period obuhvaćen revizijom
1.	RU 001-23	Upravljanje održavanjem zgrada	9	2019-2023
2.	RU 002-23	Formiranje cijena komunalnih usluga	22	2018-2023
3.	RU 003-23	Funkcionisanje sistema za zaštitu od šumskih požara	10	2020-2023
4.	RU 004-23	Zaštita nepokretnih kulturnih dobara	18	2019-2023
5.	RU 005-23	Upravljanje grantovima u jedinicama lokalne samouprave	13	2020-2023
6.	RU 006-23	Funkcionisanje socijalne zaštite starijih lica	20	2019-2023
Ukupan broj revizijom obuhvaćenih institucija javnog sektora (IJS)			92	

Izborom područja revizije i tema koje su predmet revizije učinka, Glavna služba za reviziju je u funkciji ostvarivanja opštih ciljeva utvrđenih strategijama i politikama Republike Srpske i u funkciji unapređenja opšteg i finansijskog upravljanja u javnom sektoru Republike Srpske. Da bi se ispunio opšti cilj revizije učinka, ona kroz proces revizije obuhvata više institucija javnog sektora (IJS) koje imaju određene uloge, nadležnosti i odgovornosti povezane sa procesima i aktivnostima koje su predmet revizije u dužem vremenskom periodu.

Jedan broj angažmana revizije učinka odnosi se na tematiku održivog razvoja i u funkciji je provođenja Ciljeva održivog razvoja Agenda 2030 u Republici Srpskoj.

3.2. Rezultati provedenih revizija učinka

3.2.1. Opšti zaključci i preporuke revizije učinka

Iz pojedinačnih izvještaja revizije učinka iz prethodnog revizijskog ciklusa (Tabela br. 9) proizilaze opšti zaključci koji su karakteristični za veći broj provedenih revizija učinka:

- Određene pretpostavke za uspješno funkcionisanje institucija, procesa i aktivnosti u njihovoj nadležnosti nisu u potpunosti ispunjene a posebno u dijelu postojanja, kompletnosti i usklađenosti strateškog i pravnog okvira.
- Planiranje se provodi bez efektivne komunikacije i koordinacije između učesnika u procesu planiranja. Proces planiranja rezultira sa planovima koji su različiti, međusobno neusklađeni, neblagovremeni, neuporedivi i nisu u funkciji upravljanja procesima i aktivnostima u javnom sektoru.

- Nedovoljna koordinacija između institucija koje imaju nadležnosti i odgovornosti u pogledu planiranja, organizovanja i provođenja određenih procesa i aktivnosti u javnom sektoru, u cilju racionalne upotrebe resursa.
- Određena radna tijela i upravljački instrumenti nisu uspostavljeni kako je to regulisano pravnim aktima ili ne funkcionišu na način koji osigurava postizanje potrebnog nivoa ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.
- Nalazi revizije pokazuju na nedovoljnost ili neadekvatnost resursa za provođenje određenih procesa i aktivnosti ili da se postojeći resursi ne kombinuju optimalno u funkciji postizanja planiranih rezultata i postavljenih ciljeva.
- Planirane mjere i aktivnosti ne provode se u kontinuitetu i predviđenom dinamikom, te je izražena potreba za njihovim preispitivanjem, redefinisanjem i sistematizovanjem u cilju njihovog efikasnog i efektivnog provođenja.
- Institucije javnog sektora, ne posjeduju potpune, pouzdane i ažurirane evidencije, baze podataka i registre, sa relevantnim podacima i informacijama bitnim za upravljanje procesima i aktivnostima.
- Indikatori za mjerenje uspješnosti u javnom sektoru nisu uspostavnjeni ili primjena indikatora ne osigurava pouzdano mjerenje uspješnosti provedenih mjera i aktivnosti.
- Monitoring i kontrola nad procesima i aktivnostima koji su bili predmet revizije nije efektivna odnosno nije u funkciji izraženije koordinacije institucija, racionalnijeg korišćenja resursa i boljih rezultata.
- Upravni, inspekcijksi i komunalni nadzor nad provođenjem određenih aktivnosti u javnom sektoru nije u funkciji postizanja ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti.
- Postojeći način izvještavanja nije orjentisan ka učinku. Izvještaji i informacije institucija javnog sektora ne sadrže podatke i informacije o korišćenju resursa, ostvarenim rezultatima, postignutim ciljevima, uticaju rezultata na postizanje utvrđenih ciljeva i implementaciji usvojenih strategija i politika.

Na osnovu nalaza revizije, opštih i posebnih zaključaka, kreirane su i upućene preporuke institucijama javnog sektora na kratkoročnoj i dugoročnoj osnovi čijim provođenjem je moguće unaprijediti organizaciju, funkcionisanje i upravljanje javnim sektorom, usluge javnog sektora učiniti kvalitetnijim i korisnički orjentisanim, a javnu odgovornost podići na jedan viši nivo.

3.2.2. Pojedinačni izvještaji revizije učinka u izvještajnom periodu

U izvještajnom periodu, okončano je i prezentovano šest izvještaja revizija učinka (Tabela br. 9), a u nastavku je ukratko navedeno o rezultatima svake od tih revizija.

„Funkcionisanje zaštite potrošača“

Cilj ove revizije je da ispita kako funkcioniše sistem zaštite potrošača, te da se na osnovu provedenog ispitivanja ponude preporuke, a nalazi revizije pokazuju da:

- Zakonom o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj preuzeti su načini zaštite prava potrošača iz Evropske unije i bliže su uređeni pojedini segmenti u oblasti zaštite potrošača i na taj način uspostavljen je relevantan formalno-pravni okvir za zaštitu potrošača.
- Ministarstvo trgovine i turizma je u skladu sa planskim aktima provodilo određene aktivnosti promotivne, edukativne i informativne prirode u cilju uspostavljanja funkcionalnog sistema za zaštitu potrošača.
- Značajnu ulogu u ostvarivanju zaštite potrošača imaju udruženja za zaštitu potrošača. U evidenciju Ministarstva trgovine i turizma upisano je 10 udruženja građana koji se između ostalog bave i zaštitom potrošača. Za sufinansiranje materijalnih troškova i finansiranje projekata iz oblasti zaštite potrošača, Ministarstvo trgovine i turizma je, u posmatranom

periodu, obezbijedilo udruženjima 350.000 KM od čega se oko 50% odnosilo na finansiranje projekata iz oblasti zaštite potrošača.

- Arbitražni odbori pri Privrednoj komori Republike Srpske i Zanatsko- preduzetničkoj komori Republike Srpske kao mehanizmi zaštite potrošača nisu formirani.
- Savjetodavna tijela za zaštitu potrošača formirana su u 23 jedinice lokalne samouprave, iako je Zakon o zaštiti potrošača u Republici Srpskoj stupio na snagu 2012. godine. Savjetodavna tijela funkcionišu u 12 jedinica lokalne samouprave.
- Komisije za rješavanje reklamacija potrošača formirane su u 35 javnih preduzeća u nadležnosti jedinica lokalne samouprave i koja pružaju ekonomske usluge.
- Prigovori potrošača na ekonomske usluge uglavnom se odnose na kontinuitet i kvalitet usluge, a u posmatranom periodu imaju nešto izraženiji rast u odnosu na rast drugih potrošačkih prigovora. Prigovori potrošača se uglavnom odnose na kvarove, očitavanje i fakturisanje isporučene usluge i otpis „neopravdanog“ duga. Prigovori potrošača su se rješavali u roku od 1 do 133 dana, a najčešće u zakonom propisanim rokovima i u korist potrošača.
- U posmatranom periodu, povećan je broj zahtjeva potrošača koji su se obraćali Republičkoj upravi za inspekcijske poslove po osnovu reklamacija za kupljenu robu ili uslugu. Provedeni inspekcijski nadzori po osnovu reklamacija potrošača pokazuju da je 3/4 tih reklamacija bilo opravdano.
- Nosioци zaštite prava potrošača nisu u potpunosti uspostavili pouzdane evidencije o prigovorima potrošača koji bi bili osnova za funkcionalno izvještavanje o zaštiti potrošača.
- Veći broj javnih preduzeća pružalaca ekonomskih usluga nije provodio ispitivanja zadovoljstva korisnika-potrošača javnim komunalnim uslugama.
- Ministarstvo trgovine i turizma je, na osnovu izvještaja udruženja za zaštitu potrošača, sačinjavalo svoje izvještaje i dostavljalo Vladi Republike Srpske.

Na osnovu prezentovanih nalaza, revizija je zaključila da je u posmatranom periodu unaprijeđena zaštita potrošača, ali da ona, zbog poteškoća u implementaciji regulatornog okvira i nedovoljno iskorišćenih institucionalnih i organizacionih mehanizama zaštite potrošača, ne funkcioniše na način kojim bi se u potpunosti obezbijedila efikasna i efektivna zaštita potrošača na cjelokupnom prostoru Republike Srpske, te da postoji potreba za unaprijeđenjem funkcionisanja sistema u cilju obezbjeđenja višeg nivoa zaštite potrošača i njihovih prava. Na osnovu prezentovanih nalaza i iznesenih zaključaka, revizija je uputila preporuke Vladi Republike Srpske i Ministarstvu trgovine i turizma, jedinicama lokalne samouprave i javnim preduzećima.

„Upravljanje zalihama lijekova u domovima zdravlja Republike Srpske“

Cilj ove revizije učinka je da ispita postojanje, adekvatnost i ispunjenost pretpostavki i preduslova za uspješno upravljanje zalihama lijekova u javnim zdravstvenim ustanovama na primarnom nivou zdravstvene zaštite, te da se na osnovu ispitivanja ponude preporuke čija implementacija od strane nadležnih institucija može unaprijediti ovaj upravljački segment u zdravstvenom sistemu Republike Srpske. Nalazi, zasnovani na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, pokazuju:

- Asortiman lijekova koji se daje pacijentima kao sastavni dio zdravstvene usluge u ambulantnim uslovima utvrđen je Listom lijekova za ambulante porodične medicine i domove zdravlja. Lista lijekova za ambulante porodične medicine i domove zdravlja se u 2022. godini sastojala od 81 lijeka u 114 različitih oblika i doza čija nabavka se vrši preko centralizovanih javnih nabavki Fonda zdravstvenog osiguranja;
- Revizija Liste lijekova nije vršena u skladu sa propisanim pravilima o njoj učestalosti i datumima revizije, nije vršena na osnovu dokumentovnih analiza i pribavljanja mišljenja domova zdravlja, te nije uvažavala vanredne zdravstvene okolnosti.

- Domovi zdravlja nisu samoinicijativno upućivali svoje prijedloge za reviziju Liste iako su u praksi upotrebljavali 52 lijeka različitih oblika i doza koji se ne nalaze na Listi.
- Standardi i normativi zdravstvene zaštite iz obaveznog zdravstvenog osiguranja koji se odnose na finansiranje funkcionisanja apotekarske djelatnosti nisu primjenjivani u praksi, dok potrebna sredstva za nabavku lijekova sa Liste su obračunata, priznata i ugovorena iako standardima i normativima nisu predviđena.
- Oslanjanje domova zdravlja na centralizovane javne nabavke kao način snabdijevanja potrebnim lijekovima je na visokom nivou.
- Usljed nepravovremenog pokretanja centralizovanih javnih nabavki, od 2021. godine, postoji diskontinuitet u ugovaranju isporuke lijekova u minimalnom trajanju od mjesec dana u toku godine, te od 1/3 do 1/4 lijekova sa Liste nije uspješno ugovoreno zbog nedovoljne konkurencije.
- Fond zdravstvenog osiguranja i Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite ne izvještavaju Vladu Republike Srpske o centralizovanim javnim nabavkama u skladu sa njenim zaključcima.
- Od 55 domova zdravlja u Republici Srpskoj, domovi zdravlja Banjaluka i Bijeljina imaju osnovane organizacione jedinice koje se bave apotekarskom djelatnošću i angažovane odgovarajuće kadrove farmaceutskog usmjerenja, te resurse za analizu tržišta i provođenje javnih nabavki. Ostali domovi zdravlja za potrebe upravljanja zalihama lijekova su organizovali priručnu apoteku, gdje je njihovo vođenje uglavnom dodijeljeno glavnoj sestri doma zdravlja kao dodatni posao.
- Procedure domova zdravlja za upravljanje lijekovima su najčešće formalne prirode, upravljačke odluke u pogledu klasifikacije i kategorizacije lijekova nisu donesene, a informatički resursi i osposobljenost kadra za njegovu primjenu neadekvatni za kvalitetno vođenje evidencija o lijekovima.
- Evidencije o potrošnji i zalihama lijekova se najčešće vode ručno na obrascima u papirnoj formi, te ne omogućavaju da domovi zdravlja raspolažu sa podacima o stanju zaliha lijekova u domu zdravlja u realnom vremenu.
- Interne i eksterne kontrole potrošnje i zaliha lijekova u domovima zdravlja ne daju kvalitetan uvid u snabdjevenost domova zdravlja potrebnim lijekovima.
- Izvještavanje o potrošnji lijekova Instituta za javno zdravstvo od strane većine domova zdravlja nije vršeno redovno niti na pravilan način.
- Domovi zdravlja ne posvećuju adekvatnu pažnju utvrđivanju realnog obima potrebnih lijekova sa Liste lijekova za ambulante porodične medicine i domove zdravlja, usljed čega povlačenje ugovorenih količina lijekova u postupcima centralizovanih javnih nabavki varira od 50 do 80% po postupku.
- Usljed diskontinuiteta i neuspješnosti centralizovanih javnih nabavki, neadekvatne procjene obima potrebnih lijekova i nabavke lijekova sa dodatne liste, domovi zdravlja koji su bili predmet detaljnijeg revizijskog ispitivanja su vršili preraspodjele ugovorenih lijekova u centralizovanim javnim nabavkama, provodili samostalne nabavke lijekova, te upućivali pacijente da kupe lijek vlastitim sredstvima sa ili bez mogućnosti refundacije.
- Cijene postignute u samostalnim nabavkama domova zdravlja su u prosjeku nepovoljnije za oko 30% u odnosu na cijene postignute u centralizovanim javnim nabavkama, a cijene po kojima su izvršene refundacije nepovoljnije su za oko 20% u odnosu na cijene postignute u samostalnim nabavkama domova zdravlja.

Osnovni zaključak ove revizije je da na nivou zdravstvenog sistema i domova zdravlja nisu u potpunosti uspostavljene pretpostavke i preduslovi za uspješno upravljanje lijekovima, te da u skladu s tim postoji potreba za unaprjeđenjem ovog upravljačkog segmenta unutar zdravstvenog sistema Republike Srpske. Na osnovu nalaza i zaključaka, zasnovanih na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, kreirane su preporuke revizije koje

su upućene: Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite, Fondu zdravstvenog osiguranja i domovima zdravlja.

„Upravljanje turističkim organizacijama“

Cilj ove revizije učinka je da ispita efikasnost upravljanja turističkim organizacijama u cilju ostvarenja njihove osnovne funkcije – unapređenja promocije turizma Republike Srpske i na osnovu provedene revizije ponudi preporuke čijim provođenjem je moguće unaprijediti efikasnost rada i funkcionalnost turističkih organizacija. Revizija je pokazala da:

- Strateška dokumenta imaju veoma uopšten karakter pri čemu je izražen nedostatak detaljnih operativnih planova kojima bi se jasno definisali nosioci aktivnosti, vremenska dinamika, potrebni resursi i izvori finansiranja, a zbog izostanka evaluacije strateških dokumenata nije poznato u kojoj mjeri su predviđene strateške aktivnosti realizovane.
- Izostanak koordinisanog planskog pristupa i osnovnih razvojnih i planskih dokumenata (plan promocije turizma, master planovi, program razvoja turističkog proizvoda) doprinijeli su neusaglašenosti planskih aktivnosti.
- Nedostatak analiza za stvarnim potrebama ljudskih resursa i fokusa na promociju turizma rezultira činjenicom da su pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u turističkim organizacijama uglavnom nefunkcionalni.
- Nepouzdana i nepotpune evidencije onemogućavaju efikasno planiranje promocije i ukazuju na postojanje značajnog prostora za poboljšanja naplate boravišne takse.
- Većina turističkih organizacija iz revizorskog uzorka, uključujući i Turističku organizaciju Republike Srpske, utrošak sredstva prikupljenih po osnovu boravišne takse je planirala i za finansiranje aktivnosti koje ne predstavljaju direktnu promociju turizma.
- Izostankom monitoringa rada turističkih organizacija izostaje i analiza aktuelnog stanja, uspješnosti promocije te identifikovanje problema u radu i načina za njihovo prevazilaženje.
- Proces izvještavanja karakterišu značajna kašnjenja, oskudan sadržaj izvještaja bez obrazloženja za pozicije koje odstupaju od planskih veličina, nedostatak poveznice sa planovima rada i izvorima finansiranja.
- Inspekcijski nadzor u oblasti turizma nije bio planiran i realizovan u obimu i kvalitetu kakav bi bio adekvatan i koji bi na vrijeme zaustavio nepovoljne tokove u ovoj djelatnosti.
- Izostanak koordinacije aktivnosti svih institucija u sistemu rezultiralo je nekoordinisanim procesom planiranja, realizacije, monitoringa, izvještavanja o provedenim aktivnostima i postignutim rezultatima.

Osnovni zaključak ove revizije učinka je da se turističkim organizacijama ne upravlja na efikasan način, što onemogućava da promocija turizma ostvari značajnije rezultate. Na osnovu nalaza i zaključaka, zasnovanih na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, kreirane su preporuke revizije koje su upućene Vladi Republike Srpske, odnosno Ministarstvu trgovine i turizma, turističkim organizacijama i jedinicama lokalne samouprave.

„Funkcionisanje sistema za upravljanje komunalnim otpadom“

Cilj ove revizije je da ispita funkcionisanje sistema za upravljanje komunalnim otpadom i da se na osnovu tog ispitivanja ponude preporuke čije će provođenje omogućiti efikasnije funkcionisanje navedenog sistema te smanjiti negativan uticaj na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu u cjelini. Nalazi revizije pokazuju sljedeće:

- Tokom 20 godina zaključena su četiri od planiranih osam sporazuma o formiranju područja za upravljanje otpadom i izgrađene tri zajedničke deponije, od planiranih sedam i jednog sabirni centar sa transfer-stanicom. U sistemu za upravljanje komunalnim otpadom, sa izgrađenim zajedničkim deponijama, sporazumno je uključeno 18 jedinica lokalne samouprave. Revizija je utvrdila da jedinice lokalne samouprave obuhvaćene

ovom revizijom do sada nisu odredile pozicije za zelena ostrva i reciklažna dvorišta, u svojim prostorno-planskim dokumentima.

- Formiranje područja za upravljanje komunalnim otpadom i izgradnja zajedničkih deponija nisu planirana na osnovu broja stanovnika i proizvedene količine otpada u cilju održivosti sistema, niti sa finansijskim mogućnostima upravljača, što je navedene aktivnosti činilo teško provodivim, a pojedine investicije teško održivim.
- Utvrđeni nedostaci u horizontalnoj i vertikalnoj komunikaciji rezultirali su neprovođenjem bitnih odluka, što je uticalo na efikasnost sistema. Dozvolu za sakupljanje i transport otpada dobila su komunalna preduzeća u 36 jedinica lokalne samouprave, dok je saglasnost na lokalne planove upravljanja otpadom do sada dobilo 14 jedinica lokalne samouprave.
- Pokrivenost stanovništva organizovanim odvozom komunalnog otpada u većini jedinica lokalne samouprave nije na potrebnom/planiranom nivou. Posljedica navedenog stanja jeste postojanje velikog broja divljih deponija, koje se teško i sporo uklanjaju i saniraju.
- Podzakonski akti doneseni na nivou jedinica lokalne samouprave ne obezbjeđuju provođenje ciljeva zasnovanih na osnovnim načelima upravljanja otpadom, kao ni provođenje Republičkog plana za upravljanje otpadom u Republici Srpskoj i lokalnih planova upravljanja otpadom.
- Osnovni izvor finansiranja sistema za upravljanje komunalnim otpadom, koji se obezbjeđuje iz naknada korisnika usluga, nije dovoljan da pokrije troškove upravljanja komunalnim otpadom i neophodne investicije. Drugi izvori finansiranja, iako su bili značajna podrška pojedinim komunalnim preduzećima, nisu prisutni u mjeri da nadomjeste nedovoljnost finansijskih sredstava u sistemu za upravljanje komunalnim otpadom.
- Sakupljanje otpada vršeno je uglavnom zbirno, tako da je izostalo planirano primarno i sekundarno odvajanje otpada. Pravna i fizička neuređenost kontejnerskih mjesta i nedostatak i istrošenost opreme utiču na efikasnost sistema za upravljanje komunalnim otpadom i izazivaju rizike po zdravlje ljudi, te ugrožavaju životnu sredinu.
- Oko 99% sakupljenog komunalnog otpada odloženo je na zajedničke i lokalne deponije, što nije bilo u skladu sa postavljenim ciljem. Sakupljeni komunalni otpad u većini jedinica lokalne samouprave odložen je na nekontrolisane/neuređene lokalne deponije.
- Izvještavanje o količinama i strukturi prikupljenog otpada u većini jedinica lokalne samouprave nije vršeno redovno i na propisan način. Navedeni izvještaji nisu sadržavali sve potrebne podatke o količinama i strukturi otpada, a u određenom broju izvještaja dostavljeni podaci bili su nepouzdana.
- Inspekcijski nadzor nad provođenjem odredaba ovog zakona i drugih propisa donesenih na osnovu njega vršen je sporadično, bez efekta na efikasnost sistema za upravljanje komunalnim otpadom.

Na osnovu nalaza revizije, osnovni zaključak je da postojeći sistem za upravljanje komunalnim otpadom ne obezbjeđuje efikasno upravljanje komunalnim otpadom. Na osnovu prezentovanih nalaza i utvrđenih zaključaka, revizija je uputila preporuke Ministarstvu za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, Fondu za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost Republike Srpske, jedinicama lokalne samouprave i javnim preduzećima koja upravljaju zajedničkim deponijama, u skladu sa njihovim ulogama, nadležnostima i odgovornostima.

„Mjere i aktivnosti za ravnopravnost polova institucija Republike Srpske“

Cilj ove revizije učinka je da se ispita efikasnost i efektivnost mjera i aktivnosti koje se preduzimaju na obezbjeđenju i unaprjeđenju ravnopravnosti polova u političkom, javnom i ekonomskom životu Republike Srpske, te da se na osnovu provedene revizije daju preporuke čijim provođenjem će se omogućiti unaprjeđenje i dugoročno održiva ravnopravnost polova. Nalazi pokazuju da:

- Jedinstveni strateški i pravni okvir za ravnopravnost polova u Republici Srpskoj nije obezbijeđen, ali su nadležne institucije u oko 2/3 strateških dokumenata integrisale ili djelimično integrisale principe i standarde za ravnopravnost polova. U većini srednjoročnih planskih dokumenata nisu integrisani principi i standardi za ravnopravnost polova.
- Rodno odgovorno budžetiranje je važan segment uvođenja principa ravnopravnosti polova u budžetski sistem i u toku je njegovo uspostavljanje u Republici Srpskoj.
- U posmatranom periodu predlagači su oko 25% strateških dokumenata, zakona i drugih akata, koji su razmatrani na sjednicama Vlade Republike Srpske, dostavili Gender centru Republike Srpske na mišljenje o usaglašenosti. Strateška dokumenta, zakoni i druga akta koja su dostavljena Gender centru Republike Srpske na mišljenje, su većinom usaglašena.
- Rodno osjetljivi ciljevi, mjere i aktivnosti za ravnopravnost polova u prioritetnim oblastima su planirani u različitim strateškim i planskim dokumentima nadležnih institucija i nisu u potpunosti međusobno usaglašeni.
- Postojeće evidencije, baze i registri podataka u obuhvaćenim prioritetnim oblastima ne sadrže potpune i pouzdane podatke razvrstane po polu, kao bitan kriterijum ostvarivanja ravnopravnosti polova i kvalitetne informacije za donosiocima odluka. Institucije koje imaju podatke razvrstane po polu iste ne ažuriraju kontinuirano.
- Određene mjere i aktivnosti za ravnopravnost polova u prioritetnim oblastima se provode u kontinuitetu duži niz godina, iako postoji potreba za redefinisanjem i sistematizovanjem istih u cilju obezbjeđenja dugoročno održive ravnopravnosti polova u Republici Srpskoj.
- Od 147 mjera i aktivnosti za ravnopravnost polova do kraja 2022. godine realizovano je u potpunosti 45%, djelimično je realizovano 26%, u toku provođenja je 24% i 5% nije realizovano.
- Nepostojanje adekvatnih evidencija, baza i registara podataka sa statistički razvrstanim podacima po polu predstavlja ograničenje za praćenje i analizu rezultata i efekata koji se postižu mjerama i aktivnostima za ravnopravnost polova, ali i za praćenje implementacije Cilja 5. "Postizanje ravnopravnosti polova i osnaživanje svih žena i djevojčica".
- Nadležne institucije u prioritetnim oblastima uglavnom nisu uspostavile jasne indikatore za praćenje rezultata mjera i aktivnosti za ravnopravnost polova, a u svrhu ocjene postizanja rodno osjetljivih ciljeva. Indikatori za praćenje rezultata mjera i aktivnosti za ravnopravnost polova su najčešće definisani opisno, bez navođenja polazne i ciljne vrijednosti.
- Izvještavanje u prioritetnim oblastima sa uporednim pokazateljima i stepenu realizacije mjera i aktivnosti za ravnopravnost polova nije bilo blagovremeno i kontinuirano. Izvještaji uglavnom nisu sadržavali podatke i pokazatelje o uspješnosti provedenih mjera i aktivnosti za ravnopravnost polova i njihovom uticaju na obezbjeđenje dugoročno održive ravnopravnosti polova.

Osnovni zaključak ove revizije je da planirane i provedene mjere i aktivnosti nisu u potpunosti u funkciji obezbjeđenja i dugoročno održive ravnopravnosti polova. Postoji potreba za redefinisanjem i sistematizovanjem mjera i aktivnosti kako bi se obezbijedila dugoročno održiva ravnopravnost polova u Republici Srpskoj i implementacija Cilja 5. "Postizanje ravnopravnosti polova i osnaživanje svih žena i djevojčica". Na osnovu prezentovanih nalaza i iznesenih zaključaka zasnovanih na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, kreirane su preporuke revizije koje su upućene: Vladi Republike Srpske, Gender centru Republike Srpske, ministarstvima, republičkim upravama, republičkim upravnim organizacijama i javnim ustanovama u Republici Srpskoj.

„Prevenција vršnjačkog nasilja u Republici Srpskoj“

Cilj ove revizije učinka jeste da se ispita da li je prevenција vršnjačkog nasilja uspostavljena i da li se provodi na način koji obezbjeđuje njeno efikasno funkcionisanje, te da se na osnovu provedenih ispitivanja nadležnim institucijama ponude preporuke čijim provođenjem je moguće unaprijediti funkcionisanje i rezultate prevencije vršnjačkog nasilja u Republici Srpskoj. Revizijski nalazi pokazuju da:

- Na nivou Republike Srpske nisu doneseni konkretni strateški dokumenti koji se odnose na vršnjačko nasilje i njegovu prevenciju.
- Vršnjačko nasilje nije definisano, niti je ova oblast zasebno regulisana u postojećim zakonskim i podzakonskim propisima u Republici Srpskoj, poput propisa iz oblasti vaspitanja i obrazovanja, dječije i socijalne zaštite, krivičnog i prekršajnog zakonodavstva. Poseban zakon kojim se uređuje materija vršnjačkog nasilja nije donesen.
- Za vršnjačko nasilje relevantni su protokoli zaključeni između nadležnih ministarstava. U kontekstu vršnjačkog nasilja protokoli imaju ograničenja u primjeni, a prevenција, preventivno djelovanje, razvijanje i sprovođenje programa prevencije se u protokolima samo uopšteno pominju.
- U periodu od 2019. do 2022. godine na nivou Republike Srpske nije donesen i realizovan sveobuhvatan programsko-planski dokument u kontekstu vršnjačkog nasilja i njegove prevencije. Prvi takav dokument Vlada Republike Srpske je donijela u junu 2023. godine.
- U svim osnovnim i velikoj većini srednjih škola u Republici Srpskoj postoji osposobljen kadar, odnosno stručni saradnici, koji se mogu baviti pitanjima vršnjačkog nasilja i njegove prevencije. Škole uglavnom imaju zaposlena dva stručna saradnika, najčešće pedagoga i psihologa, jednog zaposlenog stručnog saradnika ima 12% osnovnih i 19% srednjih škola, a više od dva zaposlena stručna saradnika ima 4% osnovnih škola i 18% srednjih škola.
- Institucije planiraju i provode različite aktivnosti prevencije vršnjačkog nasilja o čemu se uglavnom ne vode funkcionalne evidencije, niti se prate i evaluiraju ostvareni rezultati i efekti.
- U Republici Srpskoj nije uspostavljena jedinstvena funkcionalna baza podataka o vršnjačkom nasilju i provedenim mjerama i aktivnostima prevencije. Nadležne institucije uglavnom raspolažu parcijalnim evidencijama i/ili dokumentacijom u vezi sa slučajevima vršnjačkog nasilja gdje su iste provodile određene aktivnosti. Evidencije institucija su uglavnom nepotpune i nedovoljno pouzdane, osim Ministarstva unutrašnjih poslova koje raspolaže informatički podržanim evidencijama o prijavama vršnjačkog nasilja.
- Podaci Ministarstva unutrašnjih poslova pokazuju trend rasta prijava slučajeva vršnjačkog nasilja u periodu od 01.01.2019. do 31.12. 2022. godine, a broj prijava za prvih šest mjeseci 2023. godine ukazuju da će se trend rasta nastaviti i u toj godini. U 2019. godini evidentirano je 21, a u 2022. godini 48 prijava vršnjačkog nasilja.
- U posmatranom periodu, uočljiv je porast učešća slučajeva koji se dešavaju u školi ili neposrednom školskom okruženju, a što je naročito izraženo u osnovnim školama. Oko 1/3 slučajeva vršnjačkog nasilja i dalje se dešava izvan vaspitno-obrazovnih ustanova.
- Praćenje i izvještavanje o vršnjačkom nasilju i realizaciji mjera i aktivnosti prevencije vršnjačkog nasilja propisima nije formalno uređeno, niti je adekvatno uspostavljeno.
- U posmatranom periodu izvještaje o realizaciji protokola, odnosno podatke o vršnjačkom nasilju škole nisu redovno i u kontinuitetu dostavljale Ministarstvu prosvjete i kulture, a što se naročito odnosi na osnovne škole. U prosjeku, svaka peta osnovna škola dostavljala je podatke.
- Deset škola, koje su obuhvaćene detaljnijim ispitivanjem, evidentirale su u školskoj 2022/2023. godini ukupno 75 slučajeva vršnjačkog nasilja, uz značajne razlike u broju

slučajeva između škola i između polugodišta, ali i karakteristika slučajeva koji su evidentirani.

- Podaci pokazuju da u strukturi vršnjačkog nasilja po oblicima najveće učešće ima fizičko nasilje, zatim psihičko, dok su elektronsko, seksualno i drugi oblici nasilja manje zastupljeni.

Osnovni zaključak ove revizije da sistem prevencije vršnjačkog nasilja nije u potpunosti uspostavljen i ne funkcioniše na način koji obezbjeđuje efikasnu prevenciju vršnjačkog nasilja. Na osnovu nalaza, zasnovanih na relevantnim, pouzdanim i dovoljnim revizijskim dokazima, kreirane su preporuke revizije i adresirane institucijama koje imaju uloge, nadležnosti i odgovornosti u oblasti vršnjačkog nasilja u Republici Srpskoj.

3.2.3. Rezultati naknadnih pregleda provođenja preporuka

Institucije javnog sektora kojima su kroz izvještaje revizije učinka upućene preporuke, bile su u obavezi, shodno Zakonu, da u roku od 60 dana od dana prijema konačnog izvještaja revizije učinka sačine i dostave Glavnoj službi za reviziju i nadležnom skupštinskom odboru vlastiti akcioni plan za provođenje tih preporuka. Naknadni pregledi su revizijski angažmani koji se provode s ciljem utvrđivanja da li su preduzete mjere i aktivnosti od strane institucija obuhvaćenih revizijom u pogledu provođenja preporuka iz pojedinačnih izvještaja revizije učinka.

U izvještajnom periodu je Glavna služba za reviziju provela četiri angažmana provjere provođenja preporuka revizije učinka, od čega dva u drugoj polovini 2023. godine i dva u 2024. godini, u skladu sa godišnjim planovima, a to su naknadni pregledi provođenja preporuka iz izvještaja revizije učinka navedeni u Tabeli br. 11.

Tabela broj 11. Pregled provedenih naknadnih pregleda, sa brojem preporuka i utvrđenim statusom u pogledu provođenja

RB	Naziv revizije za koju je izvršen naknadni pregled	Broj provjerenih preporuka	Status preporuka			
			PP	DP	PT	NP
1.	Tehničko opremanje vatrogasnih jedinica	8		5	1	2
2.	Zbrinjavanje i zaštita djece bez roditeljskog staranja	6	1	4	1	
3.	Prevenција malignih oboljenja	5			3	2
4.	Profesionalna rehabilitacija i zapošljavanje lica sa invaliditetom	3		1	2	
Ukupno		22	1	10	7	4

Značenje skraćenica u tabeli:

PP – potpuno provedena preporuka; DP – djelimično provedena preporuka; PT – provođenje preporuke u toku; NP – preporuka nije provedena.

Naknadnim pregledima provjeravano je provođenje 22 preporuke za čije provođenje je nadležno 37 institucija javnog sektora na različitim nivoima organizovanja (Vlada Republike Srpske, ministarstva, jedinice lokalne samouprave, javne ustanove i javna preduzeća). Od ukupno 22 preporuka koje su bile predmet provjere jedna je potpuno provedena, 10 je djelimično provedeno, provođenje sedam preporuka je u toku, dok četiri preporuke nisu provedene.

3.3. Provođenje preporuka revizije učinka

Javni registar preporuka revizije učinka uspostavljen je 2014. godine, a redizajniran je 2020. godine i predstavlja sadržajno značajniju informacionu osnovu svim zainteresovanim korisnicima. Uspostavljanje registra preporuka ima za cilj da na jedinstven i sistematičan način prikažu preporuke koje Glavna služba za reviziju u izvještajima revizije učinka daje institucijama javnog sektora. Registar preporuka pruža i informacije o mjerama i aktivnostima koje institucije obuhvaćene revizijom preduzimaju po izvještaju revizije učinka kako bi unaprijedile upravljanje u javnom sektoru iz perspektive ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti kao i informacije o provjerenim preporukama i statusu preporuka. Uspostavljanje registra preporuka je u funkciji podizanja kvaliteta revizije učinka kao i pružanja nove dodatne vrijednosti za javni sektor Republike Srpske u cjelini i institucije obuhvaćene revizijom.

Analizom registra preporuka revizije učinka iz revizijskog ciklusa 2023/2024. godine može se vidjeti stanje donesenih akcionih planova (AP) institucija kojima su preporuke upućene, što je prikazano u narednoj tabeli.

Tabela br. 12. Pregled broja institucija javnog sektora obuhvaćenih revizijom i broja institucija koje su sačinile i dostavile akcioni plan

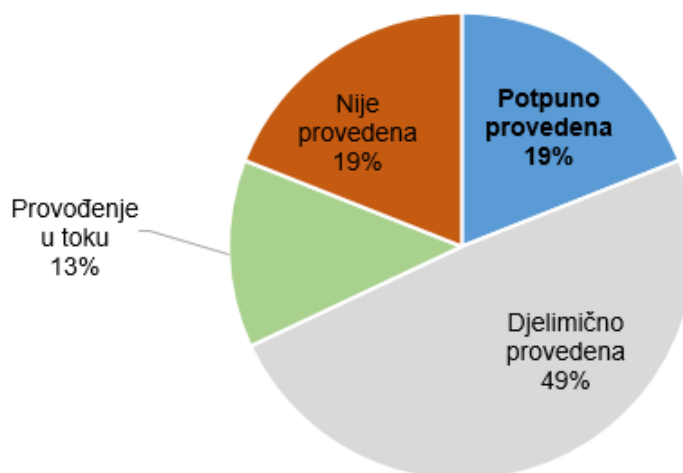
Re d. br.	Oznaka revizije	Naziv revizije učinka	Broj IJS obuhvaćenih revizijom	Broj IJS koje su dostavile AP
1.	RU 001-22	Funkcionisanje sistema za upravljanje komunalnim otpadom	27	15
2.	RU 002-22	Upravljanje turističkim organizacijama	14	21
3.	RU 003-22	Upravljanje zalihama lijekova u domovima zdravlja Republike Srpske	10	27
4.	RU 004-22	Funkcionisanje zaštite potrošača	23	21
5.	RU 005-22	Prevenција vršnjačkog nasilja u Republici Srpskoj	16	189
6.	RU 006-22	Mjere i aktivnosti za rodnu ravnopravnost institucija Republike Srpske	13	14
Ukupno			103	287

Zajedničkim aktivnostima institucija obuhvaćenih revizijom, Odbora za reviziju Narodne skupštine Republike Srpske i Glavne službe za reviziju povećan je broj i kvalitet akcionih planova za provođenje preporuka revizije učinka, u odnosu na prethodne revizijske cikluse.

Sama činjenica da je broj dostavljenih akcionih planova veći od broja institucija obuhvaćenih revizijom pokazuje da su i institucije koje nisu bile obuhvaćene revizijom prepoznale značaj preporuka revizije učinka i potrebu da ih provode kako bi unaprijedile procese i aktivnosti u svojoj nadležnosti.

U skladu sa godišnjim planovima revizije, u prethodnom periodu uključujući i ovaj revizijski ciklus provedeno je 20 naknadnih pregleda i provjereno je 138 ranije datih preporuka revizije učinka, a rezultati provjere su prikazani Grafikonom br. 6.

**STATUS PROVJERENIH PREPORUKA
REVIZIJE UČINKA**

Grafikon br. 6: Status preporuka revizije učinka nakon izvršenih pregleda

U izvještajnom periodu osim revizijskih angažmana održane su i sljedeće aktivnosti i prezentacije nalaza revizije učinka uz učešće revizora iz Glavne službe za reviziju, što ukazuje na značaj funkcionisanja revizije učinka:

- Studijska posjeta VRI Malte u organizaciji Razvojnog programa Ujedinjenih nacija (UNDP) koja je bila prilika da se razmjene prakse i iskustva u pogledu revizije Ciljeva održivog razvoja i prezentuju revizije učinka koje su se odnosile na ciljeve održivog razvoja, oktobar 2023. godine;
- Nekoliko radionica (septembar-decembar 2023. godine) u okviru Projekta paralelne revizije učinka Rodne ravnopravnosti, na kojima su učestvovali predstavnici pet VRI (Državna revizorska institucija Srbije, Državna revizorska institucija Crne Gore, Kancelarija za reviziju institucija Bosne i Hercegovine, Kancelarija za reviziju Federacije Bosne i Hercegovine i Glavna služba za reviziju javnog sektora Republike Srpske) uz podršku Agencije za rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena Ujedinjenih nacija (UN Women);
- Prezentacija rezultata Projekta paralelne revizije učinka Rodne ravnopravnosti i predstavljanje publikacije „Regionalna paralelna revizija učinka Cilja 5. održivog razvoja – Postizanje rodne ravnopravnosti“, mart 2024. godine.

Aktivnosti predstavnika Glavne službe za reviziju pokazuju da je institucija kroz angažmane revizije učinka i druge povezane aktivnosti omogućuje dodatni razvoj institucionalnih kapaciteta, razvoj regionalne i međunarodne saradnje i dodatnu vidljivost Glavne službe za reviziju u okruženju.

Broj: 34.01/023.5-466/24

Dana: 15.08.2024. godine

Glavni revizor

Jovo Radukić